

Jaarverslag 2010-2011

Raad van State

Raad van State

Jaarverslag 2010-2011

CONSEIL
D'ETAT

RAAD
VAN
STATE

JAARVERSLAG 2010-2011

KORTE INHOUD

Inleiding

Hoofdstuk I Nieuwe regels betreffende de bevoegdheden, de organisatie en de werking van de Raad van State

Hoofdstuk II Afdeling Wetgeving

Hoofdstuk III Afdeling Bestuursrechtspraak

Hoofdstuk IV Auditoraat

Hoofdstuk V Coördinatiebureau

Hoofdstuk VI Griffie van de afdeling Bestuursrechtspraak

Hoofdstuk VII Dienst overeenstemming der teksten

Hoofdstuk VIII Informatica

Hoofdstuk IX Begroting

Hoofdstuk X Documentatieverwerking van de Raad van State

Hoofdstuk XI Externe activiteiten

BIJLAGEN

Bijlage I Korpsoversten, Hoofdgriffier en Administratief beheer

Bijlage II Samenstelling kamers

Bijlage III Samenstelling van het Auditoraat

Bijlage IV Samenstelling van het Coördinatiebureau

Bijlage V Administratief kader

Bijlage VI Organigram van de Raad van State

Jaarverslag 2010-2011 ⁽¹⁾**INLEIDING**

Tijdens het gerechtelijk jaar 2010-2011 zijn de activiteiten van het voorbije jaar voortgezet.

Wat de afdeling Bestuursrechtspraak betreft, hebben de inspanningen van de voorbije jaren hun vruchten afgeworpen: de achterstand in de berechting van vreemdelingengeschillen die de afdeling in de loop van de tijd heeft opgelopen, is, zoals aangekondigd, nagenoeg volledig weggewerkt, zowel bij het auditoraat als bij de kamers. Het totale aantal nog hangende zaken, dat drie jaar geleden nog 14.469 bedroeg, bedraagt op 31 augustus 2011 immers nog slechts 809. Die prestatie verdient alle lof. De extra middelen die ter beschikking zijn gesteld van de Raad van State zijn daar zeker niet vreemd aan, doch die prestatie is hoofdzakelijk te danken aan het feit dat de Raad al zijn krachten heeft gebundeld om eenzelfde doel te bereiken.

In de overige dossiers zijn de resultaten bijna even spectaculair, maar niettemin aanzienlijk. Wat de bestuursrechtspraak in het algemeen betreft is het aantal hangende zaken tussen 31 augustus 2008 en 31 augustus 2011 met meer dan de helft gedaald, namelijk van 9.049 tot 4.708.

Bij de cassatieberoepen is de voorraad hangende zaken relatief stabiel gebleven op een niveau van minder dan 500 zaken.

Ook voor de afdeling Wetgeving is het resultaat meer dan positief, aangezien er net als de voorgaande jaren strikt genomen geen achterstand is. De adviezen worden in de regel binnen de wettelijke termijn gegeven. Deze termijnen worden slechts bij uitzondering verlengd, met instemming van de adviesaanvrager en bij een toevloed van aanvragen.

Kortom, de balans is over het geheel genomen positief. De middelen die vrijkomen als gevolg van het wegwerken van de achterstand bij de vreemdelingendossiers zullen nuttig kunnen worden aangewend om de termijnen waarbinnen de arresten kunnen worden gewezen langzaam aan in te korten, naarmate de oudste zaken verdwijnen; dit is zowel in het belang van de administratieve overheid als van de rechtzoekende die ermee in conflict ligt.

Naast de statistische gegevens die het voorgaande illustreren en andere die een fijnere en meer gedetailleerde analyse geven van de bestaande situatie in beide afdelingen op 31 augustus 2011, vindt de lezer de gebruikelijke rubrieken terug. Deze zullen hem inzicht verschaffen in de activiteit van de onderscheiden ondersteuningsdiensten, de informatica, de budgettaire situatie en de externe activiteiten van de Raad van State.

⁽¹⁾ Ingediend overeenkomstig artikel 119 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De lezer die niet alleen om cijfers geeft, doch ook de kwaliteit van de “productie” van beide afdelingen wenst te evalueren, vindt in dit verslag voldoende stof om zijn nieuwsgierigheid te stillen: vooreerst een kroniek legisprudentie bestaande uit twee onderdelen, waarvan het eerste is gewijd aan de omstandigheden waarin de afdeling Wetgeving werkt en het tweede aan het onderzoek dat die afdeling verricht om de tekst die hem voor advies wordt voorgelegd te integreren in de bestaande juridische context, en voorts een kroniek jurisprudentie met de belangrijkste arresten die in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011 zijn geweest.

Dit verslag is, net als dat van de voorbije jaren, een collectief werkstuk van de commissie van verslaglegging, samengesteld als volgt: de heer R. Andersen, eerste voorzitter, de heer Ph. Bouvier, auditeur-generaal, mevrouw M.-R. Bracke, voorzitter, de heer P. De Wolf, adjunct-auditeur-generaal, de heer P. Liénardy, kamervoorzitter, mevrouw M. Baguet, staatsraad, de heer W. van Vaerenbergh, staatsraad, de heer B. Thys, staatsraad, mevrouw D. Déom, staatsraad, de heer G. Jacobs, eerste auditeur-afdelingshoofd, de heer M. Joassart, eerste auditeur, mevrouw G. Scheppers, auditeur, de heer M. Paul, eerste referendaris, mevrouw D. Langbeen, hoofdgriffier, de heer K. Vanhoutte, beheerder, mevrouw A.-M. Rooseleer, eerste taaladviseur, en de heer M. Fauconier, hoofdsecretaris.

Mijn dank gaat uit naar ieder van hen.

Veel leesgenot!

R. ANDERSEN,

Eerste Voorzitter.

Hoofdstuk I: Nieuwe regels betreffende de bevoegdheden, de organisatie en de werking van de Raad van State

1. Het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot uitvoering van artikel 68, tweede lid, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen sluit aan bij de wijzigingen die in dat artikel zijn aangebracht bij de wet van 2 juni 2010 houdende diverse bepalingen inzake de organisatie van de aanvullende ziekteverzekering (II) ⁽²⁾. Terwijl het vroegere artikel 68, eerste lid, van de voormelde wet van 6 augustus 1990 een algemeen beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State instelde, "volgens een vereenvoudigde procedure", tegen de administratieve beslissingen van de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (hierna: de Controledienst), somt het nieuwe artikel 68, eerste lid, van dezelfde wet de verschillende categorieën van administratieve beslissingen van de Controledienst op waartegen een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld volgens een "versnelde procedure" ⁽³⁾.

Krachtens artikel 68, tweede lid, van de voormelde wet van 6 augustus 1990 staat het aan de Koning om die procedure vast te stellen.

De nieuwe procedureregels zijn grotendeels gekopieerd van die welke worden geformuleerd in het koninklijk besluit van 15 mei 2003 tot regeling van de versnelde procedure in geval van beroep bij de Raad van State tegen sommige beslissingen van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (lees: Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten ⁽⁴⁾):

⁽²⁾ Artikel 4 van die wet voorziet in de vervanging van artikel 68, eerste lid, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen.

⁽³⁾ Het gaat onder meer om de beslissingen die de Controledienst voortaan mag nemen ten aanzien van de "maatschappijen van onderlinge bijstand" die verzekeringen aanbieden die geen levensverzekeringen zijn, zoals aanvullende verzekeringen op het gebied van de gezondheidszorg. In de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet van 2 juni 2010 worden de categorieën van de aldus bedoelde nieuwe beslissingen aangegeven: weigering of intrekking van vergunning om verzekeringen aan te bieden; aanmaning om bijdragen te verhogen na te hebben vastgesteld dat deze tot verliezen of vooruitzichten van verliezen leiden; beperking van of verbod op het vrij beschikken over activa; aanmaning om de solvabiliteitsmarge te verhogen (*Parl. St. Kamer* 2009-2010, nr. 52-2293/1, 61-62).

⁽⁴⁾ Het opschrift van dit besluit moet immers gelezen worden overeenkomstig hetgeen wordt bepaald in artikel 331, tweede lid, van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector. Die bepaling luidt: "In de besluiten, reglementen, circulaire en mededelingen waarin de CBFA vermeld wordt uit hoofde van haar bevoegdheden zoals die uit het onderhavige besluit voortvloeien, dienen de woorden "Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen" en het woord "CBFA" respectievelijk gelezen als "Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten" en "FSMA" ".

- het beroep tot nietigverklaring moet worden ingesteld binnen vijftien dagen na de kennisgeving van de bestreden handeling of, wanneer de Controledienst geen uitspraak heeft gedaan binnen de termijn vastgesteld door of krachtens de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijn;

- voordat verzoeker het beroep tot nietigverklaring van een beslissing van de Controledienst instelt, moet hij aan die dienst "tevergeefs" gevraagd hebben zijn beslissing te wijzigen of in te trekken - zulks binnen vijftien dagen na die beslissing - ⁽⁵⁾. De termijn voor het instellen van het beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State wordt met dertig dagen verlengd met ingang van de datum van verzending van de aangetekende brief waarin om de intrekking of de wijziging van de bestreden beslissing wordt verzocht, voor zover die brief verzonden is binnen vijftien dagen na de kennisgeving van de bestreden beslissing ⁽⁶⁾;

- alle vastgestelde termijnen zijn overgenomen van het voormelde koninklijk besluit van 15 mei 2003 ⁽⁷⁾. Dit heeft een paradoxaal gevolg te weten dat in vergelijking met de vroegere regels de termijnen van de "versnelde procedure" aanzienlijk langer zijn: zo is de termijn voor het toezenden van de memorie van antwoord en van het administratief dossier verdubbeld, want opgetrokken van vijftien dagen tot dertig dagen; evenzo is de termijn voor het opstellen van het verslag van het lid van het auditoraat verdrievoudigd, want opgetrokken van één maand tot drie maanden ⁽⁸⁾...

In tegenstelling tot het koninklijk besluit van 15 mei 2003 zijn de verwijzingen naar de regels van de algemene procedureregeling aangepast om rekening te houden met de wijzigingen die daarin zijn aangebracht bij het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Zo wordt uitdrukkelijk verwezen naar de artikelen 52 en 53 van de algemene procedureregeling die de regels aanvullen betreffende de tussenkomst gesteld in artikel 21bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ Art. 2, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010. Er is een uitzondering op de verplichting om vooraf dit willig beroep bij de Controledienst in te stellen wanneer deze dienst "te kennen heeft gegeven dat hij zijn beslissing wenst uit te voeren niettegenstaande enig verzoek tot intrekking of wijziging ervan" (art. 2, § 1, derde lid, van datzelfde besluit).

⁽⁶⁾ Art. 2, § 1, vierde lid, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010.

⁽⁷⁾ Er is evenwel een verschil: ter wille van de overeenstemming met de algemene procedureregeling zijn de termijnen van één maand omgezet in termijnen van dertig dagen.

⁽⁸⁾ Voor al die termijnen, zie art. 3, §§ 1-5, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010.

⁽⁹⁾ Art. 3, § 7, van het koninklijk besluit van 12 oktober 2010.

De nieuwe procedureregels zijn op 10 november 2010 in werking getreden en zijn van toepassing op alle beroepen die met ingang van die datum zijn ingesteld.

2. Krachtens artikel 7, § 3, tweede lid, van de kaderwet betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen, gecodificeerd op 3 augustus 2007, worden de werkende en plaatsvervangende leden van de Nationale Raad van het Beroepsinstituut verkozen voor vier jaar, door de personen die op het tableau van beoefenaars zijn ingeschreven.

Artikel 7, § 3, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 18 april 2010 ⁽¹⁰⁾ bepaalt: "Elke kiezer kan een beroep indienen tegen de verkiezingsresultaten bij de Raad van State binnen acht dagen na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad" ⁽¹¹⁾ en "De Raad van State doet uitspraak over het beroep binnen een termijn van zestig dagen".

Die bepaling, waarbij ook de Koning ermee wordt belast de procedure en de partijen bij de procedure te bepalen, is op 1 februari 2011 in werking getreden ⁽¹²⁾. Er is nog geen uitvoeringsbesluit vastgesteld.

3. De hervorming van de financiële sector in 2010-2011 heeft het toezicht op de financiële sector in België grondig gewijzigd: het geïntegreerde model waarbij de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen als enige instantie verantwoordelijk was voor zowel de prudentiële controle, als het toezicht op de naleving van de gedragsregels is opgegeven en een model van bipolair toezicht, "Twin Peaks" genaamd is in de plaats daarvan gekomen. In dat model oefent de Nationale bank van België de systeem- en prudentiële controle uit, terwijl de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), die de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) opvolgt, toeziet op de naleving van de gedragsregels die aan de financiële bemiddelaars zijn opgelegd om een loyale, billijke en professionele bejegening van hun klanten te verzekeren.

Die hervorming heeft gevolgen gehad voor de bevoegdheden van de Raad van State: artikel 36/22 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 3 maart 2011⁽¹³⁾, somt alle

⁽¹⁰⁾ Art. 2 van de wet van 18 april 2010 tot wijziging van de kaderwet betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen gecodificeerd door het koninklijk besluit van 3 augustus 2007.

⁽¹¹⁾ Daarbij komt nog: "Op straffe van onontvankelijkheid dient het beroep voorafgaandelijk per deurwaardersexploot betekend te worden aan de voorzitter van het instituut".

⁽¹²⁾ Art. 3 van het koninklijk besluit van 21 december 2010 tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstellingen die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht.

⁽¹³⁾ Art. 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector.

beslissingen op van de Nationale Bank van België waartegen een beroep kan worden ingesteld bij de Raad van State "volgens een versnelde procedure zoals vastgesteld door de Koning". Die nieuwe bevoegdheid stemt overeen met de overdracht van bevoegdheden van de FSMA aan de Nationale Bank van België.

Artikel 30, § 2bis, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is zelf gewijzigd om in te spelen op die overdracht van bevoegdheden: alle rechtstreekse of onrechtstreekse verwijzingen naar de CBFA zijn verdubbeld om zowel te verwijzen naar de FSMA als naar de Nationale Bank van België. Zo wordt de Koning gemachtigd om bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de regels van de versnelde procedure te bepalen die niet alleen van toepassing zijn op de beroepen bedoeld in artikel 122 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, maar ook in artikel 36/22 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België.

In die context kan, zo lang de regels van de versnelde procedure die van toepassing zijn op een beroep tegen een beslissing van de Nationale Bank van België niet bij een specifiek nieuw koninklijk besluit zijn vastgesteld, overwogen worden bij analogie de regels toe te passen die zijn vastgesteld bij het koninklijk besluit van 15 mei 2003 tot regeling van de versnelde procedure in geval van beroep bij de Raad van State tegen sommige beslissingen van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen (lees: Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten) ⁽¹⁴⁾.

4. Het koninklijk besluit van 5 april 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de vertaling van de arresten van de Raad van State, wijzigt artikel 1, eerste lid, van het koninklijk besluit van 25 januari 2001. De verplichting tot systematische vertaling wordt hierdoor beperkt tot de arresten waarin beslist wordt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging of tot de vernietiging van een reglementair besluit dat zowel in het Nederlands als in het Frans werd uitgevaardigd. De oude regeling die een systematische vertaling van de arresten betreffende reglementaire besluiten voorschreef ⁽¹⁵⁾, verzwaarde, aldus het Verslag aan de Koning, de taak van de dienst Overeenstemming der teksten van de Raad van State, hoewel de praktische voordelen van dit werk nauwelijks merkbaar waren. De nieuwe regeling is van toepassing op de

⁽¹⁴⁾ Zie ook in die zin artikel 330 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sector dat het volgende bepaalt: "De besluiten, reglementen, circulaires en mededelingen over de materies waarvoor de controlebevoegdheid door het onderhavige besluit wordt overgedragen aan de Bank, blijven van kracht tot zij eventueel gewijzigd of opgeheven worden. Waar de CBFA of het CSRSFI in deze teksten worden vermeld wat hun bevoegdheden betreft die door het onderhavige besluit worden overgedragen aan de Bank, dient Bank te worden gelezen in plaats van CBFA".

⁽¹⁵⁾ De oude tekst luidde: "Vertaald worden de arresten van de Raad van State betreffende reglementaire besluiten".

arresten die vanaf de datum van inwerkingtreding ⁽¹⁶⁾ van het besluit gewezen worden alsook op de arresten die vanaf 1 januari 1995 gewezen werden maar nog niet vertaald zijn.

5. Het koninklijk besluit van 24 mei 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State, wijzigt de artikelen 1, 2, 4, 5 en 7 van het koninklijk besluit van 7 juli 1997. Volgens het Verslag aan de Koning heeft het koninklijk besluit van 24 mei 2011 de bedoeling in te spelen op de snelle maatschappelijke en technologische ontwikkeling. Waar de oude regeling voorzag in de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid, zowel via een informatienetwerk dat toegankelijk is voor het publiek, als via een magnetische drager (CD-rom), wordt deze laatste verplichting door het koninklijk besluit van 24 mei 2011 afgeschaft. De vraag naar de CD-rom (tegen kostprijs) nam sterk af, waardoor de kostprijs proportioneel toenam. Deze vraag nam af door de grote inspanningen voor de ontsluiting van de rechtspraak van de Raad van State via het internet. Een tweede wijziging betreft de voorwaarden van de publicatie. De bestaande regeling voorziet in de mogelijkheid dat, onder bepaalde voorwaarden, de identiteit van de natuurlijke persoon niet wordt gepubliceerd. Deze regeling vond een evenwicht tussen het principe van de openbaarheid van de rechtspraak en de recente problematiek van de snelle verwerking van de persoonsgegevens. Op basis van de praktijkervaring, zo stelt het Verslag aan de Koning, dienden evenwel een aantal beperkte wijzigingen aangebracht te worden. Het verzoek tot weglating van de namen van natuurlijke personen bij de publicatie wordt in de nieuwe regeling beperkt tot de natuurlijke personen zelf of hun wettelijke vertegenwoordiger. In uitzonderlijke omstandigheden krijgt de Eerste Voorzitter de mogelijkheid ⁽¹⁷⁾ om achteraf nog te beslissen dat reeds gepubliceerde uitspraken in de toekomst worden gepubliceerd met weglating van de identiteit. Deze nieuwe bepaling maakt een betere invulling mogelijk van het dynamische begrip "recht om vergeten te worden", een begrip dat na verloop van tijd aan gewicht toeneemt ten opzichte van het fundamentele beginsel van de openbaarheid van de rechtspraak. De nieuwe regeling trad in werking op 25 juni 2011.

6. Een ander koninklijk besluit van 24 mei 2011, namelijk het koninklijk besluit tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende de vertrouwelijke stukken, strekt ertoe een algemene regeling in te voeren op het vlak van de behandeling van vertrouwelijke stukken. De algemene procedureregeling voor de Raad van State bevatte vroeger geen enkele bepaling die zich uitsprak over wat er moet gebeuren met dergelijke vertrouwelijke stukken. In een arrest ⁽¹⁸⁾ diende de Raad van State zich uit te spreken over een vraag tot vernietiging van een beslissing van de Belgische Staat, om een overheidsopdracht te gunnen betreffende de aanmaak en de levering van militair materieel. De

⁽¹⁶⁾ De datum van inwerkingtreding van dit koninklijk besluit is 16 mei 2011.

⁽¹⁷⁾ Na hiertoe, middels een aangetekende brief, verzocht te zijn geweest door een partij in het geschil, of door een natuurlijke persoon die geen partij was, maar die een belang aantoonde.

⁽¹⁸⁾ RvS 26 oktober 2006, nr. 164.028, la société anonyme VAREC.

Raad van State stelde hieromtrent twee prejudiciële vragen, de ene aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, de andere aan het Grondwettelijk Hof, om te weten of, in toepassing van het principe van het contradictoir debat, vertrouwelijke of gevoelige elementen van een administratief dossier zowel aan de rechter als aan alle partijen meegedeeld moesten worden, en of het recht op eerbiediging van zakengeheimen in de dossiers die meegedeeld worden door de partijen in het geding, gegarandeerd moest worden. Zowel het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ⁽¹⁹⁾, als het Grondwettelijk Hof ⁽²⁰⁾ verklaarden dat het aan de Raad van State toebehoort om de vertrouwelijkheid te beoordelen en desgevallend te garanderen. Het koninklijk besluit van 24 mei 2011 beoogt dus aan deze leemte tegemoet te komen door een vervanging van het bestaande artikel 87 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit nieuwe artikel regelt, benevens het herhalen van de reeds bestaande regeling, tevens de neerlegging van stukken waarvoor door een partij om vertrouwelijke behandeling wordt verzocht. Het bevat ook regels die door de griffie in acht dienen genomen te worden in afwachting van het arrest dat uitspraak doet over de vertrouwelijkheid. Bij afwijzing van het verzoek tot vertrouwelijkheid kunnen de overige partijen kennis nemen van het betrokken stuk. Dit nieuwe artikel 87 wordt vervolgens ook toepasselijk gemaakt op de procedureregelingen inzake de dwangsom ⁽²¹⁾, en het kort geding ⁽²²⁾. Tot slot wordt, inzake de cassatieprocedure voor de Raad van State ⁽²³⁾, bepaald dat, wanneer stukken vertrouwelijk behandeld worden in de rechtscolleges die de bestreden beslissing hebben genomen, zij vertrouwelijk blijven voor de Raad van State.

7. Een derde koninklijk besluit van 24 mei 2011, met name het koninklijk besluit tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, strekt ertoe duidelijkheid te verschaffen omtrent het tijdstip waarop de termijn ingaat voor het bij de Raad van State indienen van een verzoekschrift tot vergoeding of tot nietigverklaring van een akte of een beslissing.

⁽¹⁹⁾ HvJ C-450/06, *Varec S.A. v. Belgische Staat*, 2008.

⁽²⁰⁾ GwH 19 september 2007, nr. 118/2007. Het Grondwettelijk Hof vond bovendien dat de artikelen 21 en 23 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet bestaanbaar zijn met artikel 22 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 8 van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, in die zin dat ze de tegenpartij geenszins in staat stellen het vertrouwelijke karakter van bepaalde stukken in het administratief dossier aan te voeren teneinde de mededeling ervan aan de andere partijen te verhinderen.

⁽²¹⁾ Koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake de dwangsom.

⁽²²⁾ Koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State.

⁽²³⁾ Koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State.

Deze verzoekschriften worden ingediend bij aangetekende brief, al dan niet met ontvangstmelding. Sinds een arrest van 19 oktober 2006⁽²⁴⁾, werd besloten de rechtspraak, die voordien dien-aangaande wisselend was, af te stemmen op artikel 53bis⁽²⁵⁾ van het Gerechtelijk Wetboek. Het koninklijk besluit van 24 mei 2011 heeft als doel af te stemmen op dit artikel 53bis.

De termijn voor de beroepen bij de Raad van State is vastgesteld in artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De nieuwe paragraaf 2 van artikel 4 bepaalt dat, wanneer de in paragraaf 1 bedoelde kennisgeving geschiedt bij ter post aangetekende brief met ontvangstmelding, de eerste dag van de termijn voor het instellen van beroep bij de Raad van State de dag is die volgt op de ontvangst of de weigering van de brief. Die dag is inbegrepen in de termijn. Wanneer de in paragraaf 1 bedoelde kennisgeving geschiedt bij aangetekende brief zonder ontvangstmelding, is de eerste dag van de termijn voor het instellen van beroep bij de Raad van State, de derde werkdag die volgt op de verzending van de brief. Ook die dag is inbegrepen in de termijn. De geadresseerde van de brief kan evenwel het bewijs leveren dat hij de brief op een andere, latere, dag heeft ontvangen. Het Verslag aan de Koning stelt voorts nog dat de nieuwe regels geenszins afbreuk doen aan eventuele voorschriften waarin is voorzien in wetgeving van de federale Staat, de gemeenschappen of de gewesten, en dat de bepalingen van het artikel 4, § 2, moeten gelezen worden in samenhang met de artikelen 84 en volgende van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948. De nieuwe regeling is van toepassing op de kennisgevingen van akten en beslissingen geschied vanaf de inwerkingtreding van het besluit⁽²⁶⁾.

8. Tot slot werd op 24 augustus 2011 het Vlaams decreet van 8 juli 2011 houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. In artikel 206, § 2, 3,⁽²⁷⁾ worden de staatsraden en de auditoren uitgesloten om als lid te fungeren in de door het decreet opgerichte Raad voor Verkiezingsbetwistingen.

⁽²⁴⁾ RvS 19 oktober 2006, nr. 163.785, de stad AALST

⁽²⁵⁾ Ingevoegd bij de wet van 13 december 2005 houdende bepalingen betreffende de termijnen, het verzoekschrift op tegenspraak en de procedure van collectieve schuldregeling.

⁽²⁶⁾ De datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit is 25 juni 2011.

⁽²⁷⁾ De datum van inwerkingtreding van deze bepaling is 4 september 2011. Het decreet bevat nog andere bepalingen die een invloed hebben op bevoegdheden, organisatie en werking van de Raad van State, die evenwel in werking treden op 1 maart 2012, en om die reden niet behandeld worden in dit verslag, maar in het verslag 2011-2012.

Hoofdstuk II: Afdeling Wetgeving

A. WERKORGANISATIE: ROTATIE MATERIES

B. ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST

1. Totaalcijfers

2. Spreiding op basis van de verschillende termijnen van onderzoek

3. Adviezen gegeven in verenigde kamers en in de algemene vergadering

C. STATISTIEKEN

1. Statistieken adviesaanvragen voor de periode van 16 september 2010 tot 15 september 2011

2. Statistieken adviezen uitgebracht van 16 september 2010 tot 15 september 2011

3. Ontwikkeling van de adviesaanvragen gedurende de laatste 5 jaar

4. Ontwikkeling van de uitgebrachte adviezen gedurende de laatste 5 jaar

D. OVERZICHT VAN DE UITGEBRACHTE ADVIEZEN

A. WERKORGANISATIE: ROTATIE MATERIES

In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp dat de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen is geworden, is de wens geuit te voorzien in een nieuwe verdeling van de materies over de verschillende kamers van de afdeling Wetgeving ⁽²⁸⁾.

Als gevolg van deze aanbeveling is bij het begin van het gerechtelijk jaar 2009-2010 een eerste wijziging aangebracht in de materieverdeling ⁽²⁹⁾.

De Eerste Voorzitter heeft in juli 2011, na raadpleging van een reflectiecommissie opgericht binnen de afdeling Wetgeving, besloten tot een tweede wijziging, waarbij de rotatie van de materies wordt voortgezet.

Enerzijds worden de adviesaanvragen inzake strafrecht en strafvordering en de adviesaanvragen die betrekking hebben op deel II van het Gerechtelijk Wetboek, met als titel "Rechterlijke organisatie", niet meer door de tweede kamer (F) behandeld, doch worden ze voortaan aan de derde kamer (N) toegewezen. Anderzijds gaan de adviesaanvragen betreffende de geneeskundige beroepen en de adviesaanvragen betreffende het federale ambtenarenrecht over van de derde kamer (N) naar de tweede kamer (F).

Deze overdracht is van kracht sinds 16 september 2011.

⁽²⁸⁾ *Parl.St.* Kamer 2005-06, nr. 51-2479/001, 78-79. Zie het jaarverslag 2009-2010, blz. 4-5.

⁽²⁹⁾ Op grond van artikel 83 van de wetten op de Raad van State regelt de eerste voorzitter de verdeling van de aanvragen bedoeld in de artikelen 2 tot 6 van die wetten tussen de vier kamers Wetgeving, volgens een systeem omschreven in zijn beleidsplan.

B. ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST

1. Totaalcijfers

1.1. Adviesaanvragen

Het totale aantal adviesaanvragen is tijdens het jaar 2010-2011 licht toegenomen. Het aantal aanvragen bedraagt **1.599**, te weten gemiddeld **133 adviesaanvragen per maand**.

Vorig jaar bedroeg het aantal aanvragen 1.511, wat neerkomt op een toename met 87 adviezen, of 7,5% meer aanvragen.

Er dient te worden opgemerkt dat het aantal adviesaanvragen dat aan het begin van de bedoelde periode ingediend is, maandelijks beschouwd zeer onregelmatig was (109 van 16/09/10 tot 15/10/10; 79 van 16/10/10 tot 15/11/10, 137 van 16/11/10 tot 15/12/10), maar bijna voortdurend is gestegen tussen het begin van het jaar 2011 (93 van 16/01/11 tot 15/02/11) en de maand juli (148 van 16/03/11 tot 15/04/11; 180 van 16/06/11 tot 15/07/11). Het is bijzonder hoog gebleven tijdens de vakantieperiode (169 van 16/07/11 tot 15/08/11 en 151 van 16/08/11 tot 15/09/11).

In 2010-2011 heeft de federale regering **693** adviesaanvragen ingediend, dat is 22% minder dan in 2009-2010 (900), tegenover **844** adviesaanvragen ingediend door de gemeenschaps- en gewestregeringen, dat is 33% meer dan in 2009-2010 (563).

Het percentage adviesaanvragen ingediend door de gemeenschaps- en gewestregeringen bedraagt ongeveer 53% voor het hele jaar 2009-2010, wat het hoogste percentage is van de laatste jaren, na dat van 2007-2008 (57%).

Het onevenwicht tussen het aantal adviesaanvragen van de federale regering ten opzichte van de gemeenschaps- en gewestregeringen is omgeslagen vergeleken met het jaar 2009-2010.

De omstandigheid dat de bevoegdheid van de federale regering gedurende heel de in het jaarverslag bestudeerde periode beperkt was tot het afhandelen van de lopende zaken terwijl de gemeenschaps- en gewestregeringen hun volle bevoegdheden hebben uitgeoefend, heeft ongetwijfeld een weerslag gehad op de activiteit van de afdeling Wetgeving.

Het aantal adviesaanvragen ingediend door de federale, de gemeenschaps- en gewestregeringen (1.537) ligt evenwel nog altijd veel hoger dan het aantal adviezen aangevraagd door de voorzitters van de parlementaire vergaderingen (62 zaken, dat is ongeveer 4% van de adviesaanvragen). Dit percentage is gelijk aan dat van de jaren 2007-2008 en 2009-2010, maar ligt hoger dan dat van de andere jaren (3,15% in 2008-2009, 1,35% in 2006-2007 en 3% in 2005-2006).

1.2. Gegeven adviezen

Het aantal gegeven adviezen, te weten **1.554**, hield logischerwijs verband met het aantal adviesaanvragen ingediend tijdens het jaar 2010-2011; sedert de hervorming van de procedure vóór de afdeling Wetgeving in 2003 worden de meeste adviezen immers aangevraagd binnen vijf werkdagen en binnen dertig werkdagen, op basis van artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals gewijzigd bij de wet van 2 april 2003 ⁽³⁰⁾.

Vergeleken met 2009-2010 (1.650 gegeven adviezen) is dat aantal afgenomen met 96, dat is een vermindering met 6%. Evenwel moet worden opgemerkt dat dit totaal 1.007 adviezen bedroeg in 1999-2000, 1.506 in 2000-2001, 1.802 in 2001-2002 en 2.423 in 2006-2007.

Er zijn in totaal 44 adviezen minder gegeven, namelijk 1.554, dan er adviesaanvragen zijn ingediend. **Het gemiddelde bedroeg 129 per maand.**

Deze bijzondere toestand komt door het duidelijk hogere aantal adviesaanvragen dat vanaf maart 2011 is ingediend, vergeleken met de eerste maanden van dat jaar, en vooral door het grote aantal zaken dat is ingediend tijdens de vakantieperiode; voor tal van deze dossiers is het advies in het begin van het gerechtelijk jaar 2011-2012 gegeven ⁽⁴⁾.

Het arbeidstempo is toegenomen tegen het eind van het jaar (maandelijks werden gemiddeld 129 adviezen uitgebracht, maar 174 adviezen werden uitgebracht van 16 mei tot 15 juni en 229 van 16 juni tot 15 juli); bovendien was de activiteit hoog tijdens de vakantieperiode (255 gegeven adviezen tussen 16/07/2011 en 15/09/2012, dus 41 adviezen meer dan het vorige jaar).

Er is strikt genomen geen achterstand bij de afdeling Wetgeving.

⁽³⁰⁾ Wet van 2 april 2003 tot wijziging van sommige aspecten van de wetgeving met betrekking tot de inrichting en de werkwijze van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

⁽³¹⁾ Dit geldt des te meer daar voor bepaalde zaken een termijnverlenging is verkregen zodat ze diepgaander konden worden bestudeerd.

2. Spreiding op basis van de verschillende termijnen van onderzoek

2.1. Spoedprocedures

2.1.1. Adviesaanvragen

In totaal zijn **1.554** adviesaanvragen ingediend waarvoor om spoedbehandeling is verzocht teneinde het advies binnen 30 of 5 dagen te verkrijgen, dat is 98% van alle adviesaanvragen, wat een vermeerdering met 5% is in vergelijking met het vorige jaar (93%). Er valt op te merken dat het aantal adviesaanvragen binnen vijf dagen daalt (**116** of 7% van het totale aantal adviesaanvragen in plaats van 12% het vorige jaar), terwijl het aantal adviesaanvragen binnen 30 dagen het hoogst blijft (**1.438** of 90% van het totale aantal adviesaanvragen, dit is een verhoging met 9% in vergelijking met het vorige jaar). Dat gegeven noopt de afdeling Wetgeving ertoe in vele gevallen gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State haar biedt om haar advies gegeven binnen dertig dagen te beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid, de rechtsgrond, alsmede de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan. Het is vooral voor uit juridisch oogpunt ingewikkelde ontwerpen of voor bepaalde ontwerpen van grote omvang, noodzakelijk gebleken om een verlenging van de termijn (bijvoorbeeld met vijftien of dertig dagen) af te spreken met de overheid die het advies heeft aangevraagd teneinde de afdeling Wetgeving in staat te stellen het ontwerp diepgaander te analyseren.

2.1.2. Gegeven adviezen

Er werden **1.507** adviezen gegeven volgens de spoedprocedures (30 dagen en 5 dagen), dat is 96% van de adviezen die in het betrokken jaar werden gegeven, wat 3% meer is dan het aantal van 2009-2010.

Dit aantal kan als volgt worden uitgesplitst:

- artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (30 dagen): **1.370**, te weten ongeveer 88% van de gegeven adviezen, hetgeen een toename betekent met 8% ten opzichte van het jaar 2009-2010;

2.2. Gewone procedure

2.2.1. Adviesaanvragen

Er is weinig gebruik gemaakt van de gewone procedure van behandeling op basis van de volgorde van inschrijving op de rol.

Immers, tijdens het jaar 2010-2011 zijn nauwelijks **44** adviesaanvragen zonder termijn ingediend, wat ongeveer 3% is van het totale aantal adviesaanvragen (1.598) en 40% minder dan in 2009-2010 (5%).

2.2.2. Gegeven adviezen

Van het totale aantal gegeven adviezen (1.554) waren er zo ook slechts **47**, te weten 3%, waarvoor om geen enkele spoedprocedure is verzocht.

Er behoort te worden benadrukt dat alleen adviesaanvragen "zonder termijn" garanderen dat de om advies voorgelegde tekst door de afdeling Wetgeving volledig wordt onderzocht en de afdeling in staat stellen haar adviesfunctie ten volle uit te oefenen. Bij aanvragen om binnen een termijn van dertig dagen of vijf werkdagen advies uit te brengen, kan of moet de afdeling Wetgeving zich naargelang het geval immers beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond, alsmede de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

Tevens valt op te merken dat tijdens het gerechtelijk jaar 2010-2011 de gemiddelde tijd om een advies uit te brengen waarvoor in de aanvraag geen termijn was opgegeven, nog steeds ongeveer drie maanden bedroeg.

3. Adviezen gegeven in verenigde kamers en in de algemene vergadering

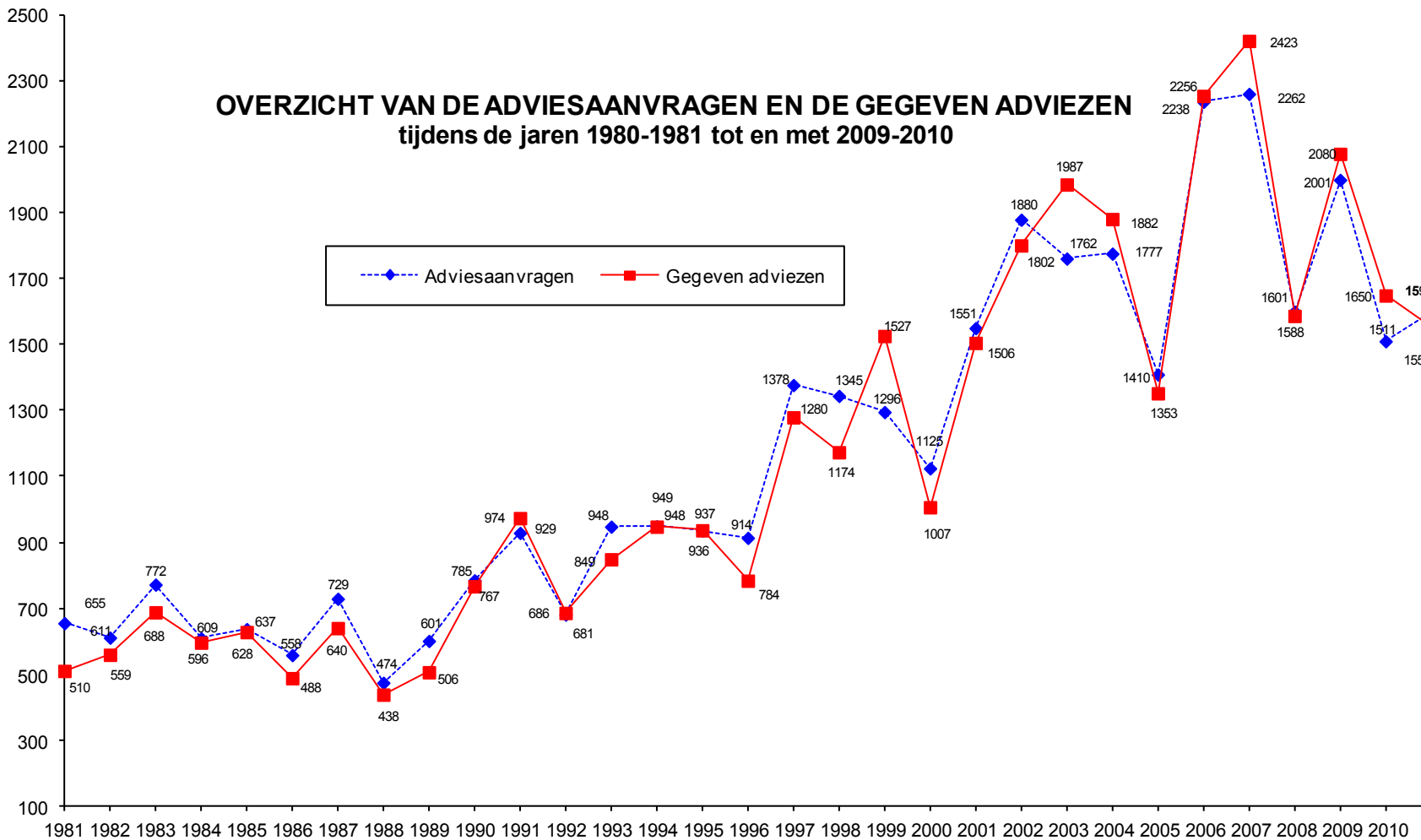
Door de verenigde kamers (een Nederlandstalige kamer en een Franstalige kamer) zijn 26 adviesaanvragen onderzocht, en door de algemene vergadering 16, wat overeenstemt met 3% van het totale aantal van 1.554 gegeven adviezen.

Tijdens het jaar 2010-2011 kon worden vastgesteld dat het aantal adviezen uitgebracht door de verenigde kamers en de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving nagenoeg stabiel is gebleven. Die adviezen vormen weliswaar een klein percentage van het totale aantal adviezen, maar ze vereisen uit organisatorisch oogpunt ontegensprekelijk een omslachtiger behandeling dan de overige adviezen. Daarentegen zijn die adviezen het resultaat van een ruimer onderzoek, uitgevoerd door de onderscheiden kamers van de Raad. Zulke adviezen, die betrekking hebben op tekstontwerpen die belangrijke principiële rechtsvragen doen rijzen, bieden de mogelijkheid een gezamenlijk standpunt in te nemen waaraan de maatschappij meer gezag toekent.

RAAD VAN STATE

Afdeling Wetgeving

OVERZICHT VAN DE ADVIESAANVRAGEN EN DE GEGEVEN ADVIEZEN
 tijdens de jaren 1980-1981 tot en met 2009-2010

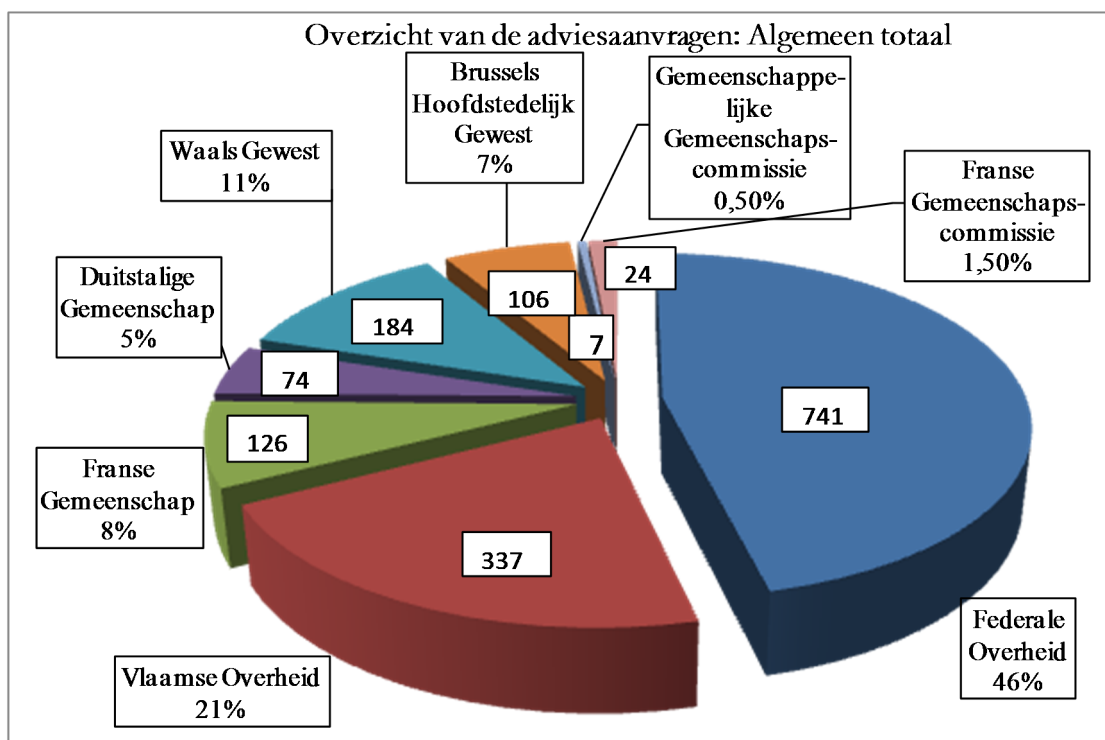

C. STATISTIEKEN

1. Statistieken adviesaanvragen voor de periode van 16 september 2010 tot 15 september 2011

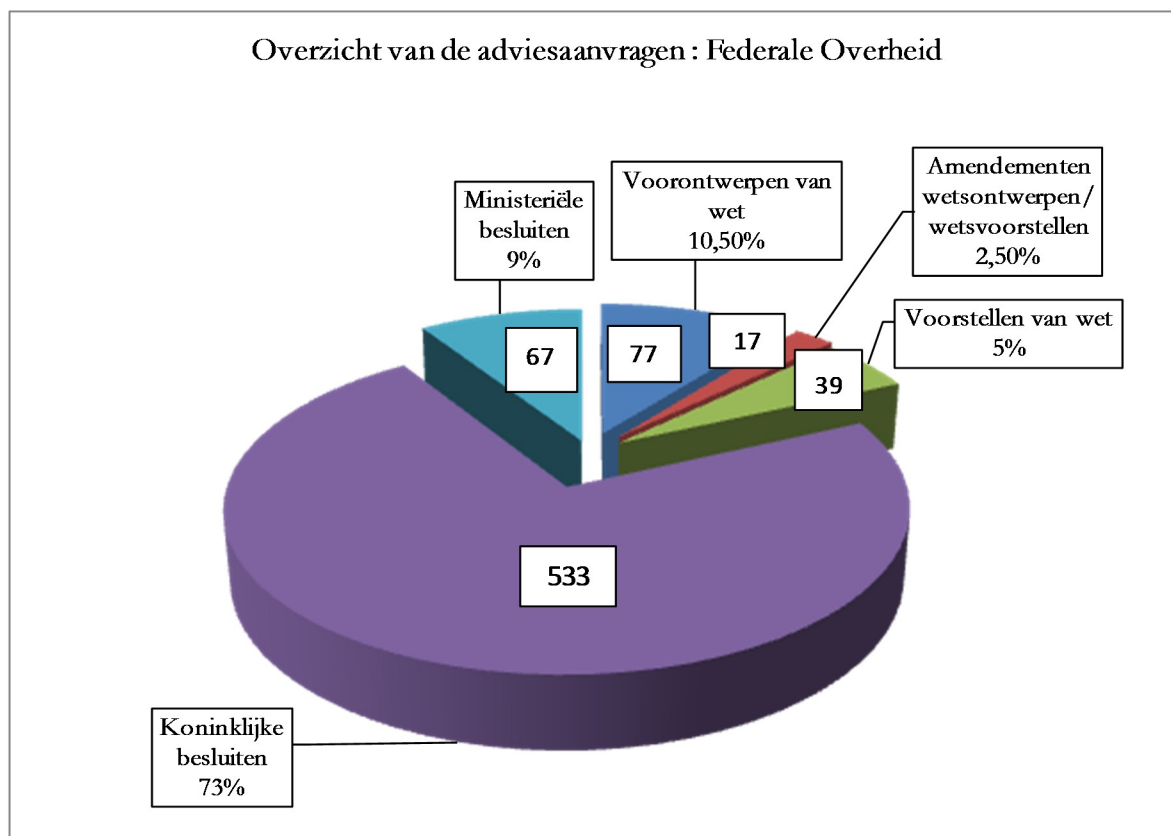
1.1. Algemeen totaal

	AANVRAGEN	PERCENTAGE
FEDERALE OVERHEID	741	46%
DEELGEBIEDEN		
Vlaamse Overheid	337	21%
Franse Gemeenschap	126	8%
Duitstalige Gemeenschap	74	5%
Waals Gewest	184	11%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	106	7%
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	7	0,50%
Franse Gemeenschapscommissie	24	1,50%
SUBTOTAAL	858	54%
TOTAAL	1.599	100%

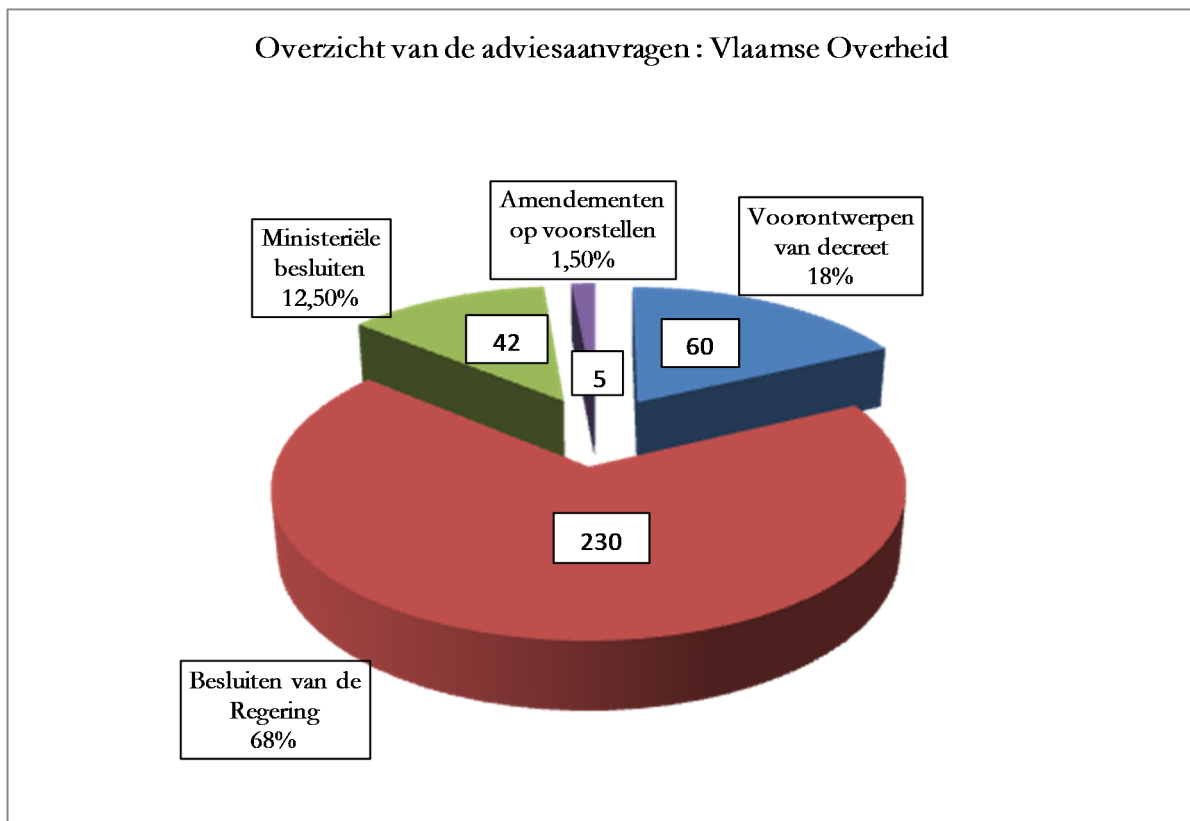
1.2. Federale Overheid

AARD	AANVRAGEN	% FEDERALE OVERHEID	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van wet	77	10,50%	5%
Voorstellen van wet	39	5%	2,50%
Amendementen wetsontwerpen / wetsvoorstellen	17	2,50%	1%
Koninklijke besluiten	533	73%	33%
Ministeriële besluiten	67	9%	4%
Coördinaties	1	0%	0%
Belangenconflict	0	0%	0%
Opstellen van tekst	0	0%	0%
TOTAAL	734	100%	46%

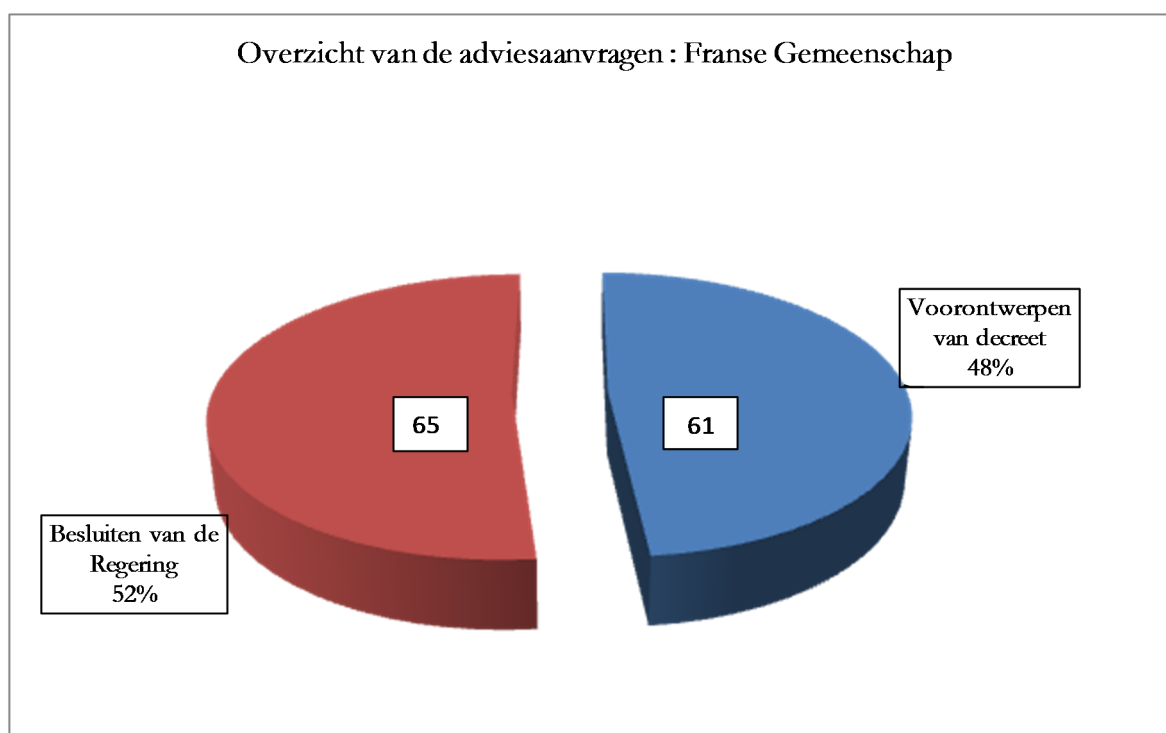
1.3. Vlaamse Overheid

AARD	AANVRAGEN	% VLAAMSE OVERHEDEN	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van decreet	60	18%	4%
Voorstellen van decreet	0	0%	0%
Amendementen op voorstellen	5	1,50%	0%
Besluiten van de Regering	230	68%	14%
Ministeriële besluiten	42	12,50%	3%
TOTAAL	337	100%	21%

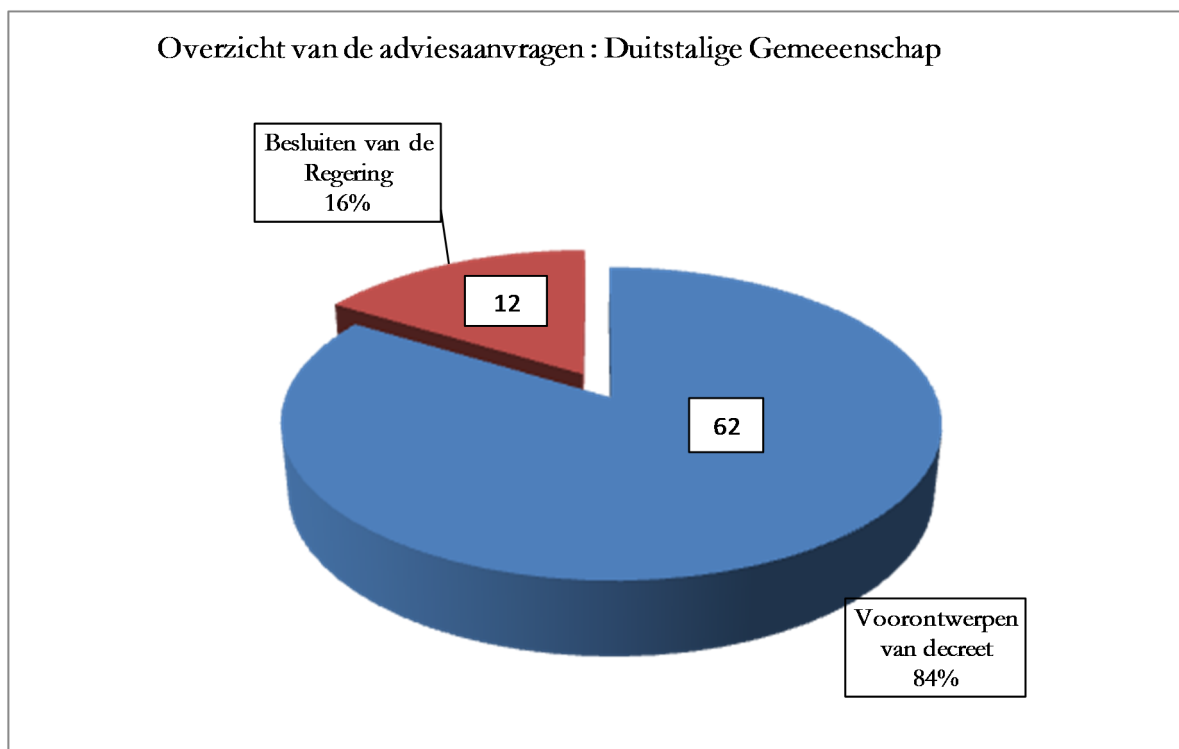
1.4. Franse Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% FRANSE GEMEENSCHAP	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van decreet	61	48%	4%
Voorstellen van decreet	0	0%	0%
Amendementen op voorstellen	0	0%	0%
Besluiten van de Regering	65	52%	4%
TOTAAL	126	100%	8%

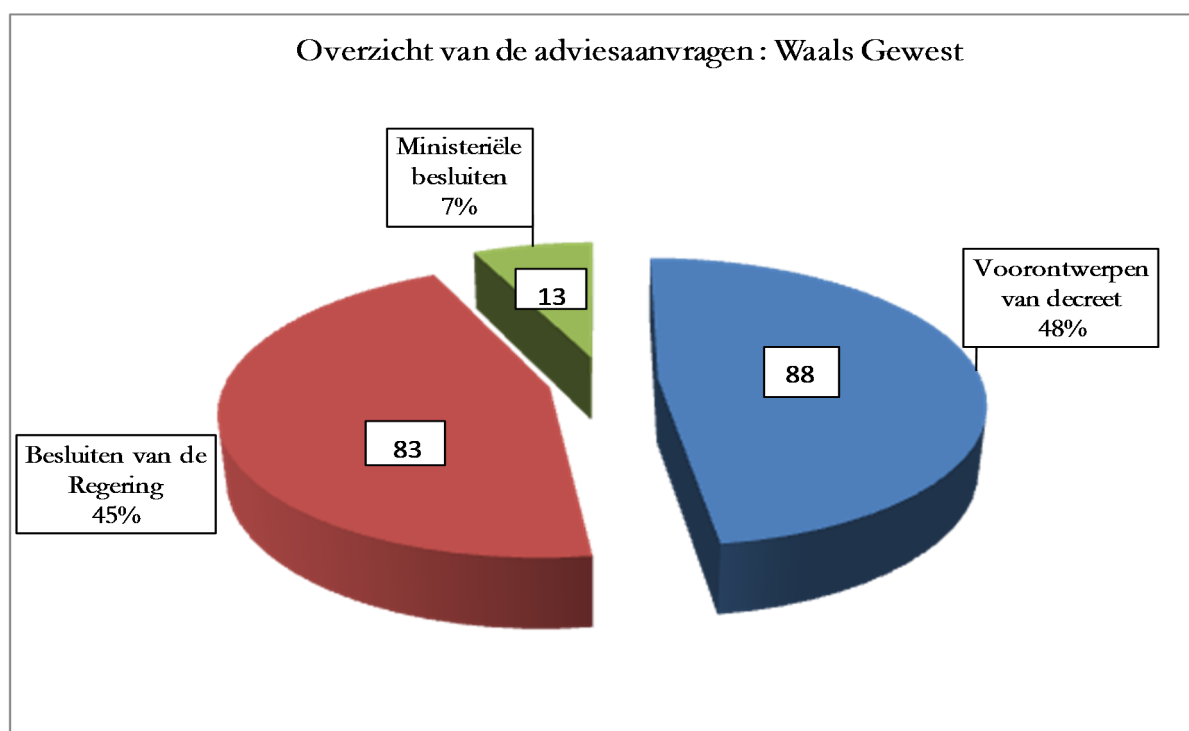
1.5. Duitstalige Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% DUITSTALIGE GEMEENSCHAP	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van decreet	62	84%	4%
Besluiten van de Regering	12	16%	1%
Ministeriële besluiten	0	0%	0%
TOTAAL	74	100%	5%

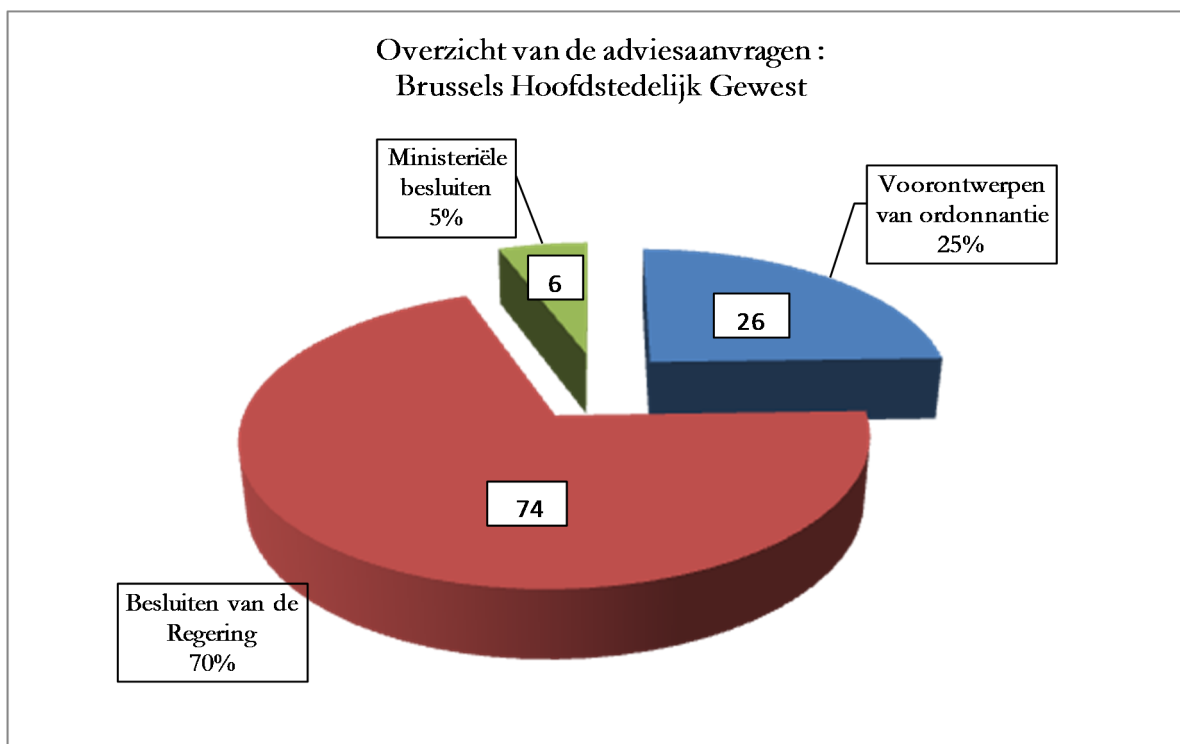
1.6. Waals Gewest

AARD	AANVRAGEN	% WAALS GEWEST	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van decreet	88	48%	6%
Voorstellen van decreet	0	0%	0%
Amendementen op voorstellen	0	0%	0%
Besluiten van de Regering	83	45%	5%
Ministeriële besluiten	13	7%	1%
TOTAAL	184	100%	12%

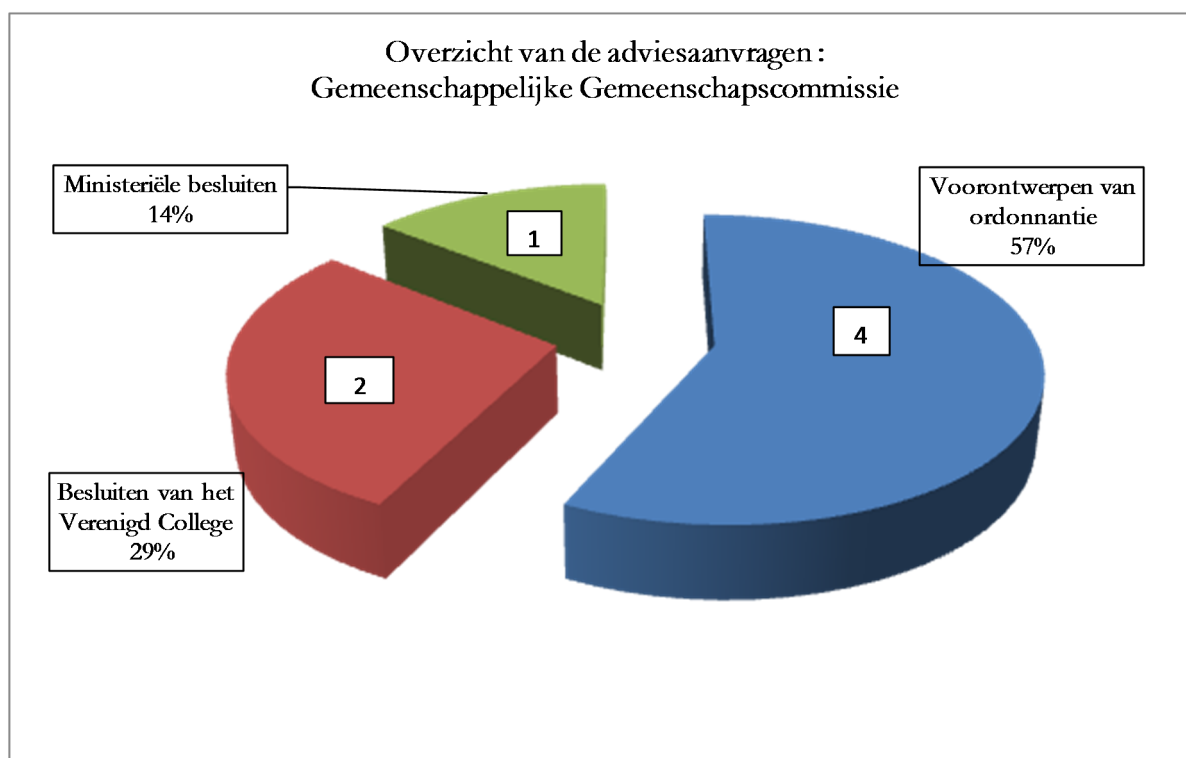
1.7. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

AARD	AANVRAGEN	% B.H. GEWEST	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van ordonnantie	26	25%	2%
Voorstellen van ordonnantie	0	0%	0%
Besluiten van de Regering	74	70%	5%
Ministeriële besluiten	6	5%	0%
TOTAAL	106	100%	7%

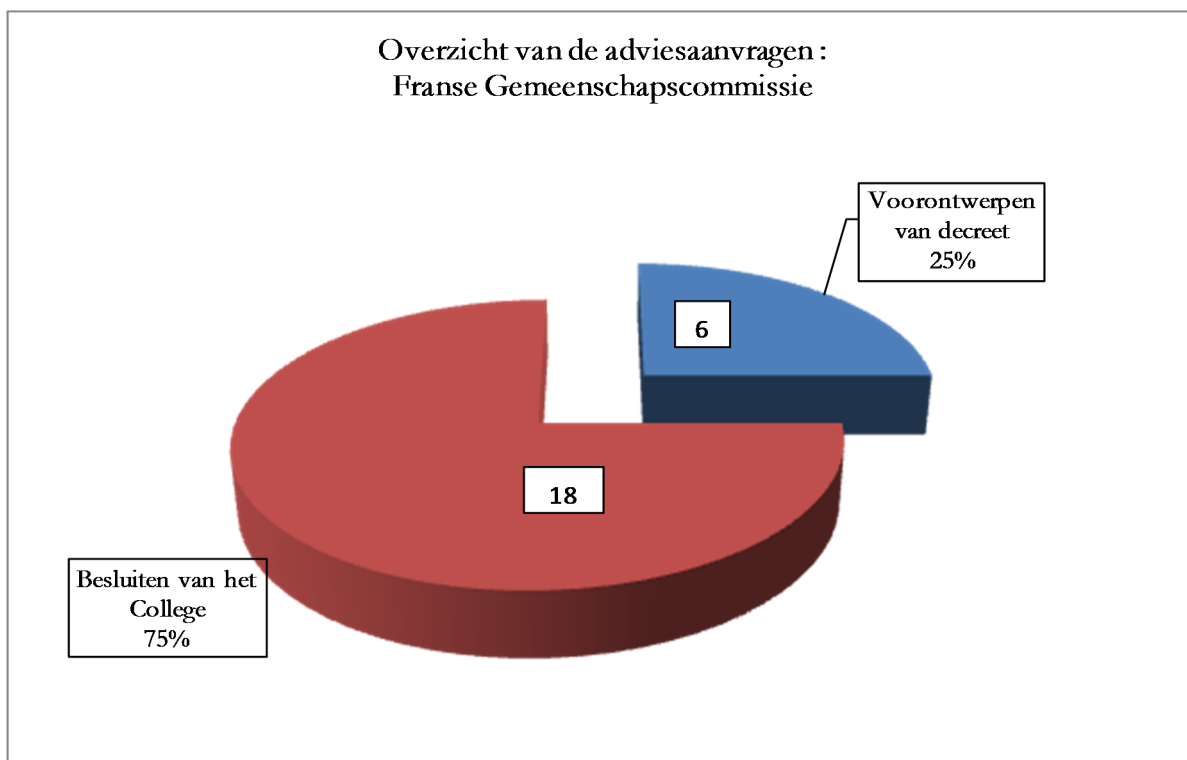
1.8. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% GGC	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van ordonnantie	4	57%	0,25%
Voorstellen van ordonnantie	0	0%	0%
Besluiten van het Verenigd College	2	29%	0,13%
Ministeriële besluiten	1	14%	0,06%
TOTAAL	7	100%	0,44%

1.9. Franse Gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% FGC	% TOTAAL AANVRAGEN
Voorontwerpen van decreet	6	25%	0%
Besluiten van het College	18	75%	1%
Ministeriële besluiten	0	0%	0%
TOTAAL	24	100%	1%

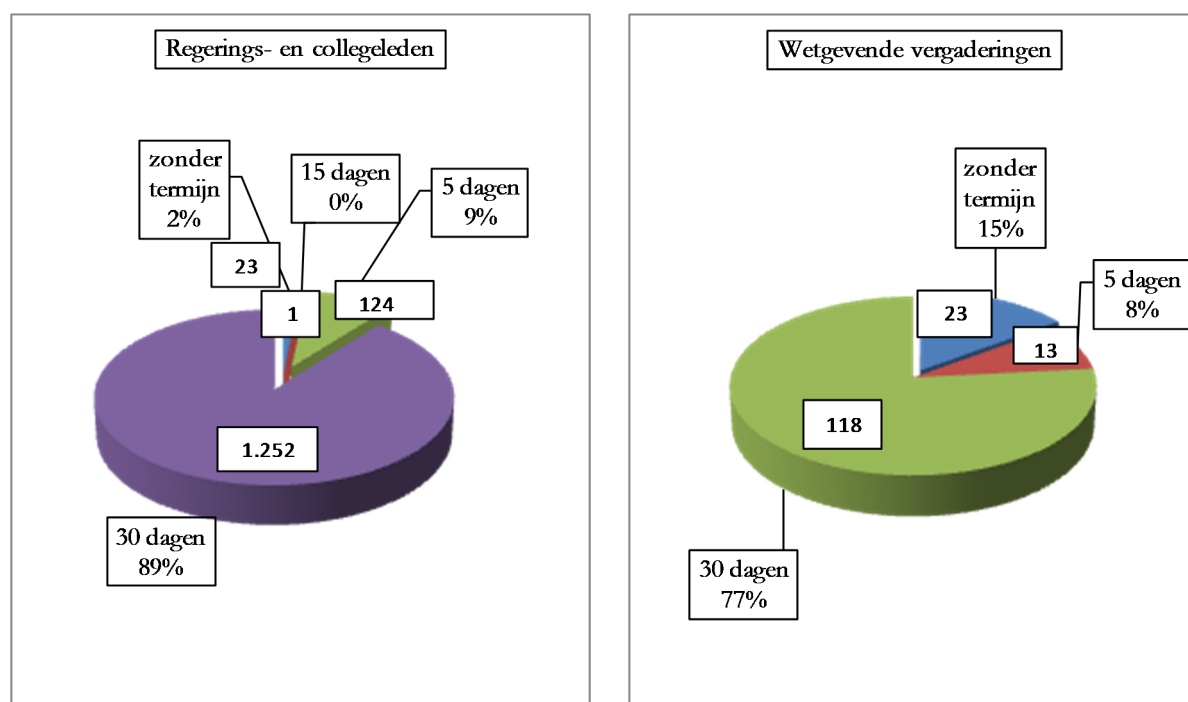

2. Statistieken adviezen uitgebracht van 16 september 2010 tot 15 september 2011

2.1. Algemene activiteit volgens termijn

Adviesaanvragers	zonder termijn	15 dagen ⁽³²⁾	5 dagen	30 dagen	Totaal adviezen/jaar
Regerings- en collegeleden	23	1	124	1.252	1.400
	2%	0%	9%	89%	100%
Wetgevende vergaderingen	23	0	13	118	154
	15%	0%	8%	77%	100%
TOTAAL	46	1	137	1.370	1.554
	3%	0%	9%	88%	100%

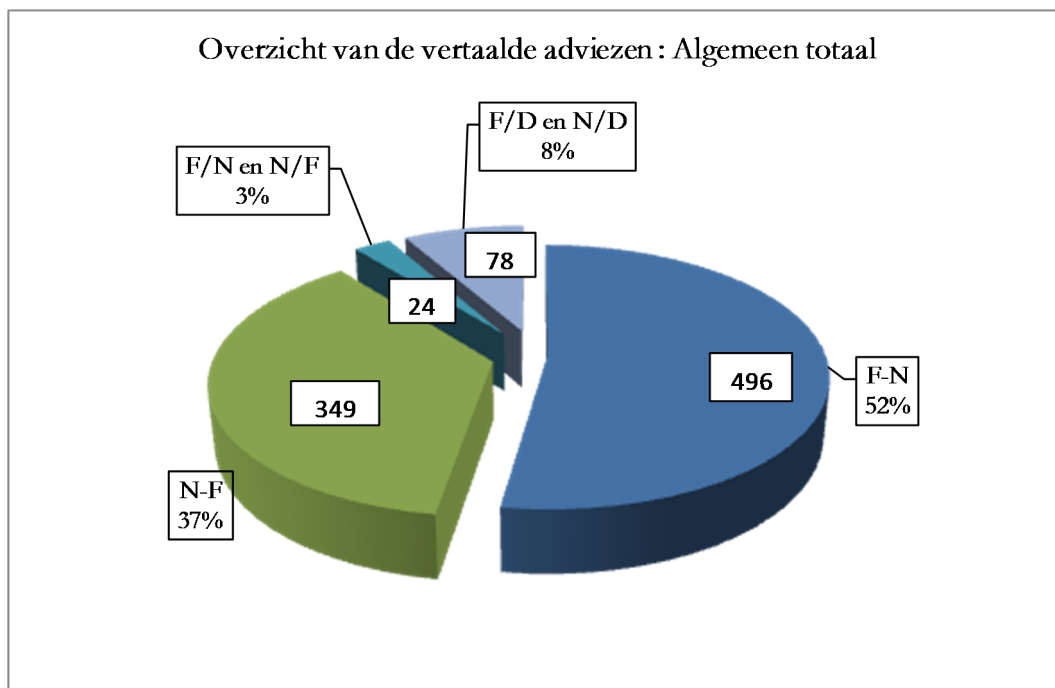
Overzicht van de algemene activiteit volgens de gevraagde termijnen

⁽³²⁾ Adviezen uitgebracht naar aanleiding van het onderzoek naar het vervullen van de voorafgaande vormvereisten (Art. 84bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

2.2. Vertaalde adviezen ⁽³³⁾

		zonder termijn	15 dagen	5 dagen	30 dagen	Totaal	Algemeen Totaal	%
F-N ⁽³⁴⁾	Fed.	27	1	46	339	413	496	52%
	BHG	0	0	2	81	83		
N-F ⁽³⁵⁾	Fed.	17	0	44	237	298	349	37%
	BHG	0	0	4	47	51		
F/N en N/F ⁽³⁶⁾	Fed.	11	0	1	11	23	24	3%
	BHG	0	0	0	1	1		
F/D ⁽³⁷⁾ en N/D ⁽³⁸⁾	F	0	0	0	16	16	78	8%
	N	0	0	0	62	62		
	F en N	0	0	0	1	0		
TOTAAL		55	1	97	794	947	947	100%

⁽³³⁾ Adviezen die wettelijk in de twee talen moeten zijn volgens artikel 83, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en adviezen die vertaald moeten worden op basis van artikel 83, tweede lid, van dezelfde wetten.

⁽³⁴⁾ F-N : Adviezen uitgebracht in het Frans en vertaald in het Nederlands.

⁽³⁵⁾ N-F : Adviezen uitgebracht in het Nederlands en vertaald in het Frans.

⁽³⁶⁾ F-N en N-F : Adviezen uitgebracht in het Frans en het Nederlands en vertaald in het Nederlands en het Frans.

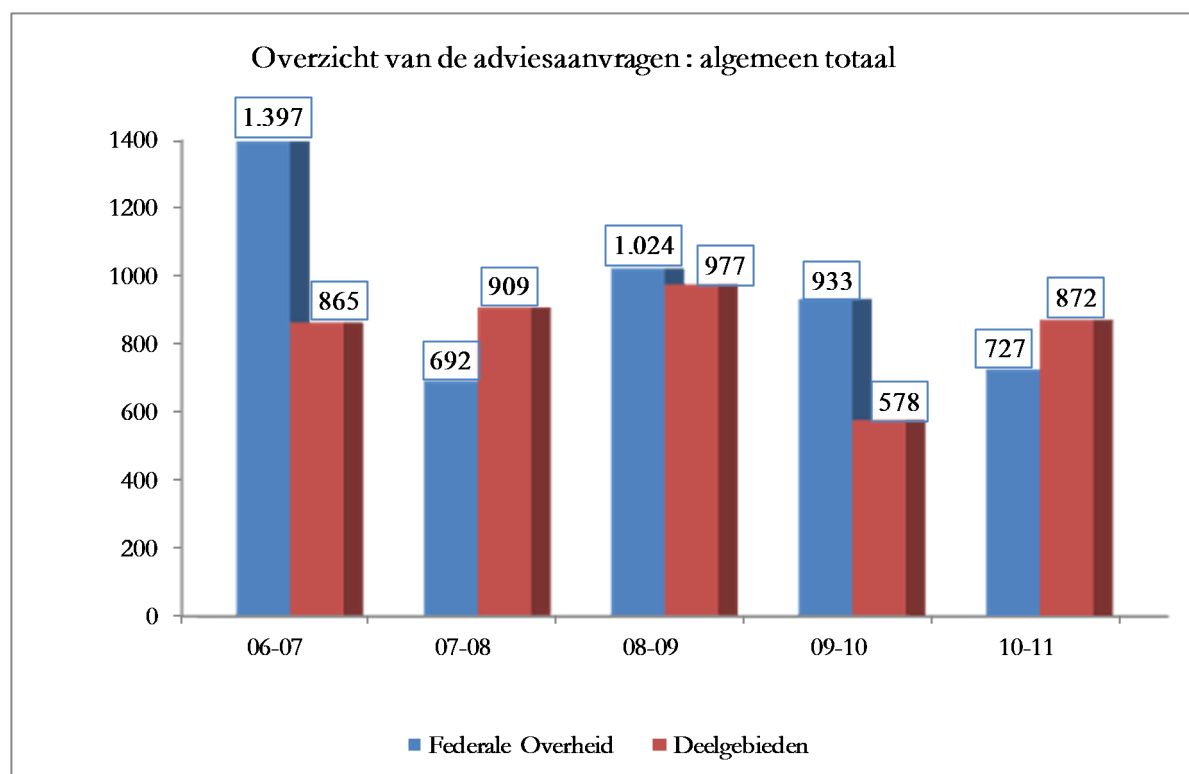
⁽³⁷⁾ F-D : Adviezen uitgebracht in het Frans en vertaald in het Duits.

⁽³⁸⁾ N-D : Adviezen uitgebracht in het Nederlands en vertaald in het Duits.

3. Evolutie van de adviesaanvragen gedurende de laatste 5 jaar

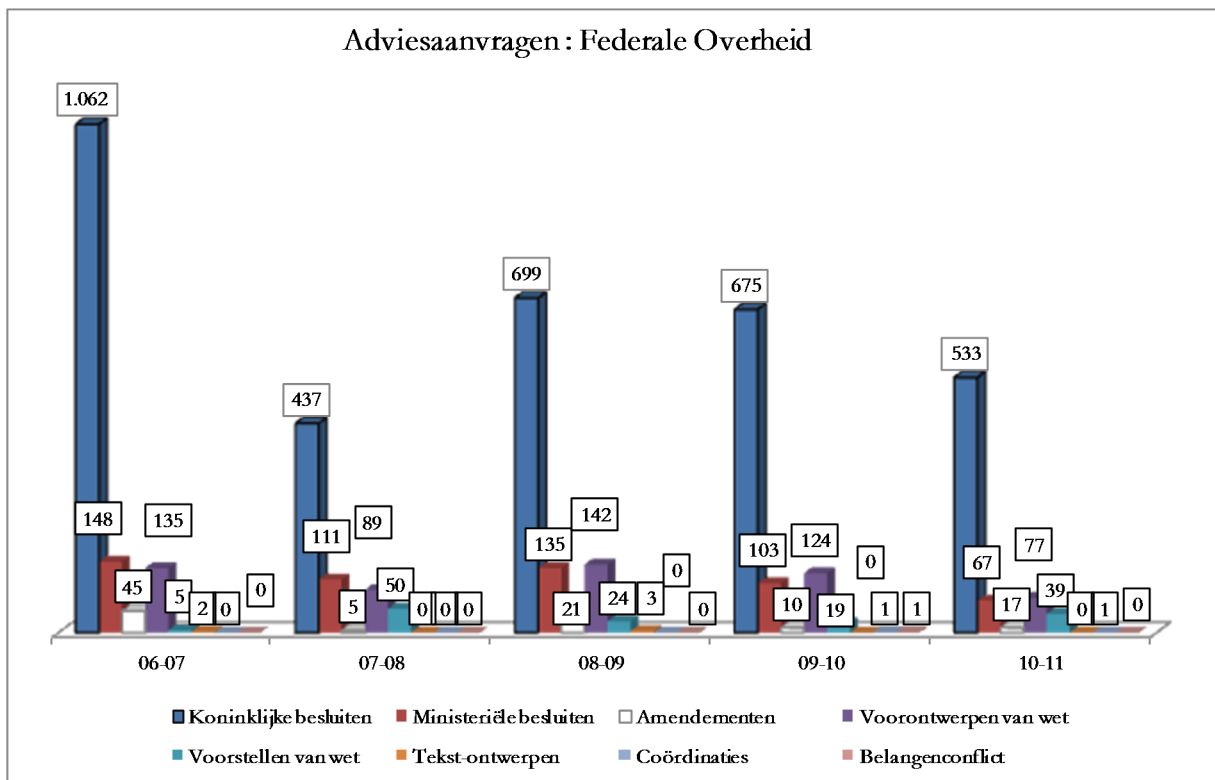
3.1. Algemeen totaal

JAAR	Federale Overheid	Deelgebieden	Totaal
06-07	1.397	865	2.262
07-08	692	909	1.601
08-09	1.024	977	2.001
09-10	933	578	1.511
10-11	727	872	1.599
TOTAAL	4.772	4.201	8.974

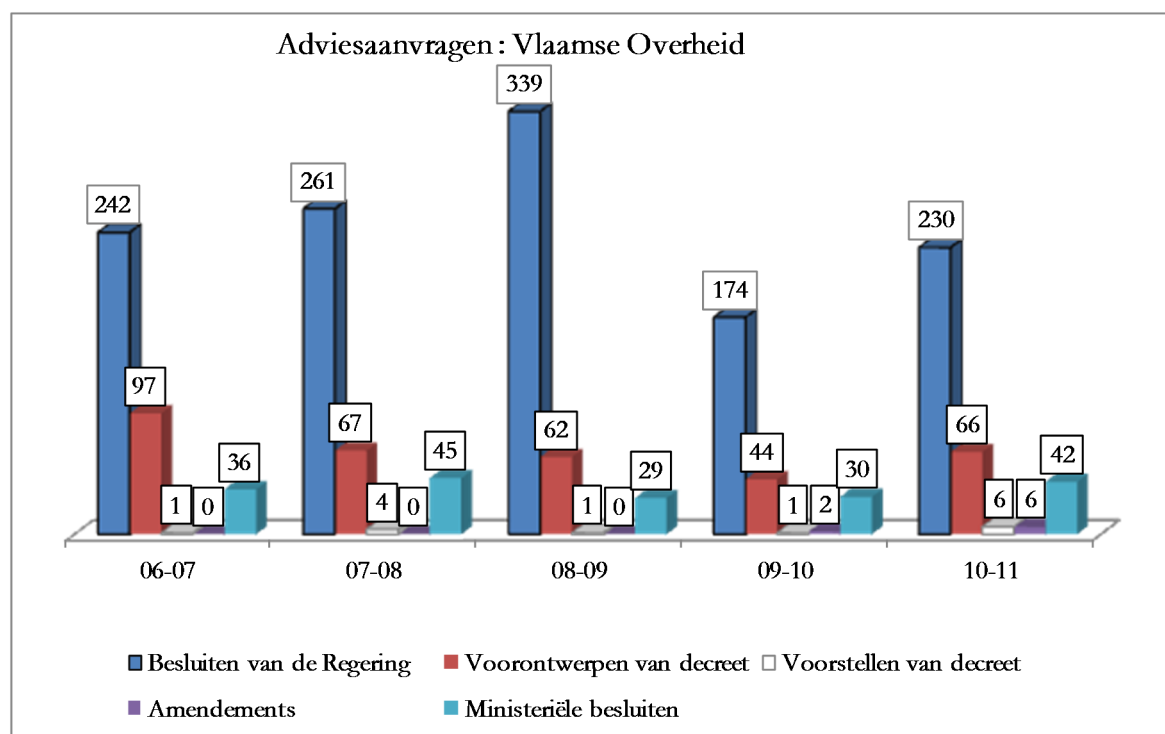
3.2. Federale Overheid

JAAR	Voorontwerpen van wet	Voorstellen van wet	Amendementen	Koninklijke besluiten	Ministeriële besluiten	Tekstontwerpen	Coördinaties	Belangenconflict	Total
06-07	135	5	45	1.062	148	2	0	0	1.397
07-08	89	50	5	437	111	0	0	0	692
08-09	142	24	21	699	135	3	0	0	1.024
09-10	124	19	10	675	103	0	1	1	933
10-11	77	39	17	533	67	0	1	0	734
TOTAAL	567	137	98	3.406	564	5	2	1	4.775

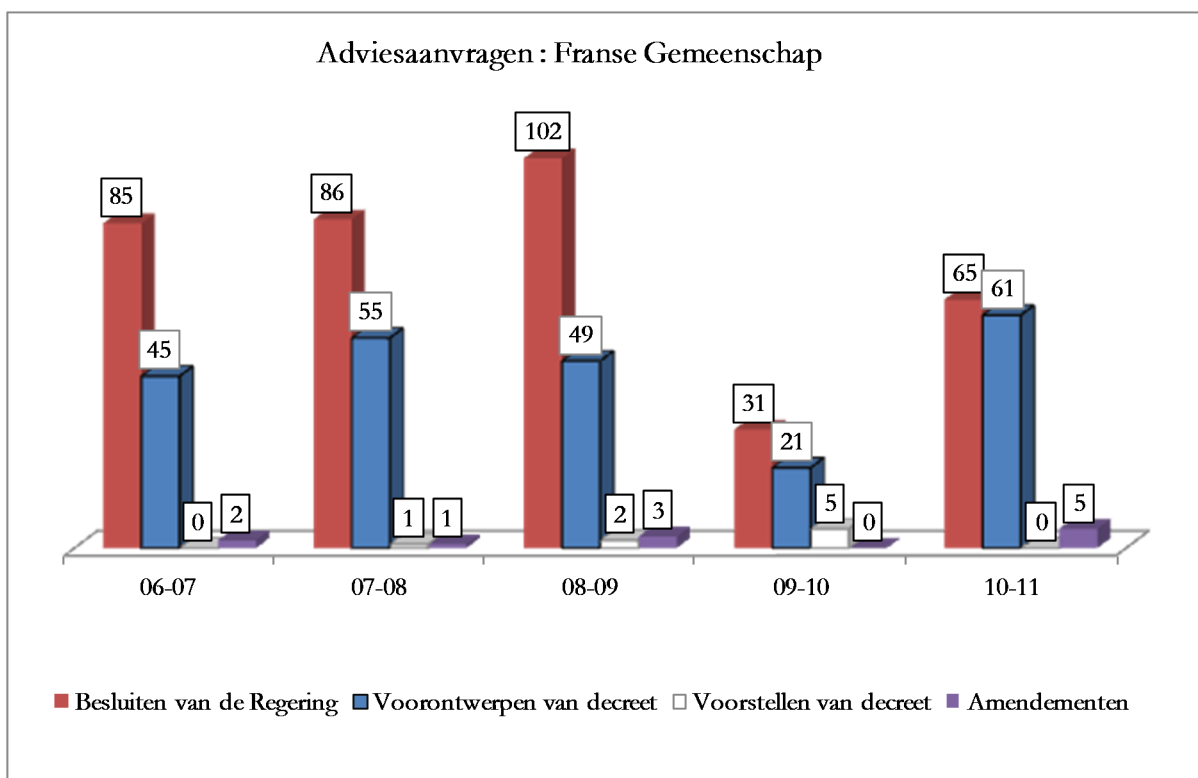
3.3. Vlaamse Overheid

JAAR	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet	Amendementen	Besluiten van de Regering	Ministeriële besluiten	Totaal
06-07	97	1	0	242	36	376
07-08	67	4	0	261	45	377
08-09	62	1	0	339	29	431
09-10	44	1	2	174	30	251
10-11	66	6	6	230	42	350
TOTAAL	336	13	8	1.246	182	1.785

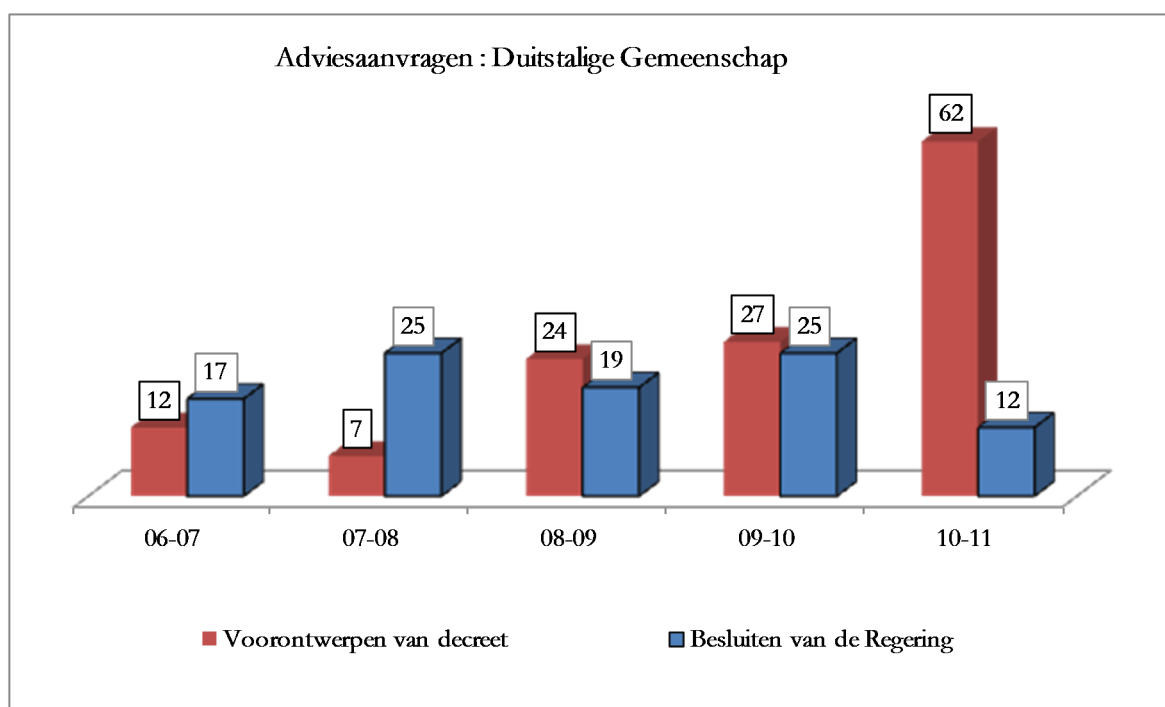
3.4. Franse Gemeenschap

JAAR	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet	Amendementen	Besluiten van de Regering	Totaal
06-07	45	0	2	85	132
07-08	55	1	1	86	143
08-09	49	2	3	102	156
09-10	21	5	0	31	57
10-11	61	0	5	65	131
TOTAAL	231	8	11	369	619

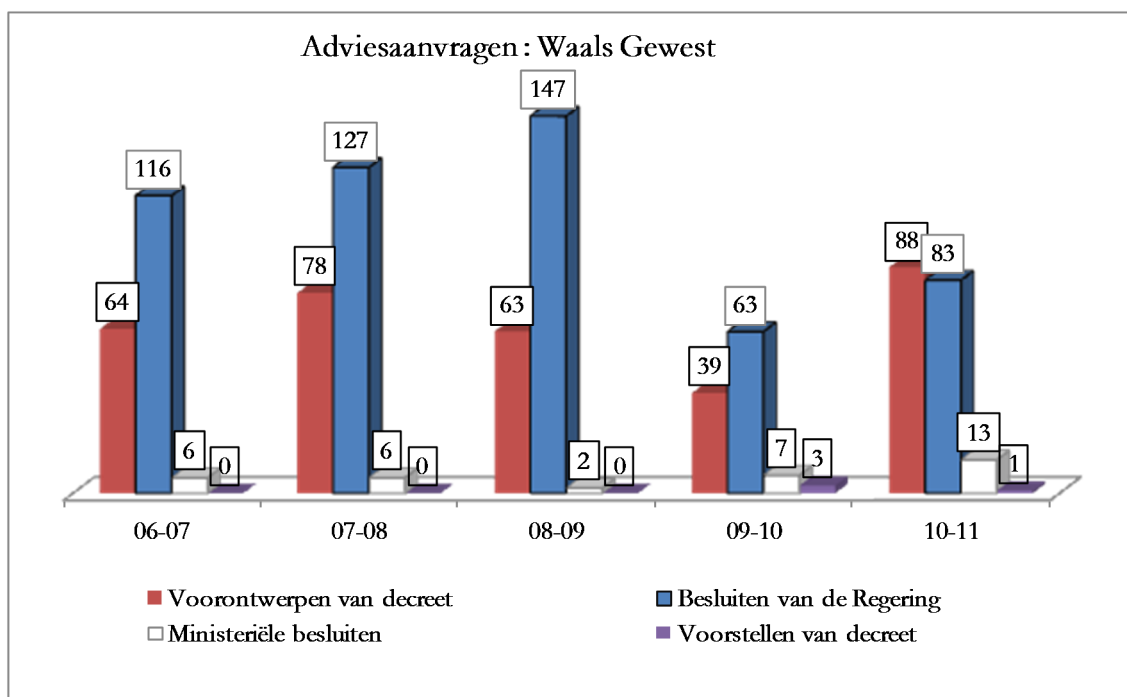
3.5. Duitstalige Gemeenschap

JAAR	Voorontwerpen van decreet	Besluiten van de Regering	Totaal
06-07	12	17	29
07-08	7	25	32
08-09	24	19	43
09-10	27	25	52
10-11	62	12	74
TOTAAL	132	98	230

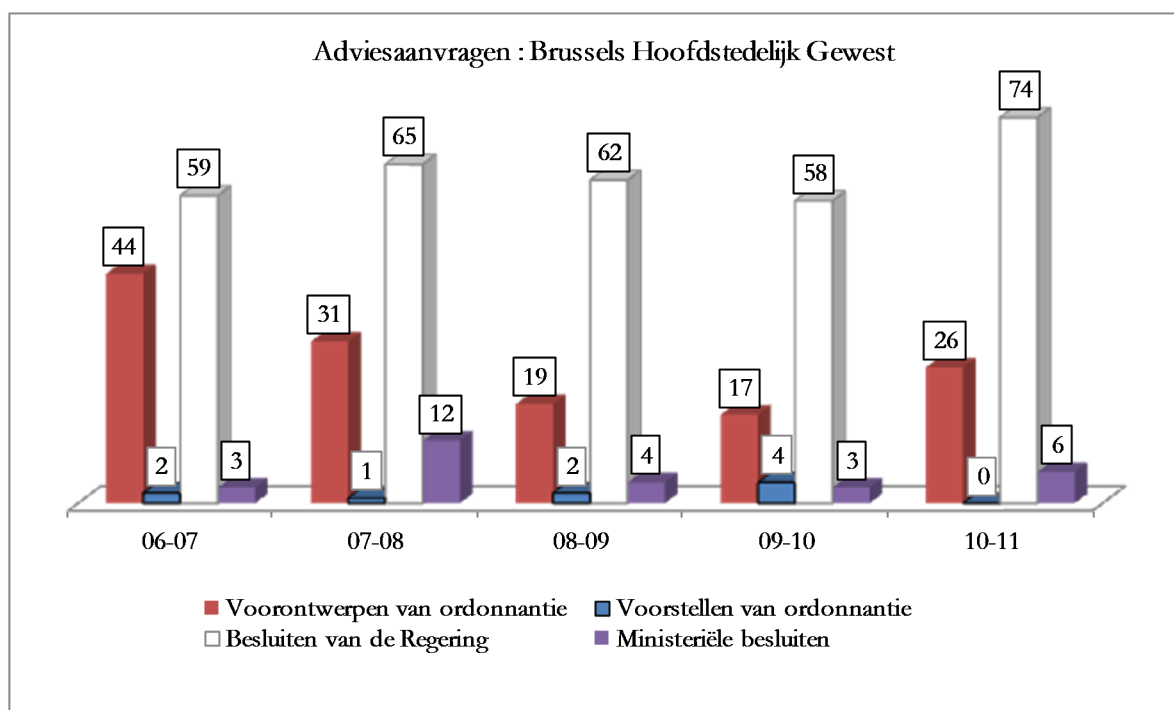
3.6. Waals Gewest

JAAR	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet	Besluiten van de Regering	Ministeriële besluiten	Totaal
06-07	64	0	116	6	186
07-08	78	0	127	6	211
08-09	63	0	147	2	212
09-10	39	3	63	7	112
10-11	88	1	83	13	185
TOTAAL	332	4	536	34	906

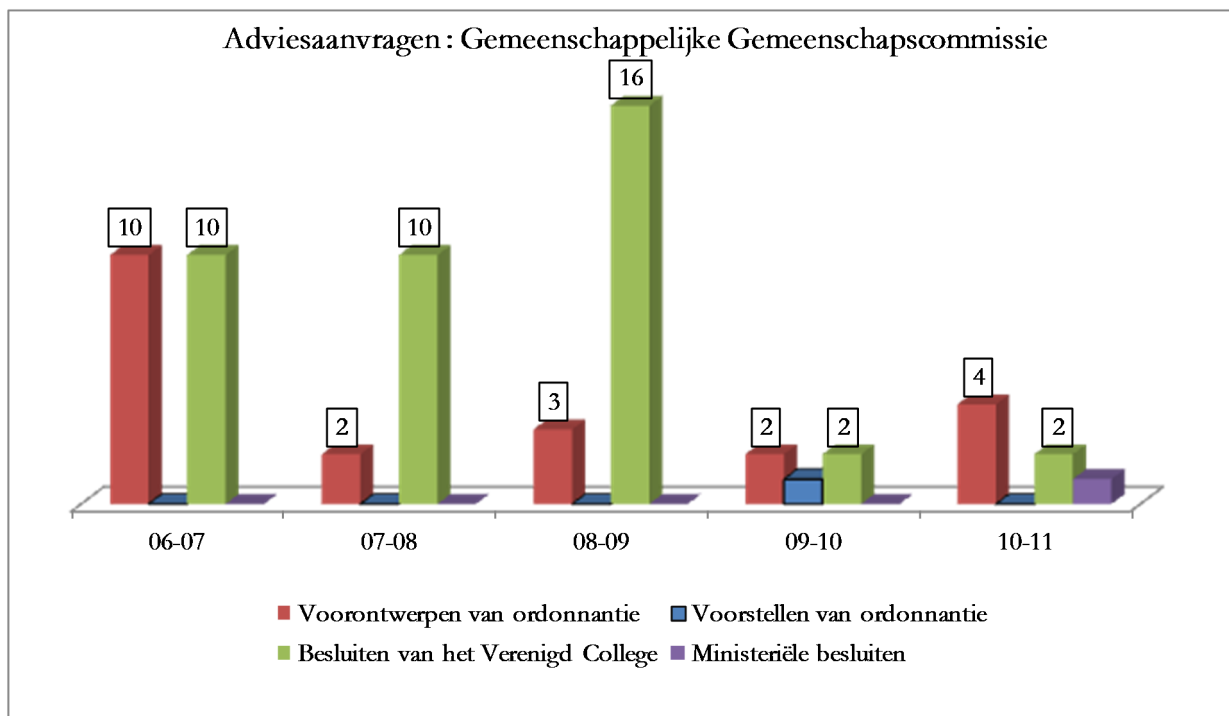
3.7. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

JAAR	Voorontwerpen van ordonnantie	Voorstellen van ordonnantie	Besluiten van de Regering	Ministeriële besluiten	Totaal
06-07	44	2	59	3	108
07-08	31	1	65	12	109
08-09	19	2	62	4	87
09-10	17	4	58	3	82
10-11	26	0	74	6	106
TOTAAL	137	9	318	28	492

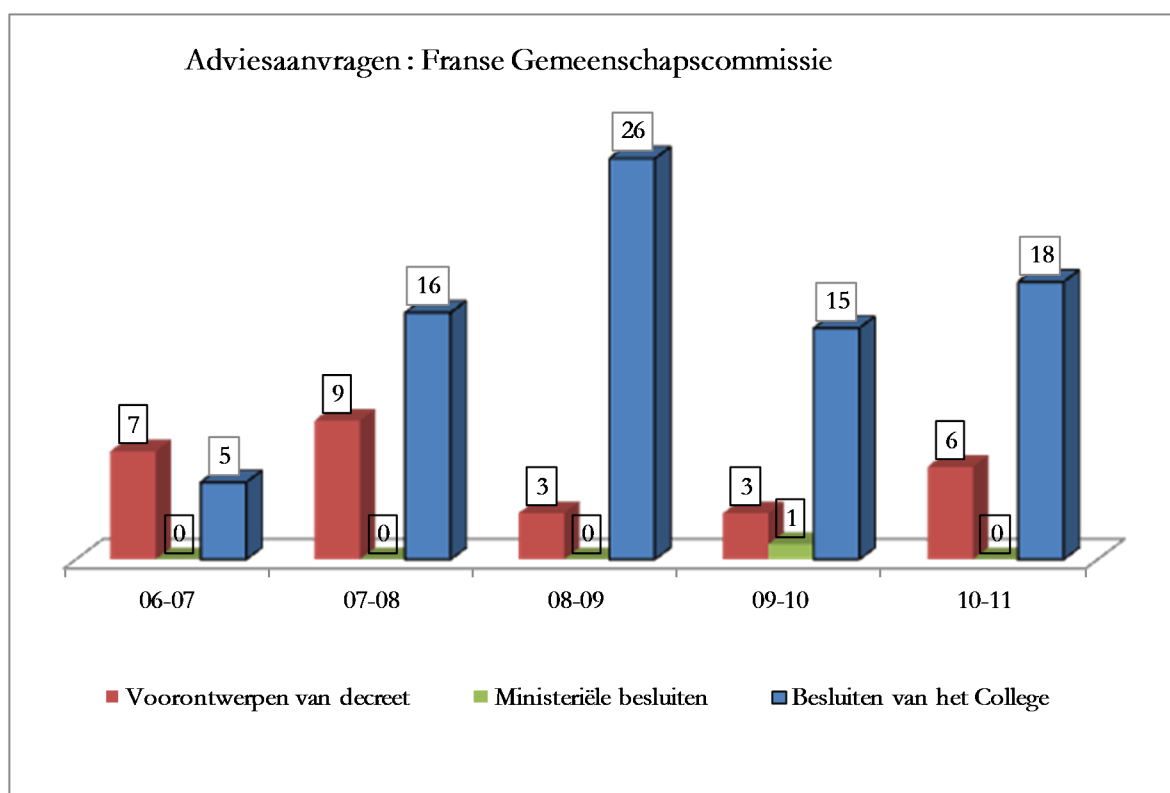
3.8. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

JAAR	Voorontwerpen van ordonnantie	Voorstellen van ordonnantie	Besluiten van het Verenigd College	Ministeriële besluiten	Totaal
06-07	10	0	10	0	20
07-08	2	0	10	0	12
08-09	3	0	16	0	19
09-10	2	1	2	0	5
10-11	4	0	2	1	7
TOTAAL	21	1	40	1	62

3.9. Franse Gemeenschapscommissie

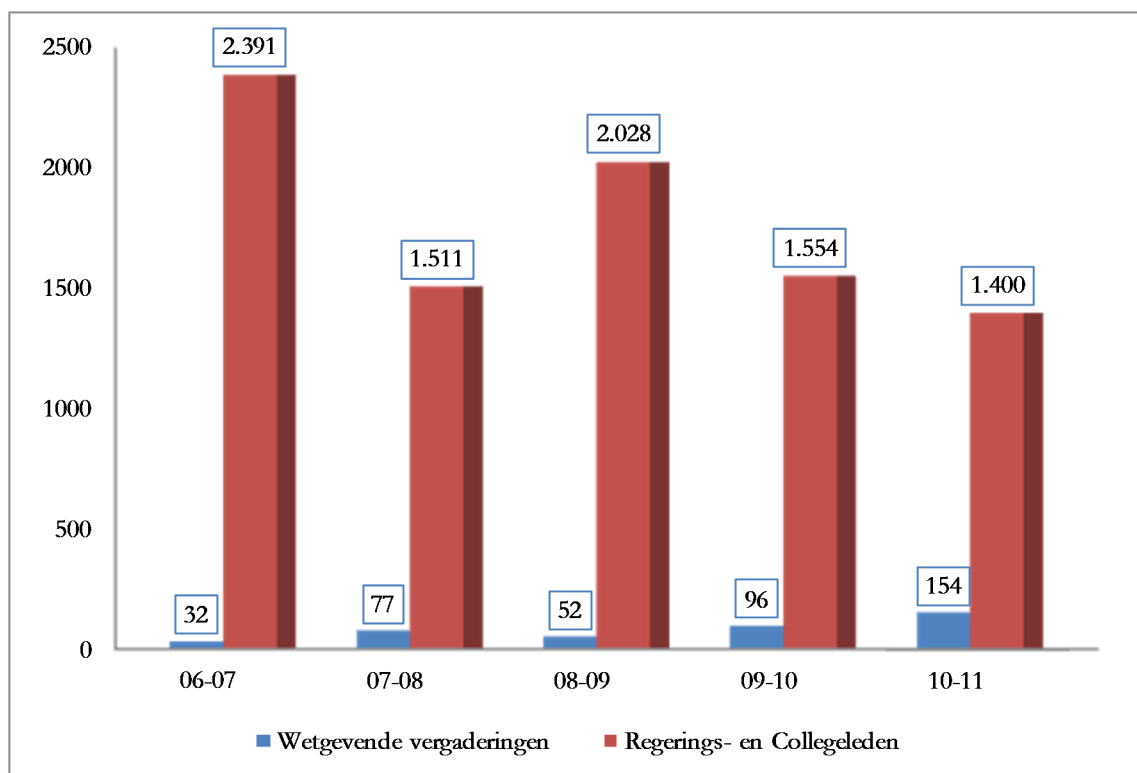
JAAR	Voorontwerpen van decreet	Besluiten van het College	Ministeriële besluiten	Totaal
06-07	7	5	0	12
07-08	9	16	0	25
08-09	3	26	0	29
09-10	3	15	1	19
10-11	6	18	0	24
TOTAAL	28	80	1	109

4. Evolutie van de uitgebrachte adviezen gedurende de laatste 5 jaar

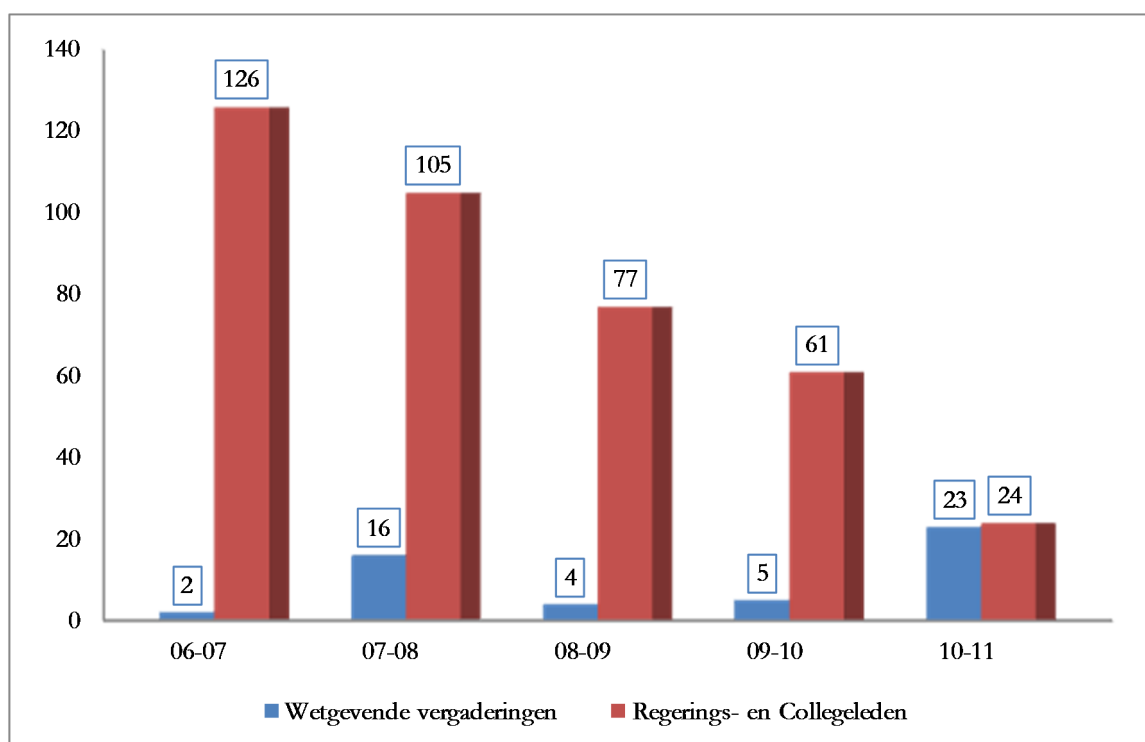
4.1. Totaal uitgebrachte adviezen

JAAR	Wetgevende vergaderingen	Regerings- en Collegeleden	Totaal
06-07	32	2.391	2.423
07-08	77	1.511	1.588
08-09	52	2.028	2.080
09-10	96	1.554	1.650
10-11	154	1.400	1.554
TOTAAL	411	8.884	9.295

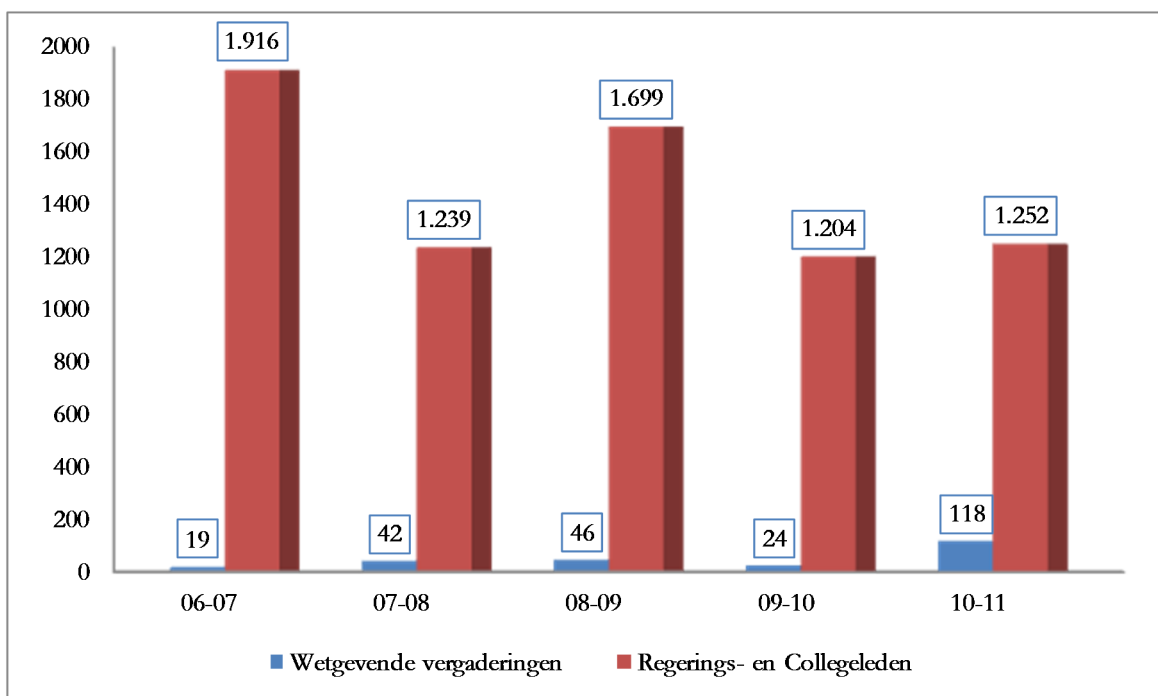
4.2. Adviezen uitgebracht zonder termijn

JAAR	Wetgevende vergaderingen	Regerings- en Collegeleden	Totaal
06-07	2	126	128
07-08	16	105	121
08-09	4	77	81
09-10	5	61	66
10-11	23	24	47
TOTAAL	50	393	443

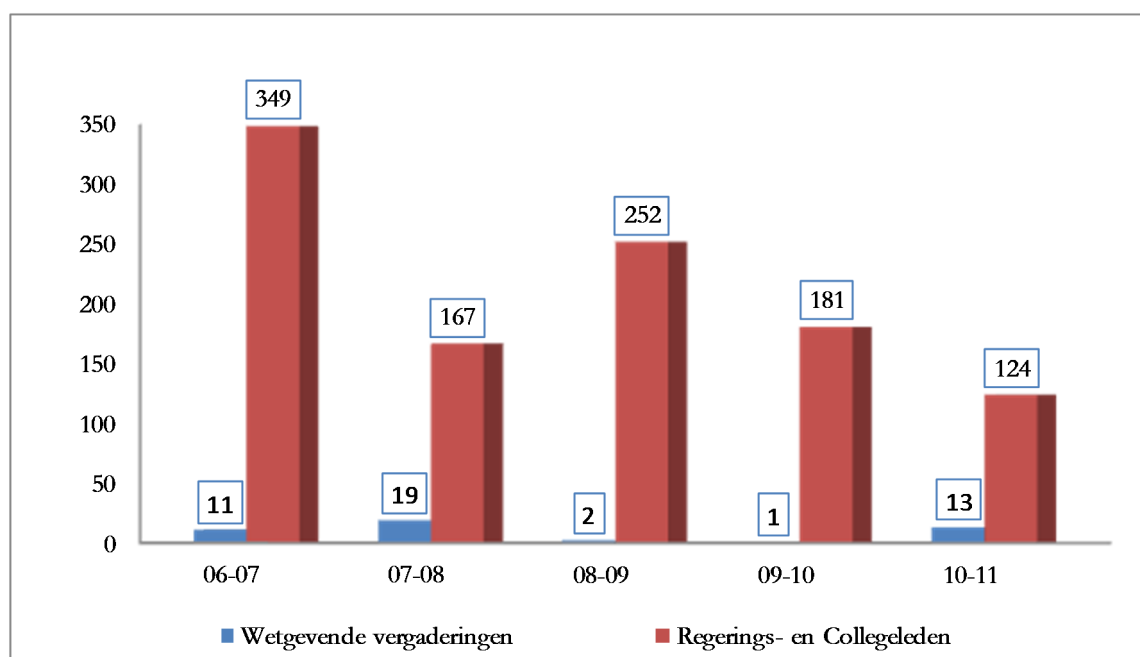
4.3. Adviezen uitgebracht binnen een termijn van 30 dagen

JAAAR	Wetgevende vergaderingen	Regerings- en Collegeleden	Totaal
06-07	19	1.916	1.935
07-08	42	1.239	1.281
08-09	46	1.699	1.745
09-10	24	1.204	1.228
10-11	118	1.252	1.370
TOTAAL	249	7.310	7.559

4.4. Adviezen uitgebracht binnen een termijn van 5 dagen

JAAR	Wetgevende vergaderingen	Regerings- en Collegeleden	Totaal
06-07	11	349	360
07-08	19	167	186
08-09	2	252	254
09-10	1	181	182
10-11	13	124	137
TOTAAL	46	1.073	1.119

D. OVERZICHT VAN DE GEGEVEN ADVIEZEN

Veeleer dan een catalogus op te stellen van de - al te talrijke ⁽¹⁾ - adviezen die de afdeling Wetgeving heeft gegeven, werd ervoor gekozen om voor dit gerechtelijk jaar 2010-2011 de methodes voor het behandelen van de adviesaanvragen toe te lichten alsook een van de noodzakelijke voorwaarden die niet alleen inherent is aan maar tevens wezenlijk voor de manier waarop advies wordt verstrekt en hulp wordt geboden bij het aannemen van wetten, decreten, ordonnanties en reglementaire bepalingen.

Wat de onderzoeksmethodes van de afdeling Wetgeving betreft, kan samenvattend worden gesteld dat in hoofdzaak nagegaan wordt op welke wijze en in welke mate de om advies voorgelegde tekst kan worden opgenomen in de bestaande juridische omgeving, die laatste in ruime zin begrepen en derhalve omvattende zowel het geschreven nationaal, Europees en internationaal recht als de jurisprudentie die daar respectievelijk op betrekking heeft. Een dergelijke methode stelt de afdeling Wetgeving ertoe in staat de mogelijke gevolgen van deze integratie in te schatten zowel voor de tekst zelf als voor de bestaande context inzake regelgeving en rechtspraak. Zo kan de afdeling Wetgeving bijvoorbeeld nagaan in hoeverre de tekst de toets van de rechtszekerheid doorstaat of betrouwbaar is, zowel voor de wetgevende overheid als voor de rechtsonderhorigen, en kan ze zodoende oordelen over de uitvoerbaarheid en dus over de werkzaamheid ervan.

Een van de voorwaarden voor het slagen van een dergelijke oefening bestaat erin dat de afdeling Wetgeving en de steller van de regel in een vertrouwelijke dialoog hoogstaand overleg kunnen plegen. Hierin wordt weliswaar voorzien door artikel 82 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, maar de door dit artikel speciaal bepaalde voorwaarde om de bedoelde samenspraak te kunnen houden - te weten de aanwijzing van een gemachtigde - wordt niet altijd nageleefd door de overheid die om advies verzoekt.

Aldus wordt voorgesteld om aan de hand van enkele adviezen die in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011 zijn gegeven, nader in te gaan op de omstandigheden waarin de afdeling Wetgeving werkt, en vervolgens op de inhoud zelf, op de voorwaarden en op de beperkingen van haar werkzaamheden.

⁽³⁹⁾ Pro memorie: de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011 1.554 adviezen gegeven.

1. Omstandigheden waarin de afdeling Wetgeving werkt: vereisten van de vertrouwelijke dialoog

In het gerechtelijk jaar 2010-2011 is er een zekere opflakking geweest van adviesaanvragen door de voorzitters van de federale wetgevende kamers ⁽⁴⁰⁾ in zaken waarin fundamentele rechtsvragen aan de orde zijn betreffende erg verscheiden maar steeds wezenlijk belangrijke aangelegenheden.

De volgende adviezen mogen hier bijzonder exemplarisch genoemd worden:

- advies 48.858/AV gegeven op 7 december 2010 over een wetsvoorstel "tot instelling van een Federale Mensenrechtencommissie" ⁽⁴¹⁾. Dit advies verdiept zich vooreerst in de wijze waarop het voorstel gevolg beoogt te geven aan een aanbeveling die het VN-comité voor economische, sociale en culturele rechten in de slotopmerkingen van haar 39ste zitting van november 2007 aan België heeft gedaan. Vervolgens bestudeert het advies het wetgevend initiatief ten aanzien van de bevoegdheid van de federale wetgever ter zake, in relatie tot de bevoegdheid van de deelgebieden;

- advies 49.413/AV gegeven op 19 april 2011 over een ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 13 augustus 2011 tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en van het Wetboek van strafvordering, om aan elkeen die wordt verhoord en aan elkeen die van zijn vrijheid wordt beroofd rechten te verlenen, waaronder het recht om een advocaat te raadplegen en door deze te worden bijgestaan ⁽⁴²⁾. Dit advies wijdt zich aan de analyse van de concrete uitvoering die in het interne recht wordt gegeven aan de

⁽⁴⁰⁾ In het gerechtelijk jaar 2009-2010 ging het om 20 adviesaanvragen en in het gerechtelijk jaar 2010-2011 om 46 adviesaanvragen, hetzij meer dan het dubbele. Voor slechts twee adviesaanvragen was een gemachtigde aangewezen (advies 49.717/4 gegeven op 14 juni 2011 over een voorstel van wet "tot wijziging van de wet van 30 maart 1995 betreffende de elektronische communicatienetwerken en -diensten en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en tot instelling van een bijdrage ten gunste van regionale omroeporganisaties" (*Parl. St. Kamer* 2010-11, nr. 53-1455/3) en 49.951/4, gegeven op 11 juli 2011 over amendement nr. 18 en de daarop ingediende subamendementen nrs. 19 tot en met 23 bij het voorstel van wet "tot wijziging van de wetgeving met het oog op het bezweren van de asielcrisis" (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-813/10). Deze aanwijzing was geschied overeenkomstig artikel 98, 1, tweede lid, van het Reglement van de Kamer, dat het volgende bepaalt: "Zo een of meer leden van de Kamer een wetsvoorstel of een amendement hebben ingediend, kan de voorzitter, in het verzoek om een advies en na raadpleging van de indiener(s) van het voorstel of het amendement, de naam opgeven van het lid, de gemachtigde of de ambtenaar die de afdeling Wetgeving de nodige uitleg zal verstrekken".

⁽⁴¹⁾ *Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-418/2.

⁽⁴²⁾ *Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-1279/2.

lering van het arrest Salduz t. Turkije, gewezen door de Grote Kamer van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) op 27 november 2008;

- advies 49.285/AV gegeven op 26 april 2011 over een wetsvoorstel "tot vaststelling van een objectief criterium voor de verdeling van de begroting waarmee de erediensten en de vrijzinnigheid worden gefinancierd" ⁽⁴³⁾. Dit advies plaatst de huidige regeling voor de berekening en de verdeling van de in artikel 181 van de Grondwet bedoelde bedragen in het juiste perspectief en behandelt vervolgens bij wijze van algemene opmerking twee belangrijke punten van het voorstel, te weten de vraag of het voorstel strookt met de beginselen die in datzelfde artikel 181 zijn vastgelegd en het vraagstuk van de erkenning van de erediensten en van de organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing;

- advies 49.473/AV gegeven op 26 april 2011 over een voorstel dat heeft geleid tot de wet van 28 juli 2011 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en tot wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij ⁽⁴⁴⁾. Dit advies bestudeert de invloed op het intern recht, maar ook op het internationaal en meer bepaald Europees recht, van de doelstelling van het voorstel om een evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen te bevorderen in de raad van bestuur van de ondernemingen waaraan het voorstel de verplichting oplegt een bepaald percentage leden te garanderen van het andere geslacht dan dat van de overige leden.

⁽⁴³⁾ *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1214/2.

⁽⁴⁴⁾ *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-211/2.

Evenmin als in andere zaken ⁽⁴⁵⁾ heeft de afdeling Wetgeving in de bovengenoemde zaken kunnen gebruikmaken van de mogelijkheid die artikel 82, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State biedt.

⁽⁴⁵⁾ Advies 48.961/2 gegeven op 11 januari 2011 over een voorstel dat ontstaan heeft gegeven aan de wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-405/2); 49.091/2/VR en 49.092/2/VR gegeven op 25 januari 2011 respectievelijk over een wetsvoorstel "tot aanvulling van artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek, inzake de geschiktheid om te adopteren" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-167/2) en over een wetsvoorstel "tot wijziging van artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek teneinde de procedure bij de adoptie van een tweede kind te vereenvoudigen" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-339/2); 49.004/2 gegeven op 26 januari 2011 over een wetsvoorstel "tot regeling van de gevolgen van het gelijkmatig verdeelde verblijf van kinderen bij beide ouders na scheiding" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-498/2); 49.195/4 gegeven op 26 januari 2011 over artikel 3, 1° en 2°, van het voorstel dat ontstaan heeft gegeven aan de wet van 8 juli 2011 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen voor wat betreft de voorwaarden tot gezinshereniging en over de amendementen 2, 54, 61, 72 en 120 op hetzelfde wetsvoorstel (*Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 53-443/11) en 49.356/4 gegeven op 4 april 2011 over de amendementen nrs. 147 tot 156 bij hetzelfde voorstel (*Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 53-443/15); 49.440/2/VR tot 49.443/2/VR gegeven op 14 juni 2011 respectievelijk over een voorstel van bijzondere wet "houdende de versterking van de inspraak van de kiezer door te voorzien in de beëindiging van rechtswege van het mandaat van lid van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij de verkiezing voor een andere parlementaire assemblee" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-428/3), over een wetsvoorstel "houdende de versterking van de inspraak van de kiezer door te voorzien in de beëindiging van rechtswege van het mandaat van volksvertegenwoordiger, rechtstreeks gekozen senator, of gecoöpteerd senator bij de verkiezing voor een andere parlementaire assemblee" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-429/2), over een wetsvoorstel "houdende de versterking van de inspraak van de kiezer door te voorzien in de beëindiging van rechtswege van het mandaat van lid van het Europees Parlement bij de verkiezing voor een andere parlementaire assemblee" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-430/2) en over een wetsvoorstel "houdende de versterking van de inspraak van de kiezer door te voorzien in de beëindiging van rechtswege van het mandaat van lid van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap bij de verkiezing voor een andere parlementaire assemblee" (*Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-431/2); 49.726/2 en 49.727/2 gegeven op 23 mei 2011 respectievelijk over een wetsvoorstel "tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat betreft de opzeg van een handelshuurovereenkomst ingevolge het niet naleven van een afnameverplichting" en over de amendementen 1 en 2 op dat voorstel (*Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1398/3) en over een wetsvoorstel "tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat betreft de opzeg van een handelshuurovereenkomst ingevolge het niet naleven van een afnameverplichting" (*Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1446/2); 49.767/2 gegeven op 22 juni 2011 over een voorstel van wet "tot wijziging van artikel 2244 van

Deze wettelijke bepaling geeft de afdeling Wetgeving van de Raad van State de mogelijkheid om de gemachtigde van de voorzitter van de betrokken vergadering die in de adviesaanvraag werd aangewezen vragen te stellen of te horen.

Deze regeling, die destijds met eenparigheid van stemmen is aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers, vloeit voort uit een amendement dat door de regering is ingediend ⁽⁴⁶⁾ en sluit aan op amendementen die ertoe strekten de "moeilijkheid weg te werken die de Raad van State vaak ondervindt wanneer hij wordt aangezocht om een advies uit te brengen over een tekst die naar aanleiding van een parlementair initiatief is opgesteld. Die moeilijkheid behelst met name de afwezigheid van enige gesprekspartner voor de Raad van State, terwijl zo'n gesprekspartner wel wordt aangewezen voor teksten die uitgaan van de regering. Het is van belang dat de Raad van State over even veel verduidelijkende toelichtingen kan beschikken, ongeacht of het initiatief van de regering dan wel van het parlement is uitgegaan" ⁽⁴⁷⁾.

het Burgerlijk Wetboek teneinde aan de ingebrekestellingsbrief van de advocaat een verjaringsstuitende werking te verlenen" (*Parl.St.* Senaat 2010-11, nr. 5-145/3); 49.702/2 gegeven op 23 mei 2011 en 49.792/2 gegeven op 7 juni 2011 over een ontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan de wet van 11 juli 2011 tot wijziging van de artikelen 216bis en 216ter van het Wetboek van strafvordering en van artikel 7 van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-1344/4 en 5) en 49.941/AV/2/V gegeven op 16 en 23 augustus 2011 over amendement nr. 124 bij een wetsvoorstel "tot wijziging van het Wetboek van de Belgische Nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken" (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-476/11).

⁽⁴⁶⁾ *Parl.St.* Kamer 2002-03, nr. 50-2131/7 (amendement nr. 51).

⁽⁴⁷⁾ *Parl.St.* Kamer 2002-03, nr. 50-2131/4 en 5 (amendementen nrs. 36 en 45).

Van de mogelijkheid waarover de adviesaanvrager aldus beschikt wanneer het wetgevend initiatief van het parlement uitgaat, wordt te weinig gebruikgemaakt ⁽⁴⁸⁾, terwijl een gezaghebbend standpunt, namelijk dat van de gemachtigde van de voorzitter van de betrokken assemblee, ongetwijfeld uiterst nuttig zou zijn ⁽⁴⁹⁾ voor een grote meerderheid van de adviesaanvragen, en dit gedurende heel het onderzoek van de zaak, dus vanaf het stadium waarin de aangewezen auditeur zijn verslag voorbereidt ⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁸⁾ Behalve wanneer het auditoraat van de Raad van State het initiatief neemt om een beroep te doen op de indiener van het voorstel die er dan in moet toestemmen deel te nemen aan de uitwisseling van vragen en antwoorden of hiervoor een medewerker moet aanwijzen. Zie in dit verband bijvoorbeeld de volgende adviezen: 49.213/3 gegeven op 15 februari 2011 over een voorstel van wet "betreffende de reclame voor, de informatie over, en de verkoop van pesticiden en biociden aan amateurgebruikers" (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-451/2); 49.224/3 gegeven op 3 februari 2011 over een voorstel van wet "tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 september 2001 betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij het op de markt brengen van nieuwe personenauto's" (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-427/3); 49.667/1 en 49.668/1 gegeven op 26 mei 2011 respectievelijk over een wetsvoorstel "houdende uitbreiding van het toepassingsgebied van artikel 21, 5°, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992" (*Parl.St. Senaat* 2010-11, nr. 5-822/2) en over een wetsvoorstel "tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ter uitbreiding van de vrijstelling van roerende voorheffing op Staatsbons" (*Parl.St. Senaat* 2010-11, nr. 5-876/2); 49.918/3 gegeven op 11 juli 2011 over een voorstel van wet "tot wijziging van de wet van 8 december 2006 tot vaststelling van een heffing ter bestrijding van het niet benutten van een site voor de productie van elektriciteit door een producent met het oog op de invoering van een gemeentelijke aanvullende heffing" (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-566/2) en 49.919/3 gegeven op 11 juli 2011 over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 8 december 2006 tot vaststelling van een heffing ter bestrijding van het niet-benutten van een site voor de productie van elektriciteit door een producent" (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-1609/2).

⁽⁴⁹⁾ Zo heeft de afdeling Wetgeving bij het onderzoek dat heeft geleid tot het voornoemde advies 49.951/4 de bijzonder waardevolle medewerking kunnen genieten van een gemachtigde, door de voorzitter van de Kamer aangewezen in de brief met de adviesaanvraag (*Parl.St. Kamer* 2010-11, nr. 53-813/10).

⁽⁵⁰⁾ Bij het onderzoek dat heeft geleid tot advies 49.212/2 gegeven op 28 maart 2011 over een wetsvoorstel "betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank" heeft de afdeling Wetgeving inderdaad de medewerking verkregen van een gemachtigde die was aangewezen door de staatssecretaris voor Gezinsbeleid, samen met de minister van Justitie de indiener van de tekst die vervolgens als wetsvoorstel is ingediend door de ondertekenende volksvertegenwoordigers. De informatie-uitwisseling die heeft kunnen plaatsvinden, heeft voor tal van vraagstukken interessante toelichtingen opgeleverd aangaande de opzet die aan de grondslag lag van de voorgestelde regeling en aangaande de inwendige samenhang en de samenhang met de bestaande

De afdeling Wetgeving heeft een interactieve werkwijze ontwikkeld om contacten te leggen met een gemachtigde en om via een dialoog van vragen en antwoorden de steller - of stellers - van de tekst de gelegenheid te bieden de nagestreefde doelstellingen te verduidelijken en de manier waarop hij er gestalte aan geeft steeds meer af te bakenen. Deze handelwijze schept de omstandigheden voor een vruchtbare studie van de voorontwerpen en de voorstellen waarover om advies is verzocht, in zoverre ze de zoektocht bevordert naar corrigerende of alternatieve oplossingen die ertoe strekken de juridische vereisten die de Raad van State aan de orde stelt en de benaderingswijze van de indiener van de tekst met elkaar te verzoenen.

De Raad van State dringt er dan ook nadrukkelijk op aan dat in de toekomst zo systematisch mogelijk wordt gebruikgemaakt van de mogelijkheid die artikel 82, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State creëert.

2. Onderzoek inzake de integratie van een tekst in de bestaande juridische omgeving: enkele voorbeelden

2.1. Advies 48.922/1 gegeven op 19 november 2010

2.1.1. Strekking van de amendementen nummers 37, 38, 39 en 40 bij een ontwerp van decreet betreffende private arbeidsbemiddeling voorgesteld door mevrouw Patricia Ceysens

De om advies voorgelegde amendementen op het ontwerp van decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, strekken er in hoofdzaak toe, luidens de verantwoording ervan, "de decretale basis [te] voorzien om uitzendarbeid in de Vlaamse overheid en de lokale en ondergeschikte besturen toe te laten" en dit "met toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen [...] met betrekking tot de impliciete bevoegdheden". De steller van de amendementen gaat ervan uit dat het volstaat, teneinde uitzendarbeid in de (Vlaamse) publieke sector effectief mogelijk te maken, in de decretale regeling van de private arbeidsbemiddeling, waaronder eveneens uitzendactiviteiten dienen te worden begrepen, te bepalen dat die activiteiten ook betrekking kunnen hebben op de publieke sector.

wetgevingen en zelfs met andere wetsvoorstellen die tegelijkertijd werden behandeld. Toch waren de stellers van het ontwerp, als het wetsvoorstel eenmaal was ingediend, niet meer bij machte om invloed uit te oefenen op het af te leggen traject dat op het parlementair stuk gedrukt stond en de resultaten van het tussenoverleg dat de aldus ingestelde vertrouwelijke dialoog moest bewerkstelligen zijn er niet weinig door ondergraven (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-682/6).

2.1.2. Overeenstemming van de amendementen met de bevoegdheidsverdelende regels

Uitgaande van de bevoegdheid van de gewesten met betrekking tot de erkenning van uitzendbureaus op grond van hun bevoegdheid inzake arbeidsbemiddeling, merkt de afdeling Wetgeving op dat wanneer uitzendbureaus zich, wat hun activiteiten betreft, in beginsel ook kunnen richten op de publieke sector, dit als zodanig niet tot gevolg heeft dat de overheden van de publieke sector zonder meer een beroep kunnen doen op de diensten van een uitzendbureau.

De regels betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers ten behoeve van gebruikers, worden immers beschouwd als deel uitmakende van een regeling inzake de bescherming van contractuele werknemers, welke op zijn beurt deel uitmaakt van de aangelegenheid van het arbeidsrecht die een aangelegenheid is die in beginsel tot de federale bevoegdheid is blijven behoren.

De steller van de amendementen beroept zich op de impliciete bevoegdheden, zoals gewaarborgd door artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Gelet evenwel op de beperkte draagwijdte van de amendementen, die enkel tot gevolg hebben dat private arbeidsbemiddelingsbureaus zich, wat hun uitzendactiviteiten betreft, ook kunnen richten tot de publieke sector, doch die de federale arbeidsrechtelijke bevoegdheid om de in de publieke sector toegelaten uitzendarbeid te bepalen onverlet laten, is een beroep op artikel 10 van de bijzondere wet volgens de afdeling Wetgeving zinledig.

Er wordt daarnaast op gewezen dat het ontwerp zou stoten op een tweede bevoegdheidsbezwaaar indien de amendementen wel degelijk de draagwijdte zouden hebben om effectief te voorzien in een decretale basis om uitzendarbeid bij de Vlaamse overheid toe te laten. Uit artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 december 2000 "tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen", dient immers te worden afgeleid dat aan de personeelsbehoeften van de aan dat besluit onderworpen diensten wordt voldaan door ambtenaren in vast dienstverband of, in welbepaalde gevallen, door personen die bij arbeidsovereenkomst in dienst worden genomen. Dit koninklijk besluit geeft uitvoering aan artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, en de bepalingen ervan dienen als bevoegdheidsverdelende regels te worden beschouwd. Werknemers die door een uitzendbureau in dienst worden genomen om ter beschikking te worden gesteld van een gebruiker van de publieke sector, hebben geen contractuele arbeidsrelatie met de betrokken gebruiker. Bijgevolg wordt deze tewerkstellingsvorm door de afdeling Wetgeving niet verenigbaar geacht met artikel 2 van genoemd koninklijk besluit van 22 december 2000.

De afdeling Wetgeving formuleert ook een bezwaar betreffende de mogelijkheid dat werkgevers uit de publieke sector bij het zoeken naar werknemers zouden kunnen worden bijgestaan door een bureau dat diensten van private arbeidsbemiddeling verricht. Luidens artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, wordt het personeel van een gemeenschaps- of gewestregering aangeworven door bemiddeling van het Vast secretariaat voor werving van het Rijkspersoneel (lees thans: Selor). Dat voorschrift is enkel van toepassing op aanwervingen in een vast dienstverband. Gesteund door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, waarin geoordeeld werd dat een wervingsprocedure die weliswaar in een samenwerking met Selor voorziet, maar Selor elke inrichtingsbevoegdheid ontnemt, niet aan het vereiste van artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voldoet, herhaalt de afdeling Wetgeving een opmerking uit een vroeger advies, namelijk dat de begeleiding door andere instanties dan Selor niet kan slaan op de "bemiddeling" zelf, aangezien de bijzondere wetgever die taak voor de toegang tot de ambten in vast dienstverband heeft voorbehouden aan Selor.

2.2. Advies 49.323/1 gegeven op 3 maart 2011

2.2.1. Strekking van een ontwerp van wet "houdende aanpassing van de wet van 1 februari 2011 houdende verlenging van de crisismaatregelen en uitvoering van het interprofessioneel akkoord, en tot uitvoering van het compromis van de Regering met betrekking tot het ontwerp van interprofessioneel akkoord"

Het om advies voorgelegde ontwerp van wet strekt er onder meer toe het compromis van de Regering met betrekking tot het ontwerp van interprofessioneel akkoord voor de jaren 2011 en 2012 uit te voeren. Hoofdstuk 3 van het ontwerp bevat in dat verband diverse wijzigingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, meer bepaald op het vlak van de ontslagregeling en de regeling van schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en van gedeeltelijke arbeid voor arbeiders en bedienden.

2.2.2. Toetsing van de ontworpen wijzigingen van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten aan de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof

Uit het geheel van de ontworpen maatregelen leidt de afdeling Wetgeving vooreerst de bedoeling af om, op een al dan niet gefaseerde wijze, de respectievelijke regelingen voor arbeiders en bedienden op het vlak van ontslag, schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en

gedeeltelijke arbeid inhoudelijk nader tot elkaar te brengen. Die bedoeling, alsook de maatregelen die met dat oogmerk worden genomen, worden vervolgens getoetst aan het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, zoals dat door het Grondwettelijk Hof, voor wat die regelingen betreft, op specifieke wijze is beoordeeld.

Uit arrest nr. 56/93 van 8 juli 1993 van het Grondwettelijk Hof ⁽⁵¹⁾ wordt voor wat betreft het onderscheid tussen arbeiders en bedienden door de afdeling Wetgeving het volgende afgeleid:

- 1) het criterium van de aard van het werk (manueel of intellectueel) kan het onderscheid tussen arbeiders en bedienden dat erop is gebaseerd heden nog bezwaarlijk objectief en redelijk verantwoorden;
- 2) de vervaging van de ongelijkheid tussen arbeiders en bedienden die op grond van dit criterium in het verleden is tot stand gebracht, kan slechts geleidelijk plaatsvinden en het gegeven dat heden een bepaald onderscheid, gebaseerd op dat criterium, niet zou kunnen worden verantwoord, rechtvaardigt niet de plotse afschaffing ervan;
- 3) bij de beoordeling van het rechtmatig karakter van een verschillende behandeling gebaseerd op dat criterium dient ook rekening te worden gehouden met de gevolgen van eventuele verschillende behandelingen in andere aangelegenheden, die eveneens op dat criterium zijn gebaseerd.

De afdeling Wetgeving stelt vervolgens vast dat de maatregelen in het ontwerp nog altijd principieel uitgaan van het onderscheid tussen arbeiders en bedienden, dat volgens het Grondwettelijk Hof is gebaseerd op de voornamelijk manuele, respectievelijk intellectuele aard van hun werk, dat bezwaarlijk objectief en redelijk kan worden verantwoord en dat bijgevolg geleidelijk dient te verdwijnen. Bovendien hebben die maatregelen slechts betrekking op twee aspecten van het arbeidsrechtelijk statuut van arbeiders en bedienden, namelijk de ontslagregeling en de regeling van schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en van gedeeltelijke arbeid, terwijl andere bestaande verschillen in behandeling, in andere sociaal- en arbeidsrechtelijke aangelegenheden, alsnog ongemoeid werden gelaten.

De ontworpen maatregelen roepen ook vragen op wat betreft de noodzakelijke diepgang en de geleidelijkheid van de toenadering tussen de regelingen voor arbeiders en bedienden: wat betreft de ontslagregeling blijven aanzienlijke verschillen tussen de twee regelingen bestaan, en wat

⁽⁵¹⁾ Zie ook: GwH 21 juni 2001, nr. 84/2001.

betreft de ontworpen regeling van de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst en van gedeeltelijke arbeid voor bedienden wordt substantieel afgeweken van de bestaande regeling voor arbeiders, die niet wordt gewijzigd.

Volgens de afdeling Wetgeving is een bijkomend probleem dat een nieuw verschil in behandeling ontstaat tussen de categorieën van arbeiders en van bedienden onderling, al naargelang de uitvoering van de arbeidsovereenkomst een aanvang heeft genomen vóór of aanvangt vanaf 1 januari 2012. De invoering van dit nieuwe verschil wordt immers niet opgevat als een overgangsmaatregel: zo zouden bijvoorbeeld werknemers waarvan de uitvoering van de arbeidsovereenkomst een aanvang neemt net vóór 1 januari 2012 en die ononderbroken bij dezelfde werkgever worden tewerkgesteld, nog gedurende een lange tijdsspanne onder de huidige regeling vallen. De afdeling Wetgeving geeft hier dan ook de aanbeveling om in de memorie van toelichting een verantwoording op te nemen, waarbij bijvoorbeeld wordt aangegeven in welk ruimer kader de thans ontworpen maatregelen moeten worden gesitueerd en op welke wijze de wetgever door deze en latere maatregelen geleidelijk beoogt te komen tot een volledige harmonisering van het arbeids- en sociaalrechtelijk statuut van de onderscheiden categorieën van werknemers.

De nieuwe ontslagregeling voor bedienden voorziet eveneens in een verschillende behandeling tussen "hogere" en "lagere" bedienden, al naargelang het jaarloon al dan niet 16.100 euro overschrijdt. Voor het onderzoek van dat onderscheid baseert de afdeling Wetgeving zich opnieuw op de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, waarin aangenomen wordt dat een bepaalde categorie van werknemers, die binnen de onderneming met zwaardere verantwoordelijkheden zijn belast en die moeilijker een op het vlak van de arbeids- en inkomensvoorwaarden gelijkwaardige betrekking zullen vinden, aanspraak kunnen maken op een betere bescherming van de vastheid van hun dienstbetrekking. Volgens deze rechtspraak kan de wetgever aannemen dat het jaarlijks loon boven een bepaalde grens een aanwijzing kan zijn voor de bijzondere aard van de door de bediende verrichte arbeid ⁽⁵²⁾. De afdeling Wetgeving besluit dan ook dat het ingevoerde verschil in behandeling tussen hogere en lagere bedienden, op het vlak van de opzeggingstermijnen, geacht kan worden in overeenstemming te zijn met het gelijkheidsbeginsel. Er wordt evenwel aanbevolen om duidelijkheidshalve een uitdrukkelijke verantwoording voor dat onderscheid op te nemen in de memorie van toelichting.

Voor zover de in het ontwerp opgenomen maatregelen tot gevolg zouden hebben dat het arbeidsrechtelijk beschermingsniveau van bepaalde categorieën van werknemers wordt vermindert, toetst de afdeling Wetgeving deze maatregelen eveneens aan artikel 23 van de Grondwet, dat onder meer het recht op billijke arbeidsvoorwaarden garandeert. Volgens het Grondwettelijk

⁽⁵²⁾ Zie: GwH 8 juli 1993, nr. 56/93 en GwH 5 februari 2009, nr. 14/2009.

Hof en de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak, impliceert artikel 23 van de Grondwet een *standstill*-verplichting "die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate vermindert, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang". Voor wat betreft de thans ontworpen maatregelen houdt de afdeling Wetgeving rekening met de complexiteit van de maatregelen en het gegeven dat de maatregelen wellicht in een ruimer en al dan niet gefaseerd geheel van maatregelen moeten worden gesitueerd, die er op termijn zouden moeten toe leiden dat de verschillende werknemersstatuten worden geharmoniseerd. Om die reden was het volgens de afdeling Wetgeving moeilijk om de ontworpen maatregelen nu reeds te beoordelen in het licht van het *standstill*-beginsel. Daaraan wordt evenwel toegevoegd dat artikel 23 van de Grondwet er in elk geval aan in de weg staat dat het globaal beschermingsniveau op arbeids- en sociaalrechtelijk vlak zou verminderen.

De ontworpen regeling inzake de opzeggingstermijnen van de arbeiders wordt door de afdeling Wetgeving ten slotte nog getoetst aan artikel 4, 4, van het Europees Sociaal Handvest, dat het recht van werknemers op een redelijke opzeggingstermijn waarborgt. De opzeggingstermijn voor werklieden die tien jaar hebben gewerkt, bedraagt in de ontworpen regeling 64 dagen, de opzeggingstermijn voor werklieden die minder dan tien jaar hebben gewerkt, bedraagt in de ontworpen regeling 48 dagen. In het rapport met conclusies over België van het Europees Comité voor sociale rechten van december 2010 werd vastgesteld dat 56 dagen een te korte opzeggingstermijn was voor werknemers die tien jaar hadden gewerkt. Vermits overeenkomstig het ontworpen artikel 65/3 van de wet van 3 juli 1978 afgeweken kan worden van de wettelijke opzeggingstermijnen, en de afwijkende opzeggingstermijnen korter kunnen zijn dan de wettelijke opzeggingstermijnen, zal er volgens de afdeling Wetgeving dan ook dienen voor gewaakt te worden dat de afwijkende opzeggingstermijnen eveneens in overeenstemming zijn met artikel 4, 4, van het Europees Sociaal Handvest.

2.3. Advies 49.212/2 gegeven op 28 maart 2011

2.3.1. Strekking van het wetsvoorstel "betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank"

Zoals het opschrift vermeldt, strekt dit voorstel ertoe een "familie- en jeugdrechtbank" op te richten waarin de gezamenlijke gerechtelijke bevoegdheden met betrekking tot de familiale geschillen en de jeugdproblematiek gegroepeerd zullen worden, uitgezonderd de onbekwaamheidsstatuten die aan de vrederechter worden toegewezen.

Te dien einde gaat het voorstel uit van drie krachtlijnen, te weten:

- aan de familierechtbank worden alle familierechtelijke bevoegdheden *ratione materiae* toegewezen die thans onder de vrederechter ressorteren, welke naast zijn gewone en exclusieve bevoegdheden kennis neemt van de onbekwaamheidsstatuten, boedelbeschrijving en verzegeling, alsook bevoegd wordt inzake geschillen die 2.500 euro niet te boven gaan (in plaats van 1.860 euro thans);
- bij het bepalen van de bevoegdheid *ratione loci* van de familierechtbank is uitgegaan van het belang van het kind, waarbij ervoor gezorgd moet worden dat de bevoegde familierechtbank zich dichtbij de woonplaats van de betrokken minderjarige bevindt; eenmaal de bevoegdheid van de rechtbank is bepaald, blijft ze in de regel definitief vastgelegd;
- gekozen is voor het samenstellen, in burgerlijke zaken, van een "familiedossier" ("één familie - één dossier") dat alle procedures betreffende eenzelfde familie groepeerd, en voor het samenstellen, op het vlak van de jeugdbescherming, van een dossier per kind, alsook voor het principe van de permanente adiëring van de familierechtbank ("blijvende saisine" genoemd in het voorstel).

Vertrekkende van deze drie krachtlijnen voert het voorstel de volgende elementen in:

- het onderscheid, naargelang van de aangelegenheden, tussen twee soorten van spoed: de "veronderstelde hoogdringendheid" en de "ingeroepen hoogdringendheid";
- het principe van de permanente adiëring van de *ratione loci* bevoegde rechtbank in de meeste gevallen van "veronderstelde hoogdringendheid";
- de verschijning in persoon in alle aangelegenheden die een minderjarige betreffen;
- het automatisch informeren, in familierechtelijke geschillen met een burgerlijk karakter, van een minderjarige ouder dan twaalf jaar over de hem verleende mogelijkheid om te worden gehoord door de rechter;
- het voorafgaandelijk en verplicht informeren inzake bemiddeling voor alle dossiers die bij de familierechtbank voor het eerst zijn ingediend;
- de toegenomen specialisatie van de magistraten, zowel van de zittende magistratuur als van het openbaar ministerie, door het organiseren van gerechtelijke opleiding.

2.3.2. Onderzoek van de uitvoerbaarheid in de tijd van het wetsvoorstel

De afdeling Wetgeving heeft erop gewezen dat een hervorming zoals die welke is vervat in het voorstel, met name een nieuwe verdeling van de familierechtelijke bevoegdheden tussen twee rechtscolleges (de rechtbank van eerste aanleg en de vrederechter), op een gecoördineerde en ordelijke manier moet worden opgevat ⁽⁵³⁾.

In dezelfde gedachtegang heeft de afdeling Wetgeving de vraag gesteld van de samenhang van de bevoegdheden die respectievelijk zijn toegewezen aan de vrederechter en aan de familie- en jeugdrechtbank en daarbij aansluitend de kwestie van de noodzakelijke begeleidende maatregel bij de bevoegdheidsoverdracht tussen de magistraten, opgevat als een specialisatie van de magistraten die vereist is om het mandaat uit te oefenen. Bij deze gelegenheid heeft de afdeling Wetgeving bedenkingen geformuleerd bij de mogelijkheid om in een overgangsfase te voorzien waarin de magistraten de nodige tijd krijgen om een aan hun nieuwe taken aangepaste opleiding te volgen.

Op grond van de vereiste aanpassingen heeft de afdeling Wetgeving geoordeeld dat een dergelijke regeling niet vanzelfsprekend is. Daarom heeft ze de aandacht van de indiener van het voorstel voorafgaandelijk gevestigd op de volgende twee punten: enerzijds moet de belangrijke overdracht van bevoegdheden tussen de vrederechter en de familie- en jeugdrechtbank gepaard gaan met de organisatie door het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding van een gespecialiseerde opleiding voor de magistraten die de rechters van de familie- en jeugdrechtbank kunnen volgen

⁽⁵³⁾ Met deze voorafgaande opmerking begint het nauwgezette onderzoek van het wetsvoorstel, met name wat betreft de rol die het openbaar ministerie in het voorstel krijgt, de regeling voor het horen van minderjarigen, het logische verband tussen de begrippen woonplaats en gewone verblijfplaats in het voorstel en de nadere regels die er worden vastgesteld voor de procedure. De algemene opmerkingen over deze aangelegenheden en de daaropvolgende bijzondere opmerkingen maken een bijzonder doorwrochte analyse van de gevolgen van de inpassing van de nieuwe rechtbank voor de huidige basisregelgeving maar ook voor het Belgische rechterlijke bestel.

voordat die overdracht is bewerkstelligd ⁽⁵⁴⁾, en anderzijds is het onontbeerlijk dat de wetgever beschikt over alle gegevens betreffende de weerslag van de voorgestelde hervorming, zodat hij de haalbaarheid ervan kan beoordelen.

Deze overwegingen zijn belangrijk in zoverre ze betrekking hebben op de uitvoerbaarheid van de regeling die de wetgever wil instellen en dus op zijn werkzaamheid, vrijwaarder van de rechtszekerheid zowel voor de actoren van de hervorming, te weten de magistraten, als voor de rechtzoekenden zelf.

2.4. Advies 49.413/AV gegeven op 19 april 2011

2.4.1. Strekking van het ontwerp van wet "tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en van het Wetboek van strafvordering, om aan elkeen die wordt verhoord en aan elkeen die van zijn vrijheid wordt beroofd rechten te verlenen, waaronder het recht om een advocaat te raadplegen en door hem te worden bijgestaan"

Het om advies voorgelegde ontwerp van wet strekt ertoe "om aan elkeen die wordt verhoord en aan elkeen die van zijn vrijheid wordt beroofd rechten te verlenen, waaronder het recht om een advocaat te raadplegen en door hem te worden bijgestaan", teneinde tegemoet te komen aan de

⁽⁵⁴⁾ Zo bepaalt het ontwerp zoals het op 15 juli 2011 door de Kamer van volksvertegenwoordigers is aangenomen en is overgezonden aan de Senaat dat de inwerkingtreding wordt uitgesteld tot 1 september 2013, alhoewel de Koning gemachtigd is een vroegere datum vast te stellen (artikel 289) (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-682/15). De verantwoording van het amendement dat volksvertegenwoordiger Brotcorne in deze zin heeft ingediend luidt als volgt: "De rechtscolleges moet de tijd worden gelaten zich aan te passen aan de nieuwe rechterlijke organisatie die voortvloeit uit de oprichting van de familie- en jeugdrechtbanken. Het wetsvoorstel bepaalt voorts dat de magistraten van het openbaar ministerie die hun ambt bij de familie en jeugdrechtbank of bij de familiekamers en jeugdkamers van het hof van beroep zullen uitoefenen, een opleiding moeten volgen (de artikelen 144 en 151 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals ze werden gewijzigd bij de artikelen 133 en 134 van het wetsvoorstel). De betrokkenen moeten de nodige tijd krijgen om aan die vereiste te voldoen. Tegen die achtergrond moet worden afgeweken van de regel volgens welke een wet bindend wordt op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, door te bepalen dat de wet in werking zal treden bij de opening van het gerechtelijk jaar 2013, te weten op 1 september 2013. De Koning zou een datum van inwerkingtreding kunnen bepalen die daaraan voorafgaat, in de veronderstelling dat Hij voor 1 september 2013 vaststelt dat alle voorwaarden vervuld zijn om de wet van toepassing te maken" (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-682/14, amendement nr. 243).

rechtspraak van het EHRM, in het bijzonder aan het arrest *Salduz t. Turkije*, door de Grote Kamer van het Hof gewezen op 27 november 2008 (hierna: arrest *Salduz*).

Het ontwerp voorziet in drie soorten maatregelen.

In de eerste plaats bevat het ontwerp bepalingen die gelden voor elk verhoor, ongeacht de hoedanigheid waarin de persoon wordt verhoord. Het gaat dus zowel om slachtoffers, getuigen, aangevers als om verdachten. Het ontwerp voegt aan de bestaande wettelijke regeling twee elementen toe, namelijk de beknopte mededeling van de feiten waarover de ondervraagde persoon zal worden verhoord en de mededeling dat deze persoon niet verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen. Bovendien wordt bepaald dat van al de mededelingen melding wordt gemaakt in het proces-verbaal van verhoor.

Vervolgens bevat het ontwerp bepalingen in verband met het verhoor van een persoon aangaande misdrijven die hem ten laste kunnen worden gelegd. Die bepalingen gelden ongeacht of de betrokkene van zijn vrijheid is beroofd of niet. Aan de te ondervragen persoon moeten een reeks mededelingen worden gedaan. De belangrijkste mededeling heeft betrekking op het recht om vóór het eerste verhoor een vertrouwelijk overleg te hebben met een advocaat naar keuze of een toegewezen advocaat. Dit recht geldt evenwel slechts voor zover de betrokkene verdacht wordt van een misdrijf dat aanleiding kan geven tot een bevel tot aanhouding. Bovendien wordt het recht volledig uitgesloten voor verhoren die te maken hebben met verkeersmisdrijven. Opgemerkt moet worden dat, als de betrokkene niet van zijn vrijheid is beroofd, hij geen recht heeft op bijstand door zijn advocaat tijdens de verhoren.

Ten slotte bevat het ontwerp bepalingen in verband met het verhoor van een persoon die van zijn vrijheid is beroofd. Aan die persoon moet meegedeeld worden dat hij beschikt over een aantal bijzondere rechten. De betrokkene heeft met name het recht om, vóór zijn eerste verhoor door de politiediensten (of, bij gebreke hieraan, door de procureur des Konings of de onderzoeksrechter), een vertrouwelijk overleg te hebben met een advocaat naar keuze of een advocaat die hem door de permanentiedienst van de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* ter beschikking wordt gesteld. Dat overleg moet binnen de twee uren plaatsvinden en mag maximum dertig minuten duren. De aangehouden persoon heeft bovendien recht op bijstand door zijn advocaat tijdens de verhoren die plaatsvinden binnen de eerste 24 uur na zijn aanhouding. Van het recht op een vertrouwelijk overleg met een advocaat en het recht op bijstand door een advocaat tijdens de verhoren kan uitzonderlijk worden afgeweken, bij gemotiveerde beslissing van de procureur des Konings of de onderzoeksrechter. Wanneer de verdachte nadien wordt ondervraagd door de onderzoeksrechter, met het oog op het verlenen van een bevel tot aanhouding, heeft hij eveneens recht op bijstand door zijn advocaat tijdens die

ondervraging. Het ontwerp voorziet nog in het principiële recht voor de aangehouden persoon om een vertrouwenspersoon over zijn aanhouding in te lichten en in het recht op medische bijstand.

2.4.2. Toetsing van het ontwerp aan artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM), zoals geïnterpreteerd in het arrest *Salduz*

a) Uit de toelichting bij het voorstel dat geleid heeft tot het wetsontwerp blijkt dat het "een antwoord [moet] bieden op de vereisten die voortvloeien uit de ‘*Salduz*-rechtspraak’, niet meer maar ook niet minder dan dat". Gelet op deze bedoeling, neemt de afdeling Wetgeving artikel 6, §§ 1 en 3, c, EVRM, zoals geïnterpreteerd in het arrest *Salduz*, als toetsingskader van haar onderzoek, daarbij rekening houdend met de recente evolutie van de rechtspraak van het Europees Hof terzake.

Rekening houdende met de beginselen die in het arrest *Salduz* zijn uiteengezet, beslist de Raad van State in te gaan op verschillende aspecten van de ontworpen regeling: het toepassingsgebied van de ontworpen regeling (1); de inhoud van het recht op bijstand door een advocaat (2); de sanctie op de miskennis van het recht op bijstand (3); de afstand van het recht op bijstand (4); de mogelijkheid tot afwijking van het recht op bijstand (5). Naar aanleiding van het onderzoek daarvan, heeft de afdeling Wetgeving op verschillende manieren aangegeven hoe de wetgever rekening dient te houden met de rechtspraak van het EHRM.

b) Het onderzoek van het toepassingsgebied van de regeling illustreert hoe de afdeling Wetgeving de wetgever wijst op een verkeerde interpretatie van de rechtspraak van het EHRM. De wetgever gaat er immers van uit dat de vrijheidsberoving volgens de *Salduz*-rechtspraak het beslissende criterium is om te bepalen vanaf welk ogenblik iemand recht heeft op bijstand van een advocaat. De afdeling Wetgeving betwist deze stelling en benadrukt dat artikel 6, § 3, c, EVRM bepaalt dat het recht op bijstand door een advocaat toekomt aan eenieder die ervan beschuldigd wordt een misdrijf te hebben gepleegd. Een analyse van de rechtspraak van het EHRM geeft ook aan dat de omstandigheid dat de verdachte van zijn vrijheid is beroofd, geen determinerend motief lijkt te zijn. Het Europees Hof is van oordeel dat dit recht op bijstand niet enkel in het stadium van het proces voor het vonnisgerecht moet worden gewaarborgd, maar reeds vanaf de eerste stadia van het onderzoek, en met name vanaf de eerste verhoren door de politie, althans indien volgens het toepasselijke nationaal recht bewijswaarde kan worden gehecht aan de verklaringen die de verdachte in die eerste stadia aflegt. Na deze kritiek stelt de afdeling Wetgeving vast dat de rechtspraak van het EHRM eerder de vraag doet rijzen vanaf wanneer de ondervraging van een persoon beschouwd kan worden als een "verhoor" dat de toepassing van het recht

op bijstand door een advocaat met zich kan brengen. De afdeling Wetgeving leidt uit de rechtspraak af dat dit recht een rol speelt wanneer de politiediensten of de gerechtelijke overheden verklaringen proberen te verkrijgen van de verdachte, maar niet wanneer zij op zoek gaan naar gegevens, eventueel zelfs met gebruik van dwangmiddelen, die kunnen worden verkregen zonder medewerking van de verdachte. Bovendien is de afdeling Wetgeving van oordeel dat de rechtspraak van het EHRM erop lijkt te wijzen dat een verhoor waarvoor de bijstand van een advocaat kan worden ingeroepen, er één is dat specifiek gericht is op het verkrijgen van inlichtingen van de verdachte. De afdeling Wetgeving besluit dan ook dat de nationale overheden weliswaar over een zekere beoordelingsmarge beschikken om te beslissen vanaf wanneer een te ondervragen persoon recht heeft op bijstand van een advocaat, maar dat het voor de rechtszekerheid vereist is dat precies bepaald kan worden vanaf wanneer een te ondervragen persoon recht heeft op bijstand van een advocaat. Daartoe is het nodig om het begrip "verhoor" te definiëren of minstens te omschrijven.

c) De afdeling Wetgeving deinst er evenwel niet voor terug om aan te geven dat de rechtspraak van het EHRM soms onvoldoende duidelijk is. In een dergelijk geval is ze van oordeel dat de wetgever de ontwikkelingen in de rechtspraak van het Hof zal moeten opvolgen. Zo stelt de afdeling Wetgeving vast dat de relevante rechtspraak van het EHRM waarin een schending van artikel 6 wordt vastgesteld enkel betrekking heeft op aangehouden verdachten. Op zich kunnen uit die rechtspraak geen duidelijke conclusies worden afgeleid met betrekking tot de rechten van verdachten die niet van hun vrijheid zijn beroofd. Zolang het EHRM niet duidelijk in een andere zin heeft beslist, kan wellicht worden voorgehouden dat, zo het recht op bijstand van een advocaat ook geldt voor verdachten die niet zijn aangehouden, de uitoefening van dat recht voor die verdachten beperkt kan worden tot een recht op een voorafgaand overleg met een advocaat. Voor die opvatting kunnen argumenten gezocht worden in de rechtspraak van het EHRM, in zoverre dit aangeeft dat naarmate het feit waarop de verdenking betrekking heeft ernstiger is of de persoon van de verdachte kwetsbaarder is, zwaardere eisen worden gesteld aan de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het recht op bijstand van een advocaat. Eenzelfde redenering geldt voor de beslissing om verkeersmisdrijven in beginsel buiten het toepassingsgebied van de ontworpen regeling te houden. Bij gebreke van een duidelijke rechtspraak over de modulering van het recht op bijstand, naargelang de aard van het misdrijf waarvan de betrokkene verdacht wordt, oordeelt de afdeling Wetgeving dat het moeilijk is om met zekerheid te stellen dat de wetgever daarmee binnen de aan de nationale overheden toekomende beoordelingsruimte blijft. De afdeling Wetgeving sluit evenwel niet uit dat de inhoud van het consultatierecht kan variëren naargelang de ernst van het misdrijf.

2.5. Advies 49.285/AV gegeven op 26 april 2011

2.5.1. Strekking van het wetsvoorstel "tot vaststelling van een objectief criterium voor de verdeling van de begroting waarmee de erediensten en de vrijzinnigheid worden gefinancierd"

Het voorstel van wet strekt ertoe een nieuw criterium in te voeren voor de verdeling van de krachtens artikel 181 van de Grondwet jaarlijks op de begroting van de federale Staat uitgetrokken bedragen voor de betaling van de wedden van de bedienaren van de erkende erediensten en van de afgevaardigden van de erkende niet-confessionele levensbeschouwelijke organisaties. Dat criterium houdt in dat rekening wordt gehouden met de relatieve omvang van de erkende erediensten en levensbeschouwelijke organisaties. Teneinde die relatieve omvang te meten, dient door de Koning om de vijf jaar onder de bevolking een onderzoek te worden georganiseerd, waarvan Hij de vorm bepaalt en waarbij alle meerderjarige burgers die op het grondgebied van het Rijk verblijven, hun keuze voor een erkende eredienst of levensbeschouwelijke organisatie uitspreken of verklaren zich in geen enkel van de geformuleerde voorstellen terug te vinden. Uit de uitslagen van het georganiseerde onderzoek wordt de relatieve omvang afgeleid van ieder van de erkende erediensten en levensbeschouwelijke organisaties, waarbij aan elke eredienst of organisatie een coëfficiënt wordt toegewezen waarvan de som gelijk is aan één. De krachtens artikel 181 van de Grondwet op de begroting uitgetrokken bedragen voor de betaling van de wedden worden aan de erkende erediensten en levensbeschouwelijke organisaties toegewezen op basis van die coëfficiënten.

2.5.2. Overeenstemming van het wetsvoorstel met de bestaande juridische context, meer bepaald met artikel 181 van de Grondwet

Het wetsvoorstel wil volgens de toelichting erbij "een zo objectief mogelijke band vaststellen tussen de verdeling van de subsidies en de representativiteit van iedere eredienst ten aanzien van de bevolking en zelfs van het bevolkingssegment dat oordeelt dat de gemeenschap niet hoeft bij te passen". Volgens de afdeling Wetgeving streeft het wetsvoorstel daardoor weliswaar een legitiem doel na, doch moet tevens worden nagegaan of de voorgestelde regeling kan worden ingepast in het relevante grondwettelijk kader, in dit geval artikel 181 van de Grondwet ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁵⁾ Artikel 181 van de Grondwet luidt:

"§1. De wedden en pensioenen van de bedienaren der erediensten komen ten laste van de Staat; de daartoe vereiste bedragen worden jaarlijks op de begroting uitgetrokken.

§2. De wedden en pensioenen van de afgevaardigden van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing, komen ten laste van de Staat; de daartoe vereiste bedragen worden jaarlijks op de begroting uitgetrokken".

De afdeling Wetgeving onderzoekt in eerste instantie artikel 181 van de Grondwet zelf, en stelt vast dat eruit dient te worden afgeleid dat de federale begrotingswetgever niet discretionair kan bepalen welke bedragen op de begroting dienen te worden uitgetrokken. Artikel 181 van de Grondwet verplicht de begrotingswetgever immers om jaarlijks de bedragen op de begroting uit te trekken die "vereist" zijn voor "de wedden en pensioenen van de bedienaren der erediensten" (§ 1), enerzijds, en voor "de wedden en pensioenen van de afgevaardigden van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing" (§ 2), anderzijds.

De afdeling Wetgeving onderzoekt vervolgens uitvoerig de huidige regeling en stelt vast dat die (complexe) regeling verenigbaar kan worden geacht met artikel 181 van de Grondwet. Het bedrag dat aan elke eredienst of organisatie die morele diensten verleent op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing toekomt, stemt immers overeen met de wedden van het kader dat aan elke eredienst is toegewezen in het raam van de erkenning ervan.

Rijst dan de vraag of de voorgestelde regeling eveneens verenigbaar is met de Grondwet. De afdeling Wetgeving stelt dat door te verwijzen naar de "krachtens artikel 181 van de Grondwet jaarlijks op de begroting van de federale Staat uitgetrokken bedragen", de indieners kennelijk beogen geen afbreuk te willen doen aan de huidige regeling voor het bepalen van die bedragen. Indien dat wel degelijk de draagwijdte is van het wetsvoorstel, valt volgens de afdeling Wetgeving niet uit te sluiten dat het ongemoeid laten van die regeling tot gevolg kan hebben dat de wedden van een aantal "bedienaren van de erediensten" en "afgevaardigden van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing", die wel in aanmerking zijn genomen voor het opstellen van het kader en vervolgens voor het vaststellen van de bedragen die in de begroting zijn opgenomen, uiteindelijk, na toepassing van de in het wetsvoorstel bedoelde verdeelsleutel, niet voor een financiering door de Staat in aanmerking komen. Een dergelijk gevolg zou niet verenigbaar zijn met artikel 181 van de Grondwet, aangezien alsdan de wedden van de voornoemde bedienaren en afgevaardigden niet volledig ten laste zouden zijn van de Staat. In een dergelijk geval zou de enige oplossing die in de lijn zou liggen van de doelstelling die wordt nagestreefd met het voorstel, en die geen mogelijke schending van artikel 181 van de Grondwet zou kunnen meebrengen, bestaan in een beperking van zowel het theoretisch kader als van de daadwerkelijke bezettingsgraad die voor de betrokken erkende eredienst of organisatie bepaald is. Dat zou dus een wijziging inhouden van het huidige systeem waarbij de federale Staat de wedden van de bedienaren van de erediensten en de afgevaardigden voor zijn rekening neemt.

De afdeling Wetgeving besluit dan ook dat "[h]et [...] er bijgevolg op [lijkt] dat het louter ingrijpen op de verdeling van de "krachtens artikel 181 van de Grondwet jaarlijks op de begroting van de federale Staat uitgetrokken bedragen", die thans overeenstemmen met het bedrag dat "vereist" is om de wedden uit te betalen die krachtens dat artikel ten laste zijn van de Staat, derhalve zonder te raken aan het daaraan voorafgaande mechanisme volgens welk die bedragen worden vastgesteld, niet volstaat om de door de indieners van het wetsvoorstel beoogde doelstelling van objectieve verdeling op een grondwetsconforme wijze te bereiken, aangezien moet worden aangenomen dat dergelijke "herverdeling" tot gevolgen kan leiden die niet verenigbaar zijn met artikel 181 van de Grondwet."

2.6. Advies 49.473/AV gegeven op 26 april 2011

2.6.1. Strekking van het wetsvoorstel "tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en tot wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij"

Zoals het opschrift aangeeft, strekt dit voorstel ertoe een evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen ⁽⁵⁶⁾ te garanderen in de raad van bestuur van:

- ondernemingen die binnen de werkingssfeer vallen van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, namelijk Infrabel en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, bpost en Belgocontrol;
- naamloze vennootschappen waarvan de aandelen toegelaten zijn tot de verhandeling op een gereguleerde markt bedoeld in artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen of "genoteerde vennootschappen";
- de Nationale Loterij.

Het voorstel bepaalt inzonderheid dat de raad van bestuur van deze bedrijven voor ten minste een derde moet bestaan uit leden van het andere geslacht dan dat van de overige leden.

⁽⁵⁶⁾ Doorgaans "quotum" genoemd.

In de economische overheidsbedrijven en de Nationale Loterij heeft die verplichting alleen betrekking op de leden die door de Belgische Staat worden aangewezen. Voor de genoteerde vennootschappen geldt die verplichte aanwezigheid van een derde van leden van het andere geslacht dan dat van de overige leden voor alle leden waaruit de raad van bestuur bestaat.

De straf op het niet-naleven van de verplichting tot diversificatie van de samenstelling van de raad van bestuur verschilt naargelang het bedrijf een economisch overheidsbedrijf, de Nationale Loterij of een genoteerde vennootschap is: in de eerste twee gevallen is alleen de benoeming nietig van het lid (of de leden) van de raad van bestuur die het opgelegde quotum overtreedt, terwijl in het derde geval, te weten dat van een genoteerde vennootschap, in twee soorten straffen is voorzien: enerzijds de nietigheid van de benoemingen die met schending van het opgelegde quotum zijn verleend en anderzijds de nietigheid van de beslissingen van de onregelmatig samengestelde raad van bestuur.

2.6.2. Onderzoek inzake de integratie van het wetsvoorstel in zijn juridische omgeving

In het licht van de parlementaire voorbereiding van het voorstel heeft de afdeling Wetgeving aanvaard dat het bestaan van een kennelijke ongelijkheid genoegzaam aangetoond is en dat het opgelegde quotum hoofdzakelijk als bedoeling heeft de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de leidinggevende organen van bepaalde ondernemingen stapsgewijze te verhelpen, en ze heeft vastgesteld dat de quotumregel als zodanig in principe niet alleen aanvaard kan worden in het licht van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie maar eveneens dienstig is voor het doel dat de wetgever zich gesteld heeft.

Na deze vaststelling wachtte de afdeling Wetgeving nog de taak die haar bij de wet is opgelegd en moest ze de teksten die haar om advies waren voorgelegd onderzoeken wat betreft hun geldigheid ten aanzien van het interne, het Europese en, meer in het algemeen, internationale wetgevend instrumentarium.

In deze gedachtegang is het wetsvoorstel als het ware gescand, waarbij de situatie van de economische overheidsbedrijven en de Nationale Loterij onderscheiden werd van die van de genoteerde vennootschappen.

In het eerste geval heeft de afdeling Wetgeving zich bij het opstellen van het advies hoofdzakelijk laten leiden door de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en van het EHRM. In het tweede geval heeft ze opmerkingen geformuleerd vanwege het feit dat het wetsvoorstel moest stroken met het Europees recht.

De doelstelling die de afdeling Wetgeving aldus nastreeft, is de wetgevende en uitvoerende macht advies te verstrekken over het kader waarbij het genomen initiatief moet aansluiten opdat het, wanneer het eens is aangenomen, volledige uitwerking kan hebben. Op grond van deze doelstelling zijn in het advies voorstellen geformuleerd betreffende met name enerzijds de beperkingen die aan de quotumregel moesten worden opgelegd wanneer die wordt toegepast op economische overheidsbedrijven en op de Nationale Loterij, en anderzijds de soorten straffen die aan deze quotumregeling kunnen worden gekoppeld wanneer ze geldt voor de genoteerde vennootschappen.

Wat de economische overheidsbedrijven en de Nationale Loterij betreft, heeft de afdeling Wetgeving geadviseerd een openingsclausule op te nemen. Omschreven als "clausule [...] volgens welke vrouwen niet bij voorrang moeten worden bevorderd, indien met de persoon van een mannelijke kandidaat verband houdende redenen de balans in diens voordeel doen doorslaan", garandeert deze openingsclausule, naar het zich laat aanzien, op deugdelijkere wijze de toelaatbaarheid van een positieve actie ten gunste van personen van een bepaald geslacht ten aanzien van de rechtspraak van het HvJEU. In een aantal situaties kan de naleving van een dergelijk quotum er immers toe leiden dat een bestuurder wordt gekozen die van het vereiste geslacht is, slechts omdat het quotum niet bereikt is. Deze keuze zal dus onafhankelijk van een objectieve beoordeling van de persoonlijke situatie van alle kandidaten worden gemaakt, omdat, luidens de wet, voorrang moet worden gegeven aan die kandidaat, zelfs al is hij ondergekwalificeerd ten opzichte van andere kandidaten, gegeven het feit dat deze andere kandidaten van het andere geslacht zijn.

Wat de genoteerde vennootschappen betreft, heeft de afdeling Wetgeving de straf voor het niet-naleven van de quotumregel - in zoverre ze bestaat uit de nietigheid van de beslissingen genomen door een raad van bestuur die niet regelmatig samengesteld is - hoofdzakelijk willen plaatsen in het licht van de overeenstemming van de regeling met het Europees recht en in dit kader met richtlijn 2009/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 48 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks teneinde die waarborgen gelijkwaardig te maken. Ter bescherming van derden heeft de Europese wetgever aldus besloten te voorkomen dat de vennootschap bepaalde handelingen en beslissingen die van haar organen uitgaan op de helling zou kunnen zetten. Echter, voor zover het voorliggend voorstel de vennootschap de gelegenheid zou bieden om zich ten aanzien van derden te beroepen op de nietigheid van beslissingen van de raad van bestuur waarvan de samenstelling niet in overeenstemming is met het wettelijk quotum, zou het wetsvoorstel een schending kunnen inhouden van artikel 9 van deze richtlijn. Om dit ernstige gevaar te ondervangen

heeft de afdeling Wetgeving ook hier geadviseerd de straf van de nietigheid van de beslissingen van de raad van bestuur te herzien en heeft ze bijkomend de aandacht gevestigd op een voorbeeld uit het buitenlands recht ⁽⁵⁷⁾ ⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁷⁾ Zo werd inzonderheid een vergelijking gemaakt met de Franse wet die voorziet in de schorsing van de storting van het presentiegeld voor alle bestuurders.

⁽⁵⁸⁾ Zie in dit verband artikel 4 van de wet van 28 juli 2011 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen en tot wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij. De tweede paragraaf van deze bepaling is het gevolg van een amendement ingediend door de volksvertegenwoordigers Déom c.s. en waarvan de verantwoording als volgt luidt: "Dit amendement houdt rekening met de opmerkingen 22 tot 26 en 31 van de Raad van State. Zoals de Raad van State heeft gesuggereerd, inspireert dit amendement zich op de Franse wetgeving. De sanctie van de nietigheid van de beslissingen wordt namelijk vervangen door een sanctie tot schorsing van alle voordelen, zoals bijvoorbeeld het presentiegeld, van de bestuurders. Met schorsing wordt bedoeld dat geen enkel voordeel wordt toegekend in de periode tijdens welke de samenstelling van de raad van bestuur niet conform is aan deze wet en dat na deze periode deze voordelen evenmin retroactief worden toegekend." (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-211/8).

Hoofdstuk III: Afdeling Bestuursrechtspraak

A. EVOLUTIE VAN DE WERKLAST

1. Hangende zaken
2. Nieuw ingeleide zaken
3. Uitgesproken arresten
4. Beschikkingen filterprocedure cassatiecontentieux

B. RECHTSPRAAKOVERZICHT

1. Algemeen contentieux
2. Cassatie-rechtspraak vreemdelingen

C. OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN CASSATIE MET BETREKKING TOT DE BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE

1. Rechtspraak van het Grondwettelijk Hof
2. Rechtspraak van het Hof van Cassatie

A. EVOLUTIE VAN DE WERKLAST

1. Hangende zaken

1.1. Evolutie van het totaal aantal hangende zaken bij de kamers en bij het Auditoraat

1.1.1. Voorafgaande opmerkingen

De hangende zaken worden ingedeeld per contentieux (algemeen contentieux, vreemdelingencontentieux, cassatiecontentieux).

Onder totaal aantal hangende zaken wordt begrepen: elk rolnummer in het algemeen contentieux, het vreemdelingencontentieux of het cassatiecontentieux waarin minstens nog één eindarrest of één beschikking van niet-toelaatbaarheid moet worden gewezen om de zaak effectief af te handelen en het rolnummer af te sluiten. Er wordt één rolnummer toegekend per zaak zelfs als dit aanleiding geeft tot verschillende vorderingen.

Dit houdt in dat de afhandeling van één rolnummer kan worden voorafgegaan door meer dan één arrest. Dit is meestal het geval bij vorderingen tot schorsing en tot nietigverklaring alsook bij annulatieberoepen waarbij tussenarresten worden gewezen zoals het stellen van prejudiciële vragen en het bevelen van onderzoeksmaatregelen.

Omgekeerd komt het in het annulatiecontentieux soms voor dat met één eindarrest meer dan één beroep en dus meer dan één rolnummer wordt afgehandeld. Dit is het geval bij samenvoeging wegens verknochtheid van verschillende beroepen.

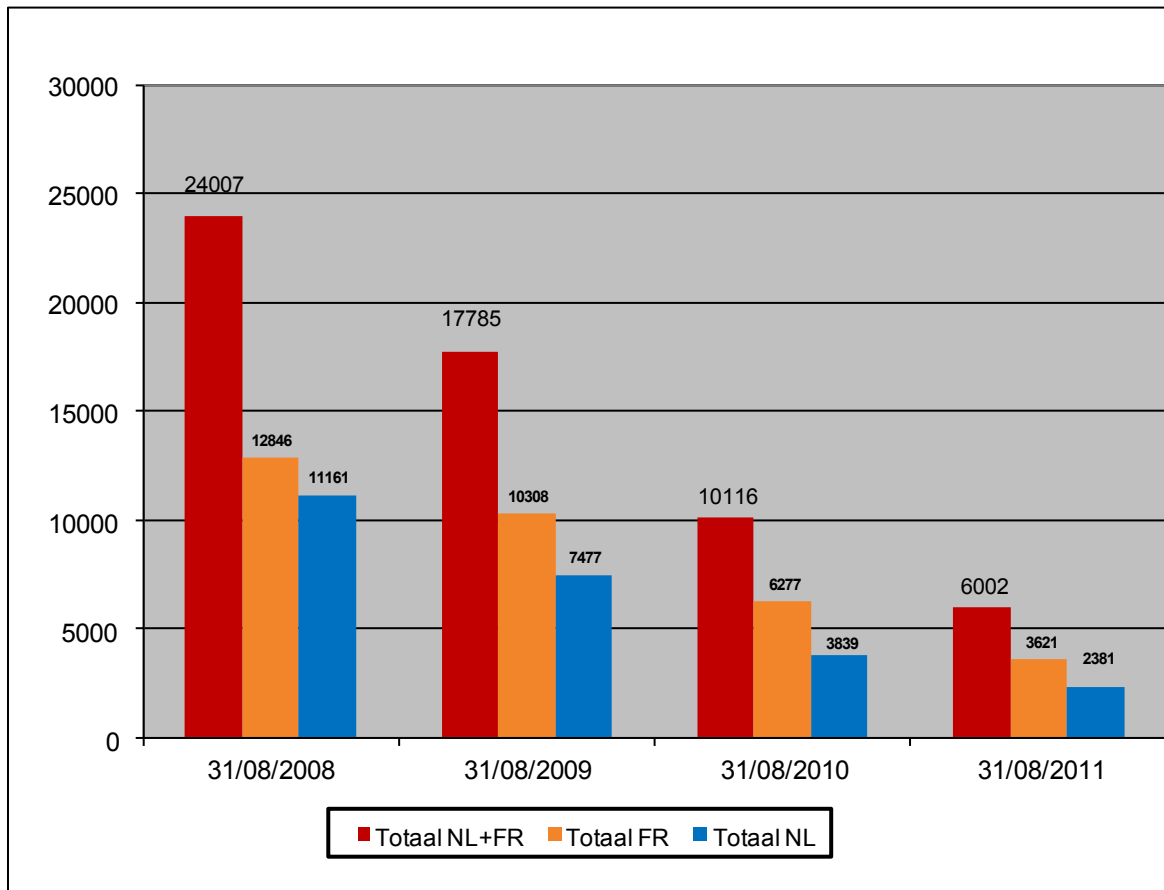
Het aantal eindarresten komt dan ook niet volledig overeen met het aantal afgehandelde zaken.

1.1.2. Statistieken

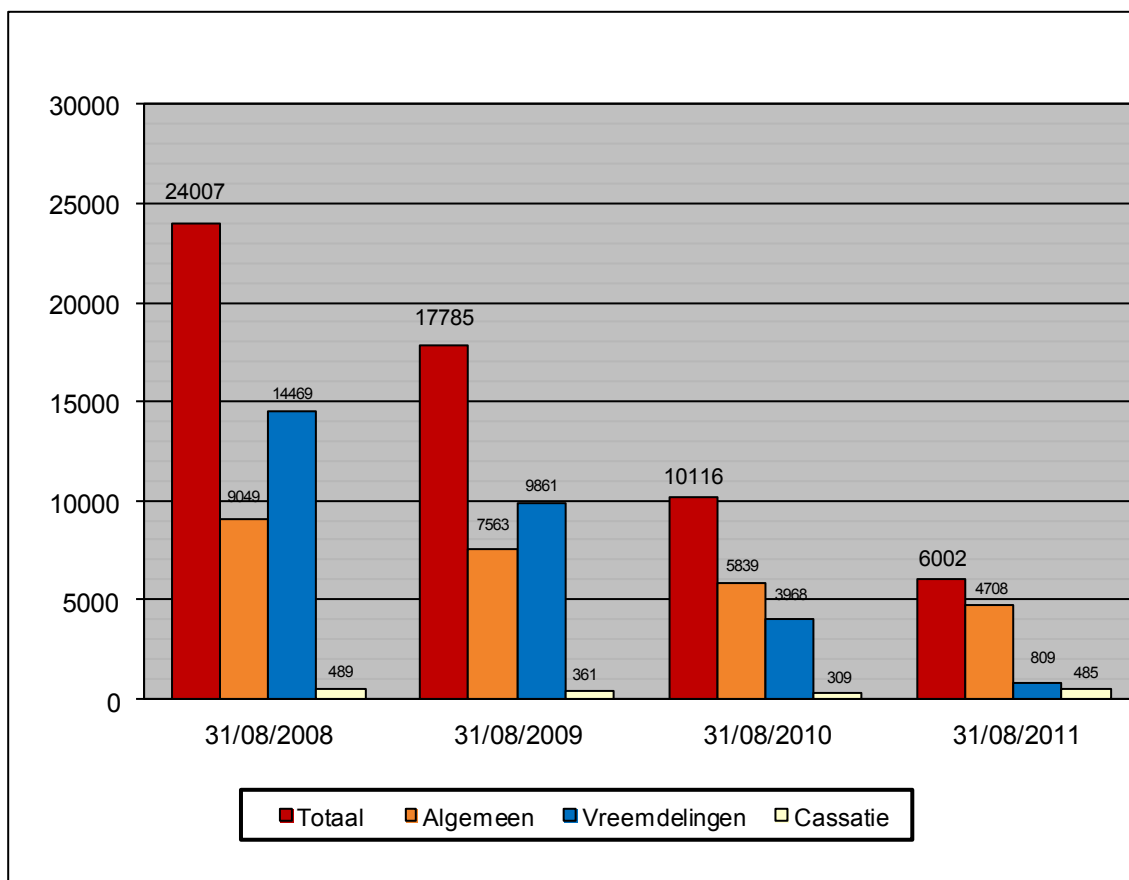
a. Tabel inzake het globaal overzicht van het totaal aantal hangende zaken (Kamer en Auditoraat) op 31 augustus 2011

	Franstalig	Nederlandstalig	Totaal
Algemeen	2.586	2.122	4.708
Vreemdelingen	808	1	809
Cassatie	227	258	485
Totaal	3.621	2.381	6.002

b. Grafiek inzake de evolutie van het globaal aantal hangende zaken per taalrol

c. Grafiek inzake de evolutie van het globaal aantal hangende zaken per contentieux

1.1.3. Toelichting

Zowel in het vreemdelingencontentieux als in het algemeen contentieux wordt een substantiële vermindering van het totaal aantal hangende zaken vastgesteld.

Op 31 augustus 2008 bedroeg het totaal aantal hangende zaken 24.007. Op 31 augustus 2009 was het totaal aantal hangende zaken reeds verminderd tot 17.785 om verder te dalen tot 10.116 zaken op 31 augustus 2010. Op 31 augustus 2011 waren er nog 6.002 zaken hangende.

Op 31 augustus 2008 bedroeg in het vreemdelingencontentieux het totaal aantal hangende zaken 14.469. Op 31 augustus 2009 was het aantal hangende zaken verminderd tot 9.661 om verder te dalen tot 3.968 hangende zaken op 31 augustus 2010. Op 31 augustus 2011 waren er nog 809 zaken hangende.

Op 31 augustus 2008 bedroeg in het algemeen contentieux het totaal aantal hangende zaken 9.049. Op 31 augustus 2009 was het totaal aantal hangende zaken reeds verminderd tot 7.563 om verder te dalen tot 5.839 hangende zaken op 31 augustus 2010. Op 31 augustus 2011 zijn er nog 4.708 zaken hangende.

De vermindering in het totaal aantal hangende zaken is vooral merkbaar in het vreemdelingencontentieux, dit in hoofdzaak als gevolg van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en de oprichting van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen waardoor de Raad van State sedert 1 juni 2007 niet langer bevoegd is voor de behandeling van vorderingen tot schorsing en annulatieberoepen in het vreemdelingencontentieux en dienaangaande enkel nog als cassatierechter fungeert.

Ook in het algemeen contentieux wordt een substantiële vermindering van het totaal aantal hangende zaken vastgesteld. Opgemerkt zij dat de afhandeling van een zaak in het algemeen contentieux normaliter gevoelig meer tijd in beslag neemt dan de afhandeling van een zaak in het vreemdelingencontentieux met uitzondering van de cassatiezaken. Dit resulteert in een lager tempo van daling van het aantal hangende zaken in het algemeen contentieux.

Wat het cassatiecontentieux betreft gaat het hoofdzakelijk om cassatieberoepen ingesteld tegen de beslissingen van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Ten opzichte van het globaal aantal hangende zaken blijft het aantal cassatiezaken vrij miniem, namelijk gemiddeld 8% van het totaal aantal hangende zaken.

1.2. Evolutie van het aantal hangende zaken bij de kamers per contentieux

1.2.1 Voorafgaande opmerkingen

Voor wat betreft de afdeling Bestuursrechtspraak worden de statistische gegevens van de laatste drie gerechtelijke jaren weergegeven.

De hangende zaken bij de kamers van de afdeling Bestuursrechtspraak - algemeen contentieux en vreemdelingencontentieux - bevatten de vorderingen tot schorsing en de beroepen tot nietigverklaring die in staat zijn om door de kamers te worden behandeld.

Het aantal hangende cassatiezaken bij de kamers betreft zaken waarin het cassatieberoep ofwel nog het voorwerp moet uitmaken van een beschikking van toelaatbaarheid of van niet-toelaatbaarheid ofwel nog ten gronde moet worden onderzocht.

1.2.2. Algemeen contentieux

	Algemeen contentieux		
	Franstalig	Nederlandstalig	Totaal
31/08/2009	1.044	2.152	3.196
31/08/2010	1.008	1.411	2.419
31/08/2011	921	1.011	1.932

1.2.3. Vreemdelingencontentieux

	Vreemdelingencontentieux		
	Franstalig	Nederlandstalig	Totaal
31/08/2009	1.513	1.373	2.886
31/08/2010	1.257	739	1.996
31/08/2011	601	0	601

1.2.4. Cassatiecontentieux

	Cassatiecontentieux				Totaal
	Algemene zaken		Vreemdelingenzaken		
	Franstalig	Nederlandstalig	Franstalig	Nederlandstalig	
31/08/2009	5	3	120	97	225
31/08/2010	8	6	85	114	213
31/08/2011	14	18	111	144	287

2. Nieuw ingeleide zaken

Het betreft elk nieuw rolnummer in zowel het algemeen, het vreemdelingen- als het cassatiecontentieux.

2.1. Evolutie van het aantal Franstalige nieuw ingeleide zaken

2.1.1. Algemeen contentieux

	Franstalig algemeen contentieux
2008 - 2009	1.339
2009 - 2010	1.283
2010 - 2011	1.343

2.1.2. Vreemdelingencontentieux

	Franstalig vreemdelingencontentieux
2008 - 2009	3
2009 - 2010	2
2010 - 2011	5

2.1.3. Cassatiecontentieux

	Franstalig cassatiecontentieux		Totaal
	Algemene zaken	Vreemdelingenzaken	
2008 - 2009	17	485	502
2009 - 2010	26	343	369
2010 - 2011	34	598	632

2.2. Evolutie van het aantal Nederlandstalige nieuw ingeleide zaken

2.2.1. Algemeen contentieux

	Nederlandstalig algemeen contentieux
2008 - 2009	1.429
2009 - 2010	1.272
2010 - 2011	1.245

2.2.2. Vreemdelingencontentieux

	Nederlandstalig vreemdelingencontentieux
2008 - 2009	1
2009 - 2010	4
2010 - 2011	1

2.2.3. Cassatiecontentieux

	Nederlandstalig cassatiecontentieux		Totaal
	Algemene zaken	Vreemdelingenzaken	
2008 - 2009	7	1.013	1.020
2009 - 2010	18	775	793
2010 - 2011	19	759	778

2.3. Evolutie van het totaal aantal nieuw ingeleide zaken

2.3.1. Algemeen contentieux

	Algemeen contentieux
2008 - 2009	2.768
2009 - 2010	2.555
2010 - 2011	2.588

2.3.2. Vreemdelingencontentieux

	Vreemdelingencontentieux
2008 - 2009	4
2009 - 2010	6
2010 - 2011	6

2.3.3. Cassatiecontentieux

	Cassatiecontentieux		Totaal
	Algemene zaken	Vreemdelingenzaken	
2008 - 2009	24	1.498	1.522
2009 - 2010	44	1.118	1.162
2010 - 2011	53	1.357	1.410

2.4. Toelichting

2.4.1. Algemeen contentieux.

In het Franstalig algemeen contentieux is in het gerechtelijk jaar 2010-2011 een stijging van het aantal nieuw ingeleide zaken vast te stellen namelijk 1.343 ten opzichte van 1.283 in het gerechtelijk jaar 2009-2010.

In het Nederlandstalig algemeen contentieux is in het gerechtelijk jaar 2010-2011 het aantal nieuw ingeleide zaken nagenoeg stabiel gebleven in vergelijking met het gerechtelijk jaar 2009-2010, namelijk 1.245 ten opzichte van 1.272.

2.4.2. Vreemdelingencontentieux

Het aantal nieuw ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux (het betreft hier de “oude” vreemdelingenzaken in het schorsings- en annulatiecontentieux dus exclusief het cassatiecontentieux) is verwaarloosbaar, dit als gevolg van de voornoemde wet van 15 september 2006.

2.4.3. Cassatiecontentieux

In het Franstalig cassatiecontentieux is in het gerechtelijk jaar 2010-2011 het aantal ingeleide zaken toegenomen tot 632 cassatiezaken (waarvan 598 in het vreemdelingencontentieux) ten opzichte van 369 zaken (waarvan 343 in het vreemdelingencontentieux) in het gerechtelijk jaar 2009-2010.

In het Nederlandstalig cassatiecontentieux is in het gerechtelijk jaar 2010-2011 het aantal ingeleide zaken nagenoeg gelijk gebleven, zijnde 778 cassatiezaken (waarvan 759 in het vreemdelingencontentieux) ten opzichte van 793 (waarvan 775 in het vreemdelingencontentieux) in het gerechtelijk jaar 2009-2010.

Vastgesteld wordt dat het cassatiecontentieux zich hoofdzakelijk situeert binnen het vreemdelingencontentieux.

3. Uitgesproken arresten

Deze rubriek heeft betrekking op het aantal globaal uitgesproken arresten, met inbegrip van de arresten ten gronde in het cassatiecontentieux (3.3). Beschikkingen genomen in het kader van de filterprocedure in het cassatiecontentieux worden weergegeven onder rubriek 4.

3.1. Evolutie van het aantal Franstalige uitgesproken arresten

3.1.1. Algemeen contentieux

	Franstalig algemeen contentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	1.667	482	2.149
2009 - 2010	1.765	425	2.190
2010 - 2011	1.601	514	2.115

3.1.2. Vreemdelingencontentieux

	Franstalig vreemdelingencontentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	2.014	83	2.097
2009 - 2010	3.538	50	3.588
2010 - 2011	2.328	26	2.354

3.1.3. Cassatiecontentieux

	Franstalig cassatiecontentieux				
	Algemene zaken		Vreemdelingenzaken		Totaal
	Eindarresten	Tussenarresten	Eindarresten	Tussenarresten	
2008 - 2009	4	0	124	16	144
2009 - 2010	16	9	158	11	194
2010 - 2011	9	1	83	4	97

3.2. Evolutie van het aantal Nederlandstalige uitgesproken arresten

3.2.1. Algemeen contentieux

	Nederlandstalig algemeen contentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	2.241	602	2.843
2009 - 2010	2.257	667	2.924
2010 - 2011	1.826	526	2.352

3.2.2. Vreemdelingencontentieux

	Nederlandstalig vreemdelingencontentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	2.245	18	2.263
2009 - 2010	2.423	22	2.445
2010 - 2011	0	0	0

3.2.3. Cassatiecontentieux

	Nederlandstalig cassatiecontentieux				
	Algemene zaken		Vreemdelingenzaken		Totaal
	Eindarresten	Tussenarresten	Eindarresten	Tussenarresten	
2008 - 2009	6	3	171	5	185
2009 - 2010	7	1	126	13	147
2010 - 2011	6	0	128	4	138

3.3. Evolutie van het totaal aantal uitgesproken arresten

3.3.1. Algemeen contentieux

	Algemeen contentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	3.908	1.084	4.992
2009 - 2010	4.022	1.092	5.114
2010 - 2011	3.427	1.040	4.467

3.3.2. Vreemdelingencontentieux

	Vreemdelingencontentieux		
	Eindarresten	Tussenarresten	Totaal
2008 - 2009	4.259	101	4.360
2009 - 2010	5.961	72	6.033
2010 - 2011	2.328	26	2.354

3.3.3. Cassatiecontentieux

	Cassatiecontentieux				
	Algemene zaken		Vreemdelingenzaken		Totaal
	Eindarresten	Tussenarresten	Eindarresten	Tussenarresten	
2008 - 2009	10	3	295	21	329
2009 - 2010	23	10	284	24	341
2010 - 2011	15	1	211	8	235

3.4. Toelichting

3.4.1. Algemeen contentieux

In het gerechtelijk jaar 2010-2011 werden in het algemeen contentieux 2.115 (F) en 2.352 (N), hetzij in totaal 4.467 arresten uitgesproken. In het gerechtelijk jaar 2009-2010 werden in dit contentieux 5.114 (2.190 F en 2.924 N) arresten uitgesproken.

Volledigheidshalve kan worden opgemerkt dat de V^e kamer (tweetalige kamer) in het gerechtelijk jaar 2010-2011 22 eindarresten heeft uitgesproken en dat er 3 eindarresten door de Algemene Vergadering werden uitgesproken.

In het algemeen contentieux ligt het aantal eindarresten beduidend hoger dan het aantal nieuw ingeleide zaken namelijk 1.826 (N) ten opzichte van 1.245 (N) en 1.601 (F) ten opzichte van 1.343 (F).

Rekening houdend met de werklast werden tijdelijk extra magistraten ingezet in de diverse Kamers en werd de samenstelling ervan in de loop van het gerechtelijk jaar aangepast. Eveneens werd in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011 één extra staatsraad in de afdeling Wetgeving (N) ingezet.

Voorts was het niet mogelijk om gedurende het volledig gerechtelijk jaar met het volledig aantal ambtsdragers zoals wettelijk vastgesteld te functioneren gelet op de grote tijdsperiode die nodig is om de magistraten of griffiers die met pensioen zijn gesteld of in een ander ambt zijn benoemd, te vervangen.

Ook werd op vraag van de Inspectie van Financiën het aantal Nederlandstalige contractuele betrekkingen van attaché-juristen met 8 eenheden (waarvan 2 niet ingenomen) verminderd hetgeen voor gevolg had dat 6 attachés in dienst bij het Nederlandstalig Auditoraat werden tewerkgesteld in een andere overheidsdienst. Met het oog op een evenredige verdeling werden 3 attachés vanuit de Kamers overgeheveld naar het Auditoraat.

3.4.2. Vreemdelingencontentieux (exclusief cassatiecontentieux)

In het Franstalig vreemdelingencontentieux werden in het gerechtelijk jaar 2010-2011 2.354 arresten uitgesproken waarvan 2.328 eindarresten en 26 tussenarresten.

Het Nederlandstalig vreemdelingencontentieux werd reeds volledig weggewerkt in het gerechtelijk jaar 2009-2010, reden waarom er in het gerechtelijk jaar 2010-2011 geen arresten meer werden gewezen in dit contentieux.

3.4.3. Cassatiecontentieux (exclusief filterprocedure)

Vastgesteld wordt dat de arresten uitgesproken in de cassatieprocedure ten gronde in hoofdzaak het vreemdelingencontentieux betreffen.

In het gerechtelijk jaar 2010-2011 werden er 235 cassatiearresten gewezen waarvan er 219, respectievelijk 87 (F) en 132 (N), behoren tot het vreemdelingencontentieux.

De gemiddelde behandelingstermijn van de cassatiezaken gewezen in het gerechtelijk jaar 2010-2011 bedroeg 179 dagen.

4. Beschikkingen filterprocedure cassatiecontentieux

4.1. Evolutie inzake het Franstalig cassatiecontentieux

	Filterprocedure : Franstalig cassatiecontentieux			
	Beschikkingen toelaatbaarheid		Beschikkingen niet-toelaatbaarheid	
	Algemeen	Vreemdelingen	Algemeen	Vreemdelingen
2008 - 2009	16	126	1	363
2009 - 2010	9	80	18	257
2010 - 2011	17	123	8	476

4.2. Evolutie inzake het Nederlandstalig cassatiecontentieux

	Filterprocedure : Nederlandstalig cassatiecontentieux			
	Beschikkingen toelaatbaarheid		Beschikkingen niet-toelaatbaarheid	
	Algemeen	Vreemdelingen	Algemeen	Vreemdelingen
2008 - 2009	0	146	7	897
2009 - 2010	16	109	4	665
2010 - 2011	17	167	1	590

4.3. Globaal overzicht cassatiecontentieux

	Filterprocedure : cassatiecontentieux			
	Beschikkingen toelaatbaarheid		Beschikkingen niet-toelaatbaarheid	
	Algemeen	Vreemdelingen	Algemeen	Vreemdelingen
2008 - 2009	16	272	8	1.260
2009 - 2010	25	189	22	922
2010 - 2011	34	290	9	1.066

4.4. Toelichting

In het gerechtelijk jaar 2010-2011 werden er 1.399 beschikkingen in de filterprocedure gewezen. Er werden 324 beschikkingen van toelaatbaarheid gewezen en 1.075 beschikkingen van niet-toelaatbaarheid.

Gemiddeld bedroeg de termijn voor het wijzen van een beschikking 17 dagen.

Het zij opgemerkt dat de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid moeten worden gemotiveerd.

B. RECHTSPRAAKOVERZICHT

Hierna wordt een systematisch overzicht gegeven van een aantal arresten die tijdens het gerechtelijk jaar 2010-2011 werden uitgesproken door de afdeling Bestuursrechtspraak, hetzij in het kader van de bestuursrechtspraak in het algemeen, hetzij in het kader van de cassatieberoepen. Deze arresten werden geselecteerd op basis van hun onderwerp of mogelijk juridisch belang.

Telkens wordt een samenvatting van de relevante overwegingen van het geselecteerde arrest opgenomen onder een corresponderend trefwoord. Indien meerdere arresten onder eenzelfde trefwoord worden opgenomen, worden zij chronologisch gerangschikt.

1. Bestuursrechtspraak in het algemeen

1.1. Rechtsmacht van de Raad van State

Beslissing van een stichting van openbaar nut

Duquesne, nr. 207.827, 1 oktober 2010

Het *Théâtre royal du Parc* is een stichting van openbaar nut die op initiatief van de Stad Brussel is opgericht zonder dat enige wettelijke bepaling uitdrukkelijk toestaat dat op die manier te werk wordt gegaan. Die stichting is een rechtspersoon die door een openbare overheid in een gemeenrechtelijke vorm is opgericht om op autonome wijze een activiteit van algemeen belang uit te oefenen. De controle die de openbare overheid op die rechtspersoon uitoefent, verloopt niet langs andere wegen dan die van het gemeen recht. Bovendien krijgt deze rechtspersoon van de overheid subsidies waarvan de toekenning en de aanwending gebonden zijn aan voorwaarden en controles, terwijl de rechtspersoon zelf noch qua werking, noch qua activiteit, onder een bijzondere juridische regeling valt. Bijgevolg kan het *Théâtre royal du Parc* niet beschouwd worden als een organieke openbare dienst.

Doordat de bestreden handeling niet aansluit bij de prestaties die het voornoemde theater aan het publiek verstrekt, behoeft niet te worden nagegaan of al die prestaties of een deel ervan de aard van een functionele openbare dienst vertonen.

Bij het stellen van de bestreden handeling heeft de verwerende partij noch een prerogatief uitgeoefend tot het nemen van een beslissing die bindend is ten aanzien van derden, noch een opdracht uitgevoerd ten bate van een openbare overheid en heeft ze evenmin dwingende bevelen van een openbare overheid uitgevoerd. Daaruit volgt dat de Raad van State niet bevoegd is om van het beroep kennis te nemen.

Beslissing houdende terbeschikkingstelling wegens ziekte

Revercez, nr. 210.491, 18 januari 2011

De exceptie van onbevoegdheid van de Raad van State houdt verband met het onderzoek van de middelen van het verzoekschrift, waarin het beginsel van de niet-terugwerking en het beginsel van de redelijke termijn worden aangevoerd. Door te betogen dat de bevoegdheid van het bestuur volledig gebonden was of zelfs beperkt was tot het nemen van een declaratieve beslissing en dat zij, doordat aan de voorwaarden bepaald in het statuut voldaan was, hoe dan ook verplicht was de bestreden beslissing te nemen, voert de verwerende partij noodzakelijkerwijze aan dat ze die beslissing te allen tijde kon nemen.

De bepalingen tot regeling van de terbeschikkingstelling wegens ziekte voorzien in een beslissing die noodzakelijkerwijze terugwerkt. Die beslissing dient evenwel genomen te worden binnen een redelijke termijn, rekening houdend met inzonderheid de noodwendigheden van het onderzoek van het dossier. Het bestuur dient zijn beslissingen zelf voor te bereiden in plaats van aan een ziek personeelslid de exacte optelsom te vragen van het aantal dagen ziekteverlof dat het veertien jaar eerder genomen heeft. Door bijna elf maanden na de uitputting van de ziekte dagen die het statuut toestaat een beslissing te nemen, heeft de verwerende partij de bestreden beslissing een terugwerkende kracht verleend die de grenzen van het aanvaardbare te buiten gaat.

Beslissingen van extern verzelfstandigde agentschappen

bvba Euroscript Delt Belgium, nr. 214.772, 8 augustus 2011

De NV Participatiemaatschappij Vlaanderen is een door het Vlaamse Gewest opgericht privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid in de zin van artikel 29 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003. Een dergelijke private rechtspersoon is in beginsel geen administratieve overheid in de zin van artikel 14, § 1, van de

gecoördineerde wetten op de Raad van State. Dit is enkel anders indien hij over de bevoegdheid beschikt om ten aanzien van derden eenzijdig bindende beslissingen te nemen en deze bevoegdheid op de bestreden beslissing kan worden betrokken. Te dezen blijkt niet dat het genoemde agentschap bij het niet selecteren van een gegadigde voor een overheidsopdracht heeft gehandeld op grond van een bevoegdheid om eenzijdig bindende beslissingen te nemen. De omstandigheid dat het agentschap bij het nemen van die beslissing toepassing heeft gemaakt van de wetgeving inzake overheidsopdrachten lijkt niets daaraan te veranderen, aangezien deze wetgeving ook van toepassing kan zijn op privépersonen en de beslissingen die uit de toepassing ervan voortkomen, geen verplichtingen ten aanzien van derden creëren.

Beslissingen van publiekrechtelijke rechtspersonen

bvba Cycle Service, nr. 208.030, 11 oktober 2010

De Nationale Loterij is sinds de inwerkingtreding van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, op 16 juli 2002, een naamloze vennootschap van publiek recht. Een dergelijke vennootschap is een administratieve overheid in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, wanneer zij beslissingen neemt die kaderen in de "opdrachten van openbare dienst" waarmee zij is belast. Het criterium van de bevoegdheid om ten aanzien van derden eenzijdig bindende beslissingen te nemen is dan niet dienstig.

Beslissingen over het geïndividualiseerde studietraject

Dauwe, nr. 209.304, 30 november 2010

De beslissing van het bevoegde orgaan van een instelling voor hoger onderwijs om het geïndividualiseerde studietraject van een student niet te aanvaarden, dient te worden beschouwd als de weigering van een contractspartij om in te stemmen met een door de andere partij aangevraagde wijziging van het studiecontract. De betwistingen die daarover tussen de partijen ontstaan, zijn door de decreetgever opgevat als geschillen over de contractuele rechtsbetrekking tussen de partijen en meer bepaald als betrekking hebbend op een politiek subjectief recht. Krachtens artikel 145 van de Grondwet behoort de beslechting van dergelijke geschillen, behoudens bij de wet gestelde uitzonderingen, tot de bevoegdheid van de justitiële rechter.

Handelingen van organen van de rechterlijke macht

bvba Depannage Verlé Danny e.a., nr. 214.260, 29 juni 2011

De concrete handeling van de procureur des Konings om, hetzij in het kader van een opsporingsonderzoek, hetzij ter uitvoering van een definitieve rechterlijke beslissing waarbij een bijzondere verbeurdverklaring wordt uitgesproken, welbepaalde voertuigen in beslag te nemen, houdt verband met de (straf)rechtsbedeling of de uitvoering van rechterlijke beslissingen. De Raad van State is dan ook zonder rechtsmacht om van een dergelijke handeling kennis te nemen.

Anders is het evenwel wat de handeling betreft waarbij de procureur des Konings de opdracht tot takeling en stalling van door hem in beslag genomen voertuigen toevertrouwt aan een bepaalde takelfirma, of weigert toe te vertrouwen aan een bepaalde takelfirma. Dit optreden moet wel degelijk worden beschouwd als een bestuurshandeling (uitgaande weliswaar van een rechterlijk orgaan) met als voorwerp een bepaalde opdracht toe te vertrouwen aan een derde uitvoerder. Noch de tekst van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, noch de parlementaire voorbereiding daarvan, nopen ertoe aan te nemen dat enkel overheidsopdrachten in de zin van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, door de wetgever zijn beoogd. Anders oordelen zou overigens leiden tot een interpretatie van de voormelde wetsbepaling die op gespannen voet zou staan met het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

1.2. Ontvankelijkheid

Tijdigheid van het beroep

Zanardo, nr. 208.103, 12 oktober 2010

Van het feit dat de bestreden handeling gesteld was, is aan verzoeker kennis gegeven bij een brief d.d. 27 januari 2006 van de verwerende partij. Doordat hij toen alleen op de hoogte was van het bestaan van de omstreden aanwijzing, diende hij zonder dralen te informeren naar de inhoud en de motivering ervan. Zijn raadsman heeft zich daartoe te gelegener tijd, te weten op 10 februari 2006, gewend tot de raadsman van de verwerende partij, die evenwel pas na verloop

van veel tijd gereageerd heeft. Dat verzoeker zo laat van de bestreden handeling kennis heeft gekregen, is vooral te wijten aan de tijd die verstreken is voordat er reactie kwam van de advocaat die de verwerende partij reeds vooraleer de bestreden handeling gesteld was, aangesteld had om in die zaak op te treden. Het kan verzoeker dan ook niet ten kwade worden geduid dat hijzelf niet rechtsreeks bij de verwerende partij inlichtingen heeft ingewonnen. Bijgevolg is het beroep niet laattijdig.

Laurent, nr. 212.773, 26 april 2011

De wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, bevat geen bepaling die een lokale politiezone ertoe verplicht de beslissingen van de politieraad als zodanig in hun geheel of bij uittreksel bekend te maken. Artikel 85 van de genoemde wet verplicht de politiezone weliswaar om met een aanplakbrief bekend te maken dat aan de provinciegouverneur een lijst is bezorgd met een beknopte omschrijving van de geregelde aangelegenheden en daarbij mede te delen welke de agenda van de vergadering was en waar de lijst kan worden geconsulteerd. Deze bepaling is er evenwel op gericht de toegang van de burger tot de toezichthoudende overheid te vergemakkelijken door hem toe te laten reeds van de administratieve overheid en zonder plichtplegingen een antwoord te verkrijgen op zijn bezwaren tegen een beslissing die hem grieft. In die zin kan een bezwaar bij de toezichthoudende overheid rechtsgedingen voorkomen. De voormelde wetsbepaling zou haar doel dan ook voorbijschieten indien wordt aangenomen dat de voorgeschreven aanplakking de termijn doet ingaan voor het instellen van een annulatieberoep bij de Raad van State. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet kan ook niet worden opgemaakt dat dit de bedoeling van de wetgever zou zijn geweest. Deze bekendmaking wordt dienvolgens niet in aanmerking genomen voor de berekening van de beroepstermijn overeenkomstig artikel 4, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: algemeen procedurereglement). De beroepstermijn loopt, bij ontstentenis van een verplichte bekendmaking of betekening, vanaf de kennisneming.

Bekwaamheid om in rechte op te treden en hoedanigheid - belang - vzw

Verbond der Belgische Beroepsverenigingen van Geneesheren-Specialisten e.a.,
nr. 208.232, 19 oktober 2010

De beslissing om in rechte op te treden is in naam van de eerste verzoekende partij, die een beroepsvereniging is, genomen door haar eenparig «bestuurscomité», overeenkomstig artikel 21 van haar statuten, tijdens een vergadering waarop op een totaal van zevenentwintig leden dertien werkende leden en vier plaatsvervangende leden aanwezig waren, dat is meer dan de helft van het aantal leden van dat orgaan. Bovendien kunnen de bestreden bepalingen nadeel berokkenen aan de geneesheren-specialisten zodat de eerste verzoekende partij gelet op artikel 3, g, van haar statuten getuigt van voldoende belang bij de nietigverklaring ervan. Het beroep is dan ook wel degelijk ontvankelijk wat haar betreft.

De beslissing om in rechte op te treden is in naam van de tweede verzoekende partij, die een vzw is, genomen door haar raad van bestuur, tijdens een vergadering waarop, op een totaal van veertig leden, zestien leden aanwezig waren en twee vertegenwoordigd waren, dat is minder dan de helft van het aantal leden van dat orgaan. Het beroep is dan ook niet ontvankelijk wat haar betreft.

De verzoekende partij tot tussenkomst is een vzw die onder haar leden huisartsen en specialisten van over het hele land telt en die erkend is als de belangrijkste organisatie die de artsen vertegenwoordigt. Haar belang bij het beroep wordt door de Raad van State en het Grondwettelijk Hof erkend. Bovendien hoort de tweede verzoekende partij tot haar leden. Ten slotte houdt het bestreden besluit verband met de financiering van de ziekenhuizen, die beïnvloed wordt door de toepassing van de tarieven van het akkoord artsen-ziekenfondsen, en heeft het bijgevolg betrekking op de middelen die ter beschikking van de artsen worden gesteld voor de uitoefening van hun praktijk in een ziekenhuisomgeving. Uit de onderscheiden zaken die voorafgaan, blijkt dat verzoekster tot tussenkomst belang heeft bij het beroep.

Specialiteit van de rechtspersonen

vzw Nyota de Belgique, nr. 213.942, 17 juni 2011

Het doel van de verzoekende vzw, zoals dat bepaald is in de statuten, omvat acties met het oog op het scholen en herinschakelen van achtergestelde kinderen in Centraal-Afrika. De bepaling die haar machtigt alle handelingen te stellen die direct of indirect verband houden met haar doel opdat zij haar doelstellingen zou kunnen bereiken, moet geïnterpreteerd worden overeenkomstig het beginsel van de specialiteit van de rechtspersonen. Dat doel heeft geen enkel raakpunt met de uitbating van een drankgelegenheid. Zelfs gesteld dat zulks bewezen zou zijn, zou de omstandigheid dat de winsten van de drankgelegenheid ten dele bestemd zouden worden voor de hulp aan de straatkinderen van Centraal-Afrika het niet mogelijk maken de uitbating van een drankgelegenheid onder het doel van de verzoekende vzw te laten vallen. Een beslissing in andersluidende zin zou het mogelijk maken om, met schending van artikel 2, 4°, van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, welke winstgevende bedrijvigheid ook te laten aansluiten bij welke doelstelling ook die uitgaven meebrengt.

Een beroep dat tot doel heeft de voortzetting van de uitbating van een drankgelegenheid mogelijk te maken, valt buiten het doel van de verzoekende vzw, die dan ook niet gerechtigd is dat beroep in te stellen.

Belang om in rechte op te treden - reglementaire handeling die in de loop van het geding vervangen is - artikel 159 van de Grondwet

Verbond der Belgische Beroepsverenigingen van Geneesheren-Specialisten e.a.,
nr. 208.232, 19 oktober 2010

De omstandigheid dat sommige bestreden bepalingen vervangen zijn bij het koninklijk besluit van 19 juni 2007 ⁽⁵⁹⁾ neemt niet weg dat de verzoekende partijen belang hebben bij het vorderen van de nietigverklaring van het bestreden besluit. Gesteld dat de bestreden bepalingen geen uitwerking hebben gehad doordat ze met terugwerkende kracht vervangen zijn door nieuwe reglementaire bepalingen met hetzelfde onderwerp, zouden die bepalingen immers alleen van toepassing zijn als ze in overeenstemming zijn met de wetten, hetgeen in dat geval nagegaan zou moeten worden met toepassing van artikel 159 van de Grondwet.

Begrip handeling waartegen beroep openstaat - Maatregelen van interne orde

Minart, nr. 208.779, 8 november 2010 en Van Meeuwen, nr. 210.960, 2 februari 2011

Wanneer blijkt dat de verwerende partij kritiek heeft geuit op de wijze waarop het personeelslid functioneert en dat personeelslid door zijn terugkeer naar het hoofdbestuur elders moet gaan werken en de wijze waarop hij zijn functie vervult, dient te veranderen, is het beroep ontvanke-lijk.

Hetzelfde geldt wanneer noch uit de bestreden handelingen, noch uit de stukken van het administratief dossier kan worden opgemaakt waarom verzoeker naar het hoofdbestuur teruggeroepen is of waarom hij niet in aanmerking genomen is voor een nieuwe betrekking in het buitenland. In die omstandigheden is verzoeker er niet van verzekerd dat de bestreden handelingen gesteld zijn in het belang van de dienst en geen enkel verband hebben met het personeelsbeheer van de post die hij daarvoor bekleedde.

⁽⁵⁹⁾Koninklijk besluit van 19 juni 2007 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 april 2002

Wauters, nr. 211.856, 8 maart 2011

De maatregel waarbij een politieman wegens zijn persoonlijk gedrag gedurende bijna drie maanden uit zijn ambt verwijderd wordt in afwachting van beslissingen die met betrekking tot zijn voorlopige schorsing moeten worden genomen, gaat de perken van een maatregel van interne orde te buiten en vormt een handeling waartegen beroep openstaat.

Verhouding tussen belang en middelen

nv Vande Kerckhove, nr. 213.020, 6 mei 2011

Wanneer een verzoekende partij haar belang bij haar beroep tegen een stedenbouwkundige vergunning uitsluitend stoelt op haar commercieel en handelsbelang als concurrent, doch in haar middelen alleen schendingen van de regelgeving betreffende de ruimtelijke ordening en de stedenbouw aanvoert, zijn die middelen, en derhalve ook het beroep zelf, bij gebrek aan het rechtens vereiste belang erbij, niet ontvankelijk.

1.3. Rechtspleging (algemeen)

Middel van openbare orde - schending van Europese richtlijnen

bvba Delta e.a., nr. 208.478, 27 oktober 2010

Rechtsregels van openbare orde zijn rechtsregels die verband houden met de essentiële belangen van de Staat of de collectiviteit. Artikel 8.1. van richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften, waarbij een vormvereiste wordt voorgeschreven dat vervuld dient te worden voordat technische voorschriften worden goedgekeurd, is geen rechtsregel van openbare orde. Daaruit volgt dat het middel waarin de schending van die regel wordt aangevoerd na het indienen van de memorie van wederantwoord laattijdig is.

Verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

Stad Waver, nr. 212.557, 7 april 2011

Wanneer bepaalde middelen gegrond zijn en tot de volledige nietigverklaring van de bestreden handeling kunnen leiden, is er geen grond om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen waarvan het antwoord nodig is voor het onderzoek van andere middelen, zelfs als die middelen kunnen leiden tot een nietigverklaring met ruimere gevolgen. Het stellen van zulke vragen zou in de procedure een onredelijke vertraging veroorzaken, terwijl de zaak betreffende een administratieve geldboete doorslaggevend is voor de gegrondheid van een beschuldiging in strafzaken in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en van artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. Die bepalingen alsook artikel 47, lid 2, van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie stoppen de gevolgen van artikel 26 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof voor zover dat artikel voorschrijft een prejudiciële vraag te stellen die niet dienstig is voor de beslechting van het geschil.

Deskundigen

nv VME, nr. 209.614, 9 december 2010

Ondanks herhaald aandringen van de partijen en de Raad van State heeft de aangestelde deskundige zijn opdracht niet aangevat en heeft hij daaromtrent geen verduidelijking verschaft. De deskundige bleef eveneens ter terechtzitting afwezig.

Om deze reden, die door de Raad van State als gewichtig wordt aangemerkt in de zin van artikel 24, eerste lid, van het algemeen procedurereglement, wordt de zending van de deskundige beëindigd en wordt in zijn vervanging voorzien.

Verzending van procedurestukken

Van Hooydonk, nr. 213.817, 9 juni 2011

Taxipost Secur is een dienst die, zoals de "gewone" aangetekende zending, op forfaitaire basis

[

]

tegen de risico's van verlies of beschadiging waarborgt en waarbij de afzender, in voorkomend geval op zijn verzoek, een bewijs ontvangt van de datum van afgifte of van de bestelling van de postzending aan de geadresseerde. Een dergelijke zending beantwoordt, sinds de inwerkingtreding van de wet van 13 december 2010 tot wijziging van de artikelen 2, 2/1, 4 en 5 van de wet houdende wijziging van de wet van 17 januari 2003 (lees: van de artikelen 2, 2/1, 4 en 5 van de wet van 17 januari 2003) betreffende de rechtsmiddelen en geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector, aan de vereiste van een zending "bij ter post aangetekende brief", zoals bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, van het algemeen procedurereglement.

1.4. Bijzondere procedures

Herstelvergoeding voor buitengewone schade

nv Henvro e.a., nr. 209.606, 9 december 2010

De vorderingen ingesteld op grond van artikel 11 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State verjaren overeenkomstig artikel 4 van het algemeen procedurereglement zestig dagen na de schriftelijke kennisgeving van de beslissing van de overheid houdende de afwijzing van het verzoekschrift tot vergoeding. Van een dergelijke afwijzingsbeslissing is evenwel pas sprake wanneer de overheid het verzoek tot het verkrijgen van een vergoeding heeft behandeld in het licht van het voormelde artikel 11 van de gecoördineerde wetten. Wanneer de overheid dit verzoek heeft beschouwd als een verzoek tot schadevergoeding in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek en het vervolgens heeft afgewezen, dan doet die afwijzing de beroepstermijn niet ingaan. Op dat ogenblik is immers nog geen beslissing tot afwijzing van het verzoekschrift tot vergoeding in de zin van artikel 4 van het algemeen procedurereglement genomen.

Intrekking dotatie politieke partij

De Coene e.a., nr. 213.879, 15 juni 2011 (algemene vergadering)

De Raad van State verwerpt de vordering strekkende tot de intrekking van de dotatie van de politieke partij Vlaams Belang.

Een vordering tot intrekking van een dotatie van een politieke partij op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, kan slechts als tijdig worden beschouwd wanneer ze wordt ingesteld binnen de zestig dagen na de kennisneming van het laatste feit of teken dat aantoonde dat de betrokken politieke partij kennelijk vijandig staat tegenover de rechten en vrijheden gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. "Vijandig" dient daarbij te worden opgevat in de strikte zin waarin dit begrip volgens het Grondwettelijk Hof moet worden begrepen, namelijk als "het aanzetten tot de schending van een vigerende rechtsnorm", waarbij "[h]et voorwerp van die vijandigheid [...] een beginsel [dient] te zijn dat essentieel is voor het democratische karakter van het regime". Of meningsuitingen onmiskenbaar opstoken tot de schending van een dergelijk beginsel, is te beoordelen aan de hand van hun inhoud en context. Bovendien moeten ze ervan doen blijken dat een specifiek moreel element voorhanden is. "Vijandig" gezind zijn, impliceert het bestaan van sterke gevoelens en denkbeelden van afkeer en haat, van kwaadwilligheid.

Wanneer de vordering slechts tijdig werd ingesteld ten aanzien van feiten die, hoewel zij verontwaardigd zijn en van aard om te kunnen grieven en kwetsen, niet kunnen worden beschouwd als een duidelijk en doelbewust "aanzetten" tot de schending van één van de essentiële beginselen voor de democratie, dan dient de vordering als laattijdig te worden verworpen.

1.5. Rechtsgevolgen van vernietigingsarresten

Hermans, nr. 208.126, 14 oktober 2010

Met de gevorderde en uitgesproken vernietiging wordt een bepaalde vorm van rechtsherstel verschaffen. Traditioneel wordt die "vernietiging" gezien als een soort van codewoord waardoor de annulatierechter met betrekking tot de vernietigde beslissing een gedragingsschema werkzaam maakt dat voorschrijft dat iedereen in het rechtsverkeer voortaan in beginsel zal handelen alsof de vernietigde beslissing nooit genomen was. Wat dat in een concreet geval precies inhoudt, is evenwel niet altijd even duidelijk. Deze onduidelijkheid is des te meer problematisch wanneer de einduitspraak, zoals in dit geval, erg lang op zich liet wachten.

Waar de Raad van State bevoegd is om de bestreden beslissingen te vernietigen, kan het hem bezwaarlijk *a priori* ontzegd zijn te verhelderen wat die vernietiging inhoudt. Door alleen maar te expliciteren wat reeds in het uitspreken van de vernietiging besloten zit, wordt niet wezenlijk een nieuw of ander voordeel verschaffen dan het initieel nagestreefde.

nv Allcomm, nr. 208.492, 28 oktober 2010

Het is een administratieve overheid waarvan de beslissing wordt vernietigd door een arrest van de Raad van State niet *a priori* verboden opnieuw te beslissen en zelfs dezelfde beslissing te nemen. Het is in dit geval niet anders omdat de overeenkomst ingevolge de betekening van de vernietigde toewijzingsbeslissing van de overheidsopdracht reeds lang gesloten en uitgevoerd is vóór de datum van de nieuwe, bestreden toewijzingsbeslissing.

Vanzelfsprekend moet bij het nemen van een nieuwe beslissing het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest worden geëerbiedigd.

Het retroactief effect dat de verwerende partij daarbij aan haar nieuwe beslissing gaf, doet geen afbreuk aan rechten die het vernietigingsarrest zou hebben doen ontstaan ten voordele van de verzoekende partij: uit dat arrest kan deze partij immers niet afleiden dat zij het recht zou hebben verworven om zich als begunstigde van de toewijzing te zien aanmerken, evenmin als het recht om de verwerende partij te verhinderen de nietigverklarde handeling op een rechtmatige wijze te hernemen. Een dergelijke aanspraak zou hetgeen de eerbied voor het gezag van gewijsde eist, te buiten gaan.

1.6. Bevoegdheid van de administratieve overheden

Verordeningsbevoegdheid van de Koning en delegatie aan het Opleidingsinstituut van de federale overheid

De Meulenaere, nr. 209.253, 26 november 2010

Het Opleidingsinstituut van de federale overheid (OFO) is belast met de organisatie van de specifieke gecertificeerde opleidingen voor de functiefamilies vastgesteld door de minister bevoegd voor Ambtenarenzaken. Het feit dat de Koning niet zelf de organisatie van deze opleidingen regelt en de verantwoordelijkheid hiervoor aan het OFO opdraagt, is op zich niet strijdig met het bepaalde in artikel 108 van de Grondwet. De aldus verleende delegatie past in het kader van de procedures voor bevorderingen bij het openbaar ambt, waarvan de toekenningsregels wel door de Koning worden bepaald. Als organisator van de gecertificeerde opleidingen matigt het OFO zich geenszins de verordeningsbevoegdheid van de Koning aan door een huishoudelijk

reglement vast te stellen dat geldt voor de ambtenaren die voor deze opleidingen ingeschreven zijn en dat inzonderheid betrekking heeft op de organisatie en het corrigeren van de testen, het veranderen van opleiding, het afwezig zijn en het raadplegen van de resultaten. De catalogi van opleidingen worden opgesteld naargelang van de functiefamilies zoals die vastgesteld zijn door de minister van Ambtenarenzaken. Het optreden van het OFO blijft dus wel binnen de grenzen van de rol van organisator van de gecertificeerde opleidingen.

1.7. Administratief toezicht

polder van Moervaart en Zuidlede e.a., nr. 210.373, 13 januari 2011

De vigerende regelgeving laat de polders inzake de vaststelling van de wedde van de ontvangergriffier een ruime autonomie. De deputatie vermag niet in het kader van haar controle inzake de overeenstemming met het algemeen belang -welke controle, ongeacht de precieze invulling die aan de notie algemeen belang moet worden gegeven, hoe dan ook steeds een opportuniteits-toezicht betreft- aan die ruime autonomie perken te stellen, zonder dat zij in haar toezichtsbeslissing genoegzaam laat verstaan welke de specifieke motieven zijn die haar in de concrete omstandigheden van de zaak daartoe hebben gebracht. Juist die motieven moeten aantonen dat de toezichthoudende overheid niet zonder meer een zogenaamde aanbeveling als een bindende regel heeft gehanteerd en aan het aan toezicht onderworpen bestuur verplichtingen heeft opgelegd waarin de wet niet voorziet, onder het mom van een schending van het algemeen belang.

Voor zoveel dan ook de deputatie in de niet-overeenstemming van de aan haar toezicht onderworpen beslissing met de sectorale akkoorden voor de lokale besturen een schending van het algemeen belang ontwaarde, diende zij dat op afdoende wijze in de formele motivering van haar niet-goedkeuringsbesluit tot uitdrukking te brengen en te verantwoorden.

Lecomte, nr. 213.261, 16 mei 2011

Het niet-uitoefenen van een algemeen vernietigingstoezicht zelfs als dit uitdrukkelijk tot uiting wordt gebracht vormt geen bestuurshandeling in de zin van artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Het feit dat de toezichthoudende overheid haar algemeen vernietigingstoezicht niet uitoefent, betekent bijgevolg niet dat ze niet over de vereiste onpartijdigheid beschikt om in het kader van een georganiseerd beroep een uitspraak te doen.

Het instellen van een bijzonder beroep tot nietigverklaring bij de toezichthoudende overheid kan niet worden beschouwd als een schending van het onpartijdigheidsbeginsel.

In het Waals Gewest heeft de decreetgever van het georganiseerde beroep een vorm van toezicht willen maken en niet voorzien in de verplichting om het personeelslid te horen. In tuchtzaken moeten de rechten van verdediging in principe worden uitgeoefend ten overstaan van de overheid die bevoegd is om een sanctie uit te spreken. Wanneer de overheid alleen beschikt over de bevoegdheid om de aan het personeelslid opgelegde sanctie te vernietigen, is zij er in principe niet toe gehouden het te horen. Het horen van dit personeelslid kan evenwel nodig blijken indien bijzondere omstandigheden tot gevolg zouden hebben dat de overheid haar toezicht niet alleen op basis van het dossier met stukken kan uitoefenen.

Gemeente Schaarbeek, nr. 214.385, 1 juli 2011

Uit de artikelen 10 en 13 van de ordonnantie van 14 mei 1998 houdende regeling van het administratief toezicht op de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijkt dat, wanneer krachtens artikel 13, 12°, van deze ordonnantie, geen goedkeuring vereist is, de keuze van de gunningswijze van de opdracht valt onder het algemeen vernietigingstoezicht.

De toezichthoudende overheid mag, om een beslissing te vernietigen waarbij de gemeentelijke aanbestedende overheid ervan afziet een opdracht toe te wijzen, geen motieven aanvoeren die de nietigverklaring zouden kunnen rechtvaardigen van een beslissing waarbij de opdracht wordt toegewezen.

De aanbestedende overheid die offertes als onregelmatig afwijst omdat ze geen tekening bevatten die in het bestek voorgeschreven wordt, toont daarmee zelf aan dat ze deze onregelmatigheid dermate ernstig acht dat deze de offertes ongeldig zou kunnen maken. Ze is er niet toe gehouden nader te verklaren waarom ze deze reden heeft aangevoerd.

De aanbestedende overheid die beslist om gebruik te maken van de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking wegens het dringende karakter, moet aantonen dat de omstandigheden die worden aangevoerd om het dringende karakter te rechtvaardigen wel degelijk het gevolg waren van niet te voorziene gebeurtenissen.

1.8. Gemeenten

Administratieve politie van gemeenten - Verkoop van wapens

bvba Wapens Lang e.a., nr. 213.478, 26 mei 2011

Een bepaalde aangelegenheid kan aan de bevoegdheidssfeer van de gemeenten worden onttrokken, ook impliciet, doordat de wet en de op grond van de wet vastgestelde uitvoeringsbesluiten een op zichzelf staand gedetailleerd en systematisch uitgewerkt geheel vormen waaruit blijkt dat de federale overheid zich de regeling van de betrokken aangelegenheid heeft voorbehouden.

De Raad van State vernietigt de beslissing van de gemeenteraad van de stad Antwerpen in zoverre daarmee in de politiecodex van de stad Antwerpen een bepaling wordt opgenomen die het verbod inhoudt om wapens tentoon te stellen in etalages. Er wordt vastgesteld dat de aangelegenheid die door de bestreden bepaling wordt geregeld, behoort tot de bevoegdheid van de federale wetgever en derhalve onttrokken is aan de bevoegdheidssfeer van de stad Antwerpen.

Gemeentelijke instellingen (Waals Gewest) - constructieve motie van wantrouwen - verhinderde burgemeester

Daerden, nr. 214.529, 11 juli 2011

De constructieve motie van wantrouwen waarbij verzoeker uit het ambt van burgemeester wordt gezet en wordt vervangen door een derde is een bestuurshandeling die door de Raad van State kan worden vernietigd en geschorst. Een en dezelfde motie van wantrouwen kan tegelijkertijd tegen het college en tegen de verhinderde burgemeester gericht zijn. Ze kan gericht zijn tegen een verhinderde burgemeester, zelfs indien deze zijn functie nooit effectief heeft uitgeoefend. Een verhinderde burgemeester kan immers op ieder ogenblik de uitoefening van zijn functie hervatten indien de verhindering ophoudt. Door de aanwijzing van zijn vervanger kan hij wege op het verloop van de gemeentezaken. Bovendien kan hij door zijn optreden bij de uitoefening van andere functies ertoe gebracht worden standpunten in te nemen die door de meerderheid van de gemeenteraadsleden worden verworpen en die een motie van wantrouwen wettigen.

Gemeentelijke instellingen (Waals Gewest) - Vervallenverklaring van het mandaat van gemeenteraadslid en van de afgeleide mandaten

Mayerus, nr. 209.686, 13 december 2010

Iedereen wordt geacht de wet te kennen. Deze regel gaat wellicht niet altijd op in de praktijk, gezien de ontwikkeling van het recht en de snelle evolutie ervan, maar wel wanneer de verzoeker een gekozen is, *in casu* een gemeenteraadslid, de toepasselijke rechtsregel duidelijk is en de overheid er hem verschillende malen aan heeft herinnerd.

Het loutere feit dat een bestuurde aanvoert dat hij te goeder trouw is, vormt geen rechtsmiddel.

1.9. Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Zorgvuldigheidsbeginsel

gemeente Keerbergen e.a., nr. 213.481, 26 mei 2011

Als zodanig is de hoorplicht niet van toepassing bij het tot stand brengen van reglementen, zoals het bestreden verkeersreglement er een is. Dit ontslaat de overheid er niet van om de zorgvuldigheidsplicht na te leven. Ook reglementen moeten immers met kennis van zaken worden genomen en het resultaat zijn van een behoorlijke afweging van alle relevante belangen en omstandigheden. Een zorgvuldige voorbereiding houdt in dat de overheid voldoende informatie inwint over de reële situatie en over de mogelijke impact van het voorgenomen reglement. Het kan daartoe finaal toch noodzakelijk zijn dat er (een soort van) consultatie van de betrokkenen plaatsheeft.

Met deze verplichting om bij haar afweging uit te gaan van een toereikend onderzoek van de eventuele effecten en neveneffecten van het reglement, hangt voor de overheid de verplichting samen om haar zorgvuldige voorbereiding te bewijzen. Meer bepaald dient het administratief dossier ervan te doen blijken dat de gemeente de vereiste om het reglement op zorgvuldige wijze te nemen, daadwerkelijk heeft nageleefd.

Stande voor de keuze om eventueel ter vrijwaring van haar leefbaarheid en centrumfunctie een

verkeersreglement aan te nemen waarvan de evidente bovenlokale effecten voor de buurgemeenten als ontegenzeggelijk voorzienbaar te beschouwen zijn, kwam het in dit geval aan de gemeente in het kader van een zorgvuldig onderzoek toe die buurgemeenten voorafgaandelijk te consulteren.

1.10. Gereguleerde beroepen

Boekhouders en fiscalisten

Smets, nr. 214.195, 27 juni 2011

Het koninklijk besluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstituten die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht, bevat geen regeling van de eventuele voortijdige beëindiging van het mandaat van de voorzitter, de ondervoorzitter en de penningmeester van de Nationale Raad. Hieruit kan echter niet zonder meer worden afgeleid dat de Nationale Raad aan hun mandaat geen einde zou mogen stellen. Ook het feit dat de leden van het bureau in beginsel voor een vierjarig mandaat gekozen zijn, staat een voortijdige beëindiging van hun mandaat niet in de weg. Vermits het bureau als dagelijks bestuur van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten de emanatie is van de Nationale Raad, is het aannemelijk, bij ontstentenis van een uitdrukkelijke regeling waaruit het tegendeel blijkt, dat de genoemde mandaten herroepbaar zijn *ad nutum* en daaraan derhalve door de Nationale Raad voortijdig een einde kan worden gesteld.

Wanneer tussen de Nationale Raad en de voorzitter een wezenlijke vertrouwensbreuk is ontstaan waardoor de goede werking van de raad in het gedrang komt, is de voortijdige beëindiging van het mandaat van de voorzitter een redelijke oplossing om uit de impasse te geraken.

Dierenartsen

Diergeneeskundige handelingen

vzw Vlaamse Dierenartsenvereniging e.a., nr. 211.392, 21 februari 2011

Volgens artikel 4 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde,

[

]

zoals het luidde op het ogenblik van het tot stand komen van de bestreden "Code der Plichtenleer uitgave 2007", mag niemand de diergeneeskunde uitoefenen indien hij geen dierenarts is en mogen dierenartsen de diergeneeskunde slechts uitoefenen nadat zij hun titel hebben laten viseren door de geneeskundige commissie die bevoegd is voor de plaats waar zij zich wensen te vestigen en indien zij ingeschreven zijn op de lijst van de voor hun beroep bevoegde Orde. Artikel 1, 1°, van diezelfde wet bepaalt dat onder "dierenarts" moet worden verstaan: "degene die in het bezit is van het wettelijk diploma van doctor in de veeartsenijkunde of in de diergeneeskunde, behaald overeenkomstig de wetgeving op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens of die er wettelijk van vrijgesteld is". Artikel 3, § 1, van diezelfde wet omschrijft de diergeneeskundige handelingen waaruit de uitoefening van de diergeneeskunde bestaat.

Krachtens deze wetsbepalingen is het uitgesloten dat studenten diergeneeskunde, die immers geen dierenarts zijn in de zin van artikel 1, 1°, van de wet, zelf diergeneeskundige handelingen stellen.

In de mate dat artikel 8, 6°, van de Code der Plichtenleer, door te bepalen dat de stagemeester erover zal waken dat de stagiair(e) geen enkele diergeneeskundige handeling stelt in zijn/haar afwezigheid en dat de stagemeester aan de stagiair(e) geen opdrachten mag toevertrouwen waarin is voorzien in het kader van de erkenning, impliciet te kennen geeft dat de stagiair(e) in andere gevallen wél diergeneeskundige handelingen kan stellen, miskent het de voormelde wetsbepalingen.

Vergelijkende reclame

vzw Vlaamse Dierenartsenvereniging e.a., nr. 211.392, 21 februari 2011

Artikel 9, derde lid, van de "Code der Plichtenleer uitgave 2007" stelt een absoluut verbod in van vergelijkende reclame.

De redenen die volgens de verwerende partij aan de grondslag liggen van dit verbod, kunnen door de Raad van State slechts marginaal worden beoordeeld. In het kader van deze beoordeling besluit de Raad van State dat het standpunt van de verwerende partij volgens hetwelk -enerzijds- vergelijkende reclame de confraterniteit in het gedrang kan brengen die door artikel 7 van de Code der Plichtenleer aan elke dierenarts wordt opgelegd, evenals de vereiste confidentialiteit met betrekking tot reeds verrichte diergeneeskundige prestaties en het wettelijke reclameverbod

voor geneesmiddelen, en -anderzijds- vergelijkende reclame niet onontbeerlijk is opdat de potentiële klant met kennis van zaken een keuze zou kunnen maken, niet als kennelijk onredelijk kan worden aangemerkt en het kwestieuze verbod genoegzaam kan onderbouwen.

1.11. Openbaarheid van bestuur

cvba Verbruikers Unie Test Aankoop, nrs. 212.547 en 212.548, 7 april 2011

Feitelijke vaststellingen, zoals de individuele cijfergegevens per ziekenhuis verzameld in het kader van een nationale handhygiënecampagne, kunnen niet worden beschouwd als adviezen of meningen in de zin van artikel 6, § 3, 2°, van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, te weten adviezen of meningen die uit vrije wil en vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld. De uitzonderingsgrond die vervat is in de voormelde wetsbepaling kan dan ook niet worden ingeroepen om overheidsdocumenten waarin dergelijke cijfergegevens zijn opgenomen aan de openbaarheid te onttrekken.

Nationale Instelling voor Radioactief Afval en verrijkte Splijtstoffen, nr. 213.770, 9 juni 2011 en nr. 214.362, 30 juni 2011

Artikel 27 van de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie, dat in uitzonderingen voorziet op het door artikel 32 van de Grondwet gewaarborgde recht op openbaarheid van bestuursdocumenten, dient restrictief te worden geïnterpreteerd. Bij de beoordeling van een vraag tot openbaarmaking inzake milieu-informatie dient steeds te worden nagegaan of het publiek belang van de openbaarmaking al dan niet opweegt tegen de bescherming van de in artikel 27, § 1, van de genoemde wet opgesomde belangen.

Op grond van artikel 31 van de genoemde wet kan de openbaarmaking van de gevraagde milieu-informatie worden beperkt tot de niet-vertrouwelijke informatie die zich in het beoogde document bevindt. Hiertoe is enkel vereist dat de vertrouwelijke informatie kan worden gescheiden van de niet-vertrouwelijke informatie. De omstandigheid dat de verwijdering van de vertrouwelijke informatie het document minder begrijpelijk of misschien zelfs onleesbaar zou maken, is geen reden om de openbaarmaking ervan integraal te weigeren.

1.12. Overheidsopdrachten

Belang bij schorsing van toewijzingsbeslissing wanneer opdracht gesloten is

nv Spatial Intelligence Genuine & Generic IT Solutions, nr. 208.513, 28 oktober 2010

Waar artikel 65/21 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, ingevoegd bij de wet van 23 december 2009, bepaalt dat de opdracht, zodra die is gesloten, behalve in de artikelen 65/13 en 65/17 tot 65/20 bepaalde gevallen, niet meer door de verhaalinstantie kan worden geschorst of onverbindend verklaard wegens schending van het Gemeenschapsrecht inzake overheidsopdrachten, de wet of haar uitvoeringsbesluiten, lijkt de wet zich te richten tot de gewone rechter als verhaalinstantie. De sluiting van de opdracht is blijkens artikel 65/1, 11°, van de genoemde wet van 24 december 1993 immers de totstandkoming van de contractuele band tussen de aanbestedende instantie en de begunstigde, en de Raad van State heeft geen rechtsmacht om de schorsing van een overeenkomst te bevelen.

Er lijkt dan ook te moeten worden aangenomen dat de Raad van State bezwaarlijk aan een verzoekende partij het belang bij de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden gunningsbeslissing kan weigeren alleen omdat de gewone rechter de opdracht niet meer zou kunnen schorsen of onverbindend verklaren nu de opdracht gesloten lijkt zonder schending van de wachttermijn.

Die beoordelingsbevoegdheid wordt door de genoemde wet van 23 december 2009 immers toegekend aan de gewone rechter en het komt dan ook aan die rechter toe om in voorkomend geval te oordelen of de opdracht, wanneer deze is gesloten, geschorst of onverbindend kan worden verklaard. Door zelf reeds te oordelen dat een niet-gekozen inschrijver geen belang heeft bij de gevraagde schorsing van de tenuitvoerlegging van de gunningsbeslissing nu de opdracht werd gesloten en dat deze onaantastbaar zou zijn op grond van artikel 65/21, zoals gevraagd in de exceptie, lijkt de Raad van State te moeten anticiperen op de beoordeling die moet gebeuren door een andere rechter en lijkt hij zich een rechtsmacht toe te eigenen die hij niet heeft. De Raad van State zou aldus ook anticiperen op de wijze waarop dit artikel 65/21 en de verwijzing daarin naar "het gemeenschapsrecht inzake overheidsopdrachten, de wet of haar uitvoeringsbesluiten" dient te worden toegepast door de bevoegde verhaalinstantie. In die zin staat dan ook niet vast dat de verzoekende partij, enkel omdat de opdracht werd gesloten, geen belang meer kan hebben bij de schorsing van de afsplitsbare rechtshandeling die de gunningsbeslissing is.

De Raad van State kan immers bezwaarlijk vooruitlopen op de gevolgen die de aanbestedende overheid zal hechten aan een dergelijke schorsing, ook wanneer de opdracht al werd gesloten.

Dit standpunt lijkt ook het meest conform de ruime omschrijving van het belang in artikel 65/14, die via artikel 65/15 ook geldt voor de vordering tot schorsing, en overeenkomstig de voorrang die de wetgever gaf aan de preventieve rechtsbescherming zeker voor Europese opdrachten en de principiële cesuur die gewild lijkt tussen de rechtsmacht van de Raad van State inzake de afsplitsbare bestuurlijke rechtshandelingen enerzijds en de beoordeling van de gesloten opdracht door de gewone rechter anderzijds -weliswaar met een interferentie in geval artikel 65/13, eerste lid, geldt.

Om deze redenen heeft de exceptie die in wezen gesteund is op een gebrek aan belang wegens de sluiting en de onaantastbaarheid van de opdracht, niet de in een kortgeding vereiste hoge graad van ernst en dient zij te worden verworpen zonder dat nader moet worden ingegaan op de twistvraag tussen partijen of in dit geval de opdracht geldig werd gesloten, nog daargelaten de vraag of de Raad van State daartoe rechtsmacht zou hebben, nu dit punt de geldigheid van een overeenkomst betreft.

Kwalitatieve selectie - motivatie - belangenafweging

bvba S.H.S. Computer, nr. 210.164, 29 december 2010

Een inschrijver die bij de kwalitatieve selectie niet in aanmerking is genomen, heeft er belang bij de beslissing te bestrijden waarbij hij niet geselecteerd wordt, zelfs in geval van schorsing; in geval van schorsing immers kan de verwerende partij de opdracht niet toewijzen zonder de kwalitatieve selectie opnieuw te hebben onderzocht.

De motivering van de bestreden beslissing berust op verwarring die niet beperkt is tot een louter materiële fout, zodat het middel ontleend aan de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen ernstig is.

De verwerende partij voert aan dat, gezien de belangen die in het geding zijn, een schorsing gebaseerd op dit middel onevenredig is. Daarbij verliest ze uit het oog dat ze, door geen deugdelijk gemotiveerde beslissing te nemen, zich blootstelt aan de nefaste gevolgen van een vernietiging. Derhalve kan niet op basis van het argument dat ze aanvoert opdat de belangen zouden worden afgewogen, besloten worden de schorsing van de bestreden handeling te weigeren.

Substantiële nietigheid van de offerte

nv Sodexho Belgium, nr. 208.419, 25 oktober 2010

De opdracht betreft de levering van voedingswaren bestemd voor de restaurants en cafetaria's van de Universiteit van Luik. Het bestek bepaalt dat het financieel criterium wordt beoordeeld op basis van de berekening van de toelage ten laste van de Universiteit van Luik, een bedrag dat op straffe van substantiële nietigheid niet hoger mag zijn dan 430.000 euro, behalve indien zulks afdoende wordt gemotiveerd. Het bestek laat weliswaar varianten toe, maar zulks moet aldus worden begrepen dat deze niet mogen leiden tot een overschrijding van het vastgestelde maximum. De inschrijving van de verzoekende partij vermeldt een bedrag boven het vastgestelde maximum. In de uitleg die als bijlage bij haar offerte is gevoegd, verbindt de verzoekende partij zich op basis van een toelage die ongeveer 30.000 euro lager ligt dan wat wordt vermeld in het inschrijvingsformulier. De verwerende partij heeft, zonder een kennelijke beoordelingsfout te maken, kunnen oordelen dat in de aldus door de verzoekende partij gegeven uitleg rekening was gehouden met het verwachte resultaat van activiteiten waarvoor in de opdracht niets was bepaald en dat de uitleg niet deugdelijk was.

Het komt aan de Raad van State niet toe te oordelen of het opportuun is een bepaalde offerte boven een andere te verkiezen. Door tegen de offerte van de concurrerende vennootschap in te brengen dat ze indruist tegen de sociale doelstellingen die door de verwerende partij worden nagestreefd bij het vaststellen van de prijzen van de voedingswaren die aan de studenten en de personeelsleden in de universitaire restaurants worden aangeboden, stelt de verzoekende vennootschap niet de regelmatigheid van deze offerte ter discussie, maar wel de wenselijkheid van de strekking daarvan.

Onaanvaardbare prijs - motivering van het gebruik van de onderhandelingsprocedure

nv SITA Wallonie, nr. 209.316, 30 november 2010

De verwerende partij kon de prijs voorgesteld door de verzoekende partij, wier offerte regelmatig was bevonden, niet onaanvaardbaar achten door deze prijs te vergelijken met die van een andere inschrijver wiens offerte onregelmatig was bevonden, precies omdat er geen zekerheid bestond omtrent de werkelijk aangeboden prijs.

De eventualiteit dat de aanbestedende overheid de procedure voor de toewijzing van een overheidsopdracht moet overdoen wegens moeilijkheden zoals het gebrek aan regelmatige offertes of de vaststelling dat de prijzen onaanvaardbaar zijn, vormt geen niet te voorziene gebeurtenis in de zin van artikel 17, § 2, 1°, c, van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten. De verwerende partij moest met deze eventualiteit rekening houden door een tijdschema op te stellen voor de organisatie van de procedure van toewijzing van de overheidsopdracht die voldoende ruimte liet, aangezien ze wist op welke datum deze procedure afgerond moest zijn omdat de voorheen overeengekomen opdracht voor het ophalen en verwijderen van huisvuil afliep.

Fout in de opdrachtdocumenten - vernietiging door de toezichthoudende overheid - beslissing om een nieuwe opdracht uit te schrijven

nv NPA, nr. 214.583, 13 juli 2011

Het besluit waarbij de toezichthoudende overheid de door een gemeente genomen beslissing tot toewijzing van een overheidsopdracht vernietigt, is geen beslissing genomen door een aanbestedende overheid in de zin van de artikelen 65/14 en 65/15 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten. De schorsing van de tenuitvoerlegging ervan kan derhalve alleen worden bevolen onder de voorwaarden bepaald bij artikel 17, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De omstandigheid dat de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de toezichthoudende overheid niet kan worden toegewezen omdat de verzoekende partij niet aantoont dat er een moeilijk te herstellen ernstig nadeel bestaat, sluit niet uit dat de wettigheid van deze beslissing, die het tweede voorwerp van het beroep vormt, incidenteel nagegaan wordt krachtens artikel 159 van de Grondwet, en dit vanaf het stadium waarin de vordering tot schorsing wordt onderzocht van de beslissing waarbij de gemeente er vervolgens van heeft afgezien de oorspronkelijke opdracht toe te wijzen en besloten heeft een nieuwe opdracht uit te schrijven.

Wanneer de opdrachtdocumenten een fout bevatten inzake de categorie van de betreffende werkzaamheden en derhalve wat de vereiste erkenning betreft, kan de aanbestedende overheid de opdracht niet toewijzen aan de enige inschrijver wiens erkenning overeenstemde met de werkelijke aard van de uit te voeren werkzaamheden, en zo die fout negeren.

Deskundigen

nv D'M&S e.a., nr. 213.960, 17 juni 2011

Elk van de aangevoerde middelen vertoont omwille van de aard van het voorwerp van de overheidsopdracht waarvan de gunning wordt bestreden, uiterst technische aspecten waardoor de draagwijdte van deze middelen de Raad van State niet zonder deskundige ondersteuning ten volle duidelijk is.

De rechtspraak van de Raad ten aanzien van dergelijke middelen is tot op heden dat de aanwijzing van een deskundige niet in te passen is in een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid en dat deze middelen derhalve niet ernstig zijn omdat ze zich niet lenen tot een snelle toetsing vereist in de voormelde procedure.

Gelet op de artikelen 65/15 en 65/31 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, ingevoegd bij de wet van 23 december 2009, die de procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid als de enige procedure voor een vordering tot schorsing in de sector van de overheidsopdrachten voorschrijven, oordeelt de Raad van State dat een dergelijk onderzoek toch niet ondenkbaar is. Dit zou onder andere het geval zijn wanneer de verzoekende partij dit voorstel zelf formuleert in haar inleidend verzoekschrift, waarbij een deskundigenonderzoek op gemotiveerde wijze gevraagd wordt en waarbij zij een deskundige kan voorstellen die zich ertoe engageert om zijn werkzaamheden strikt in te passen in de contraintes van de voormelde procedure, inzonderheid het binnen de kortste termijn ter beschikking stellen van een deskundigenverslag.

Concessie van openbare dienst - exploitatie van bioscoopzalen - uitschrijven van een aanbesteding

nv La Renaissance, nr. 212.886, 2 mei 2011

De handeling waarbij de verwerende partij, *in casu* de stad Namen, verschillende bioscoopzalen waarvan zij eigenaar is gratis ter beschikking stelt van een vzw opdat er kunstzinnige en alternatieve films worden geprojecteerd om in het centrum van de stad kwaliteitsfilms te promoten, vormt een concessie van openbare dienst. Een dergelijke overeenkomst heeft niet alleen betrekking op een bruiklening, aangezien de verwerende partij in het kader van haar cultuurbeleid de

vzw heeft belast met het beheer van deze zalen. De vzw draagt in het kader van dit beheer een significant deel van het exploitatierisico van de betreffende activiteit, aangezien de overeenkomsten die bij de bestreden handelingen goedgekeurd zijn haar ook verplichten om de verbruikskosten die aan het gebruik van de zalen verbonden zijn ten laste te nemen, en deze overeenkomsten niet voorzien in de betaling van enige vergoeding door de verwerende partij als compensatie voor de verleende dienst.

De toewijzing van concessies van openbare dienst wordt weliswaar niet geregeld door de richtlijnen betreffende overheidsopdrachten, maar de grondregels van het EG-Verdrag zijn erop van toepassing, inzonderheid artikel 49 (thans artikel 56 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie). Krachtens dit artikel is de overheid die de concessie toewijst ertoe gehouden om aan elke potentiële inschrijver een passende mate van openbaarheid te garanderen zodat concessies van openbare dienst voor mededinging geopend worden. De exploitatie van bioscoopzalen vormt immers wel degelijk een dienstenactiviteit voor de ondernemingen die deze normaal tegen bezoldiging uitoefenen. Het loutere feit dat de verwerende partij, de concessionaris en de verzoekende partij in België gevestigd zijn, betekent niet dat een dergelijke situatie uitsluitend onder het interne recht valt. Het toewijzen van de omstreden concessie aan een vzw zonder dat vooraf een aanbesteding wordt uitgeschreven, is bijgevolg in strijd met de gemeenschapsrechtelijke vereisten.

De verwerende partij toont niet aan dat het *in casu* noodzakelijk was de concessie niet voor mededinging te openen om te voldoen aan de vereisten van algemeen belang die te maken hebben met haar cultuurbeleid. Meer bepaald blijkt niet uit het administratief dossier dat de verwerende partij, ter uitvoering van haar cultuurbeleid, het bioscoopbezoek van een publiek met weinig financiële middelen zou hebben willen promoten en te dien einde aan de concessionaris tarifaire verplichtingen zou hebben opgelegd. Zelfs indien de verwerende partij dergelijke verplichtingen zou hebben geformuleerd, is niet gebleken dat andere ondernemingen dan de aangewezen vzw deze niet zouden hebben kunnen nakomen.

1.13. Politie

Bevoegdheid van de politiezones

politiezone Kapelle-Op-Den-Bos/Londerzeel/Meise, nr. 212.271, 28 maart 2011

De politiezones zijn door de wetgever op gemeentelijk niveau ingesteld met een welbepaalde

[

]

opdracht. De omstandigheid dat die politiezones in het kader van de grondwettelijk georganiseerde decentralisatie van het bestuur een plaats hebben binnen artikel 162 van de Grondwet, impliceert niet dat zij over dezelfde onbepaalde bevoegdheid beschikken die de grondwet aan de organen van de gemeente heeft toegekend in het kader van de regeling van de aangelegenheden van gemeentelijk belang en dat hun organen een andere bevoegdheid zouden kunnen uitoefenen dan deze welke door de wetgever is bepaald. De politiezones hebben een toegewezen bevoegdheid en hun structuur is exhaustief door de wetgever uitgetekend.

1.14. Ruimtelijke ordening en milieu

Vlaams Gewest

Doel van het ruimtelijk ordeningsbeleid

Anckaert e.a., nr. 214.329, 30 juni 2011

Artikel 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening geeft het doel van het ruimtelijk ordeningsbeleid aan, waarbij de duurzame ruimtelijke ordening centraal staat. Een goede ruimtelijke ordening vereist dat, rekening houdend met de ruimtelijke draagkracht van de omgeving, de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig en evenwichtig tegen elkaar worden afgewogen. Hoewel plannen in essentie toekomstgericht zijn, is het bovendien van belang dat bij hun totstandkoming rekening wordt gehouden met de bestaande toestand, zodat de ordening van de ruimte zowel de behoeften van de huidige gebruikers als die van de toekomstige generaties dient.

De Raad van State oefent hierop enkel de redelijkheidstoets uit, vermits het aan de bevoegde instanties toebehoort om, met inachtneming van de voormelde principes, de nodige beleidskeuzes te maken. Het komt aan de verzoekers toe om aan te tonen dat die keuze manifest onredelijk is. Wanneer de overheid, zoals te dezen, bij de totstandkoming van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan de belangen van de omwonenden niet heeft afgewogen tegen de economische en de sociale belangen van een bedrijf, schendt zij het redelijkheidsbeginsel.

Hoofdzakelijk vergund karakter van een inrichting

Janssens e.a., nr. 211.645, 1 maart 2011

Krachtens artikel 5.6.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan bij de advisering en beslissing over een milieuvergunningsaanvraag, onder de voorwaarde onder meer dat de inrichting "hoofdzakelijk vergund" is, worden afgeweken van de bepalingen van het gewestplan ten bate van inrichtingen waarvan de exploitatie geheel of ten dele niet overeenstemt met de bestemmingsvoorschriften van dit gewestplan. Voor de toepassing van deze bepaling ten aanzien van "bedrijven en hun constructies", volstaat het, maar is tevens vereist, overeenkomstig artikel 4.1.1, 7°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, dat "de voor een normale bedrijfsvoering noodzakelijke constructies vergund of vergund geacht zijn". Bij het onderzoek naar het "hoofdzakelijk vergund" karakter van de gebouwen van een bedrijfscomplex mag geen rekening worden gehouden met de gehele inrichting van het bedrijfscomplex, doch dient elk gebouw op zich te worden beschouwd. Het laatstgenoemde artikel betreft immers een uitzonderingsbepaling die restrictief dient te worden geïnterpreteerd.

Milieueffectrapportering

Lauwers, nr. 212.825, 28 april 2011

De Raad van State vernietigt het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van 29 maart 2007 houdende de toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de aanleg van de tramlijn Deurne-Wijnegem.

Indien in het kader van een stedenbouwkundige vergunning wordt beslist om een ontheffing van de milieueffectrapporteringplicht te verlenen, dan dient uit de ontheffingsbeslissing of minstens uit de stukken waarop deze beslissing is gesteund, duidelijk te blijken dat aan de criteria om de ontheffing te verlenen, is voldaan. De Raad van State, bevoegd voor de toetsing van de wettigheid van een stedenbouwkundige vergunning, kan zijn beoordeling over het voldoen van de aanvraag aan de criteria bepaald in artikel 4.3.3, § 3, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, niet in de plaats stellen van de cel MER. Hij kan echter wel nagaan of de cel MER wettig tot haar beslissing is gekomen, met andere woorden of ze op grond van juiste feitelijke gegevens in redelijkheid heeft kunnen beslissen dat in het concrete geval voldaan is aan deze criteria. Te dezen is dit niet het geval.

Peleman e.a., nr. 214.791, 12 augustus 2011

Het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's en het besluit van de Vlaamse regering van 18 april 2008 betreffende het integratiespoor voor de milieueffectrapportage over een ruimtelijk uitvoeringsplan, beide vastgesteld ter uitvoering van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, voorzien in een verschillende regeling met betrekking tot de bekendmaking van de opmaak van het plan-MER aan het publiek. Doordat in de algemene regeling, vervat in het eerstgenoemde besluit van de Vlaamse regering, wordt voorzien in de verplichting voor de administratie om via een bericht in ten minste één krant of in het gemeentelijk infoblad dat in de betrokken gemeente of gemeenten wordt verspreid, én door aanplakking op de aanplakplaatsen van de betrokken gemeente of gemeenten, te melden dat de volledig verklaarde kennisgeving kan worden geraadpleegd op de aangegeven plaatsen, terwijl deze meldingsplicht niet wordt opgelegd door het besluit van de Vlaamse regering van 18 april 2008, moet op het eerste gezicht worden vastgesteld dat een ongelijke behandeling bestaat, doordat het publiek in de laatstgenoemde regeling ernstig wordt beknot in zijn mogelijkheden om binnen de voorgeschreven termijn zijn bezwaren en opmerkingen te laten kennen. Er is dan ook grond om het betrokken provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan, dat met toepassing van de laatstgenoemde regeling tot stand is gebracht, te schorsen.

Planologisch attest

Ottevaere e.a., nr. 209.087, 23 november 2010

Luidens het op de zaak toepasselijke artikel 145ter, § 1, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, is het planologisch attest een document dat aangeeft of een bestaand bedrijf al dan niet kan worden behouden op de plaats waar het is gevestigd. In het geval van behoud worden de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden op korte en op lange termijn meegedeeld. Het planologisch attest kan enkel worden aangevraagd door en voor een bedrijf waarvoor het maken en wijzigen van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg overwogen moet worden om de uitbreiding of het herbouwen van het bedrijf, dat moet voldoen aan nader bepaalde voorwaarden, mogelijk te maken. De aanvraag tot planologisch attest moet onder meer de ruimtelijke behoeften op korte termijn bevatten. Kortetermijnbehoeften zijn vergunningsplichtige werken, wijzigingen of handelingen die het bedrijf overeenkomstig zijn aanvraag binnen twee jaar na de afgifte van het planologisch attest wil realiseren.

Het positief planologisch attest is derhalve een stap in de administratieve procedure om de uitbreiding of het herbouwen van het betrokken bedrijf mogelijk te maken. De concrete realisatie van de in het positief planologisch attest vermelde ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden op korte en op lange termijn vereisen nog het maken of wijzigen van een ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg.

Nu uit het dossier van de zaak blijkt dat slechts voor een deel van de kortetermijnbehoeften die in het planologisch attest zijn aangenomen, een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning werd ingediend binnen de termijn van één jaar die is ingegaan na de afgifte van het bedoelde attest, dient te worden besloten dat dit attest vervallen is overeenkomstig artikel 145ter, § 4, 1°, van het genoemde decreet. Het feit dat de in het planologisch attest aangenomen kortetermijnbehoeften door het bedrijf gefaseerd werden opgevat, doet niets af aan de vereiste dat het bedrijf, om het verval van het planologisch attest te voorkomen, een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning had moeten indienen binnen één jaar na de afgifte van het attest voor alle kortetermijnbehoeften waarvoor dit attest werd verleend.

Het verval van het planologisch attest impliceert dat het uit de rechtsorde is verdwenen, waardoor er geen deelplan van een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan kan worden op gesteund.

Regularisatie van weekendverblijven

de gemeente Nijlen, nr. 212.037, 15 maart 2011

Het rechterlijk gezag van gewijsde, het principe van de scheiding der machten en het fundamentele beginsel dat rechterlijke beslissingen alleen kunnen worden gewijzigd door de aanwending van rechtsmiddelen, welke beginselen de openbare orde raken, verzetten zich ertegen dat de uitvoerende macht een vergunning verleent strekkende tot het behoud van een bouwwerk waarvan een definitieve rechterlijke uitspraak de afbraak heeft bevolen. Het gegeven dat na deze rechterlijke uitspraak de ruimtelijke omstandigheden zijn gewijzigd, bijvoorbeeld ten gevolge van een gewijzigde planologische context, doet hieraan geen afbreuk, evenmin als de omstandigheid dat instanties een regularisatie in het vooruitzicht zouden hebben gesteld en dat de overheid ingevolge haar jarenlange stilzitten gebeurlijk niet meer tot de ambtshalve uitvoering van de herstelmaatregel zou kunnen overgaan.

Structuurplan Vlaanderen

Geerits, nr. 207.998, 7 oktober 2010

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen is overeenkomstig het toentertijd geldende artikel 18, eerste lid, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening "een beleidsdocument dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur" en waaraan, overeenkomstig het toentertijd geldende artikel 23, eerste lid, van ditzelfde decreet door de Vlaamse regering uitvoering kan worden gegeven door het opmaken en herzien van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere passende initiatieven. Overeenkomstig het toentertijd geldende artikel 201 van het genoemde decreet vervangen deze laatste plannen voor het grondgebied waarop ze betrekking hebben de voorschriften van het gewestplan. Zolang dit laatste niet is geschied, behouden de voorschriften van het gewestplan de verordenende kracht die zij ontleen aan het toentertijd geldende artikel 2 van het op 22 oktober 1996 gecoördineerde decreet betreffende de ruimtelijke ordening, ook wanneer zij achterhaald zouden zijn. De gebeurlijke niet-naleving van de bepalingen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen door de overheid is als zodanig niet van aard om aan de verordenende kracht van het geldende gewestplan afbreuk te doen.

Verkavelingsvergunning

Bruynooghe e.a., nr. 212.552, 7 april 2011

De verplichting tot het aanvragen van een voorafgaande verkavelingsvergunning, zoals voorgeschreven door artikel 101, § 1, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, geldt niet enkel wanneer een perceel grond wordt verdeeld om ten minste één van de kavels te verkopen, maar ook wanneer de aanvrager zich voorneemt om ten minste één van de kavels te verhuren voor meer dan negen jaar, een erfpacht of een opstalrecht te vestigen of één van deze overdrachtvormen aan te bieden, zelfs onder opschortende voorwaarde, voor woningbouw of voor het opstellen van vaste of verplaatsbare inrichtingen die voor bewoning kunnen worden gebruikt.

Door een stedenbouwkundige vergunning toe te kennen voor de bouw van meerdere individuele woningen op één perceel die afzonderlijk worden verkocht met inbegrip van een recht van opstal voor de individuele eigenaars van de woningen die op de onverdeelde mede-eigendom worden opgericht, zonder dat voorafgaandelijk een verkavelingsvergunning werd aangevraagd en verleend, schendt de vergunningverlenende overheid de voormelde decretale verplichting.

Woonuitbreidingsgebied

nv Vestabuild e.a., nr. 213.293, 17 mei 2011

Overeenkomstig artikel 5.1.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen kunnen woonuitbreidingsgebieden niet voor andere in woongebieden toegelaten bestemmingen dan "groepswoningbouw" worden aangewend zolang de bevoegde overheid niet over de ordening van het gebied heeft beslist, met andere woorden zolang de ordening voor dat gebied niet is vastgesteld, hetzij in een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan, hetzij in een globaal plan dat het voorwerp uitmaakt van een behoorlijk vergunde verkaveling.

Met "het gebied" wordt in de voormelde bepaling het ganse woonuitbreidingsgebied bedoeld. Er anders over oordelen zou de vereiste dat over de ordening van "het gebied" moet zijn beslist voorafgaand aan het aanwenden van het woonuitbreidingsgebied voor een andere in woongebied toegelaten bestemming dan "groepswoningbouw", zinledig maken indien ook de ordening van een gedeelte ervan middels de afgifte van een verkavelingsvergunning, die per definitie een ordening van het door die vergunning bestreken gebied bevat, zou volstaan. Bovendien is een woonuitbreidingsgebied in beginsel een reservegebied, zodat de voorwaarde waaronder een dergelijk gebied kan worden aangesneden, strikt dient te worden geïnterpreteerd.

Waals Gewest

Gebieden waarvan de inrichting door de gemeente aan een overlegprocedure onderworpen zijn - stedenbouwkundig en leefmilieuverslag

Dutron e.a., nr. 209.810, 16 december 2010

Het stedenbouwkundig en leefmilieuverslag (hierna het SLV genoemd) bedoeld in de artikelen 18ter en 33 van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium (hierna het WWROSP genoemd) is geen reglement zoals bedoeld in artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Een reglementaire bestuurshandeling is uit de aard der zaak een verbindend voorschrift, waarbij het voorschrift wordt omschreven als een abstracte, onpersoonlijke en algemene handeling. Het SLV is weliswaar stellig een abstracte en onpersoonlijke handeling, doch het is niet zo zeker dat het een handeling is met een algemene reikwijdte. Als "algemeen" wordt immers de handeling beschouwd die een categorie aanduidt waarop zij toepasselijk is. Het SLV werkt echter niet met categorieën wanneer het verwijst naar eigendommen, specifiek aangeduid in een zeer duidelijk omschreven cartografische indeling die beantwoordt aan een gedeelte van het gemeentelijk grondgebied. Wel geeft het beleidslijnen en beleidskeuzes te kennen waarvan de werkingssfeer een algemeen karakter kan hebben.

Een voorschrift kan echter niet reglementair van aard zijn wanneer de wetgever beslist aan dat voorschrift geen verordenende kracht te verlenen. Maar terwijl de wetgever besloten heeft om aan de plannen van aanleg "verordenende kracht" toe te kennen, heeft hij het SLV ingedeeld bij de instrumenten voor de vormgeving van de ruimtelijke ordening en heeft hij er een "oriënteringsstuk" van gemaakt, zonder verordenende kracht maar met een indicatieve waarde. Deze elementen zijn opgenomen in een wetsbepaling die eraan in de weg staat dat het SLV wordt beschouwd als een reglement in de zin van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Het SLV dat door de stad Saint-Ghislain is aangenomen om het gebied waarvan de inrichting door de gemeente aan een overlegprocedure onderworpen is te bestemmen voor geconcentreerde bewoning, is de handeling van een bestuurlijke overheid die de rechtsordering wijzigt en die, wanneer ze eenmaal is goedgekeurd, uit zichzelf nadeel kan berokkenen. Het SLV is zonder twijfel het werk van een bestuurlijke overheid. In tegenstelling tot de bestuurlijke circulaires is het voorts een document dat de wetgever zeer nauwgezet heeft geformaliseerd. Zo geeft hij, inzonderheid in artikel 92 van het WWROSP, te kennen dat het SLV rechtsgevolgen heeft en dat de rechtskracht van het SLV in zijn indicatieve waarde ligt. De overheid kan afwijken van het document met indicatieve waarde mits zij dat verantwoordt in een relevante motivering ten aanzien van de behoorlijke ruimtelijke ordening, op basis van de bijzondere feitelijke omstandigheden. Indien het inzonderheid het gebied betreft waarvan de inrichting door de gemeente aan een overlegprocedure onderworpen is, zoals in dit geval, maakt de wetgever van het SLV het noodzakelijke instrument om dit gebied in bepaalde gevallen normaal te kunnen invullen.

De artikelen 18ter, § 1, tweede lid, en 33, § 2, eerste lid, en § 4, derde lid, van het WWROSP verlenen de regering een bevoegdheid van goedkeuringstoezicht op het SLV. Artikel 33, § 4, tweede lid, en § 4, derde lid, van het WWROSP bepalen respectievelijk dat de regering nagaat of het SLV strookt met de bepalingen vermeld in de eerste en tweede paragraaf van datzelfde artikel en dat ze het SLV "goedkeurt of weigert". In deze omstandigheden, waarin de minister het SLV

goedkeurt met dien verstande dat een aantal als dwingend voorgestelde gegevens in aanmerking worden genomen, waaronder een ander alternatief dan datgene voorgesteld door de gemeente, laat het zich aanzien dat hij verder gaat dan de goedkeuringsbevoegdheid zonder meer die aan de regering bij de wet wordt toegekend.

Een arrest van de Raad van State dat het goedkeuringsbesluit vernietigt, zou tot gevolg hebben dat de toestand van vóór het vernietigde besluit wordt hersteld. De regering zou aldus de door de Raad van State vernietigde bestuurshandeling opnieuw kunnen stellen indien ze de onderbroken procedure hervat en in zoverre de nieuwe beslissing gezuiverd is van de gebreken die de bestuursrechter heeft vastgesteld. Daar het de uitoefening van een bevoegdheid van verplicht toezicht betreft, zou de overheid over een nieuwe beslissingstermijn beschikken om te voldoen aan de opnieuw geldende verplichting. De gemeentelijke beslissing zou dus niet worden beschouwd als goedgekeurd krachtens artikel 33, § 4, vierde lid, van het WWROSP doordat de termijn is verstreken waarover de regering beschikt om uitspraak te doen over de goedkeuring van het SLV. De exceptie van niet-ontvankelijkheid ontleend aan het feit dat de verzoekers geen belang hebben bij het beroep tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het goedkeuringsbesluit moet bijgevolg worden verworpen.

Enige vergunning - regularisatie - belang bij het beroep

bvba ULM Jonathan's Team, nr. 210.684, 25 januari 2011

Een vennootschap die een zaak houdt, doet niet meer blijken van het wettelijk vereiste belang om de nietigverklaring en de schorsing te vorderen van de weigering van een enige vergunning wanneer na de vernietiging van de bestreden handeling blijkt dat de bevoegde bestuursoverheid, die verplicht was een nieuwe beslissing te nemen, niet anders kon dan de aangevraagde vergunning opnieuw te weigeren.

Dit is het geval wanneer het definitief geworden arrest van een correctionele kamer van een hof van beroep de afbraak beveelt van twee loodsen waarvoor een vergunning is aangevraagd. De kracht van gewijsde van dit arrest geldt immers voor datgene waarover stellig en noodzakelijkerwijs door de strafrechtbank uitspraak is gedaan met betrekking tot het bestaan van de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd en met inachtneming van de motieven die de noodzakelijke ondersteuning vormen van de strafrechtelijke beslissing. Ofschoon de kracht van gewijsde van dit arrest slechts geldt ten aanzien van de personen die partij waren in het strafproces en met betrekking tot de feitelijke gegevens waarop deze partijen zich in hun verweermiddelen hebben gebaseerd, staat ze eraan in de weg dat de minister een regularisatievergunning verleent voor

de bouw van de loodsen waarvan het hof van beroep definitief de afbraak heeft bevolen, zodra het hof van beroep heeft vastgesteld dat zowel de gemachtigde ambtenaar van het Waals Gewest als verzoekster aanwezig waren bij de rechtszaak en elk hun standpunt hebben kunnen uiteenzetten. Ze staat er eveneens aan in de weg dat de minister een regularisatievergunning verleent om deze onwettige constructies bij wege van verbouwingswerken uit te breiden. Gelet op deze rechtsgevolgen die de kracht van gewijsde van het arrest van het hof van beroep doet ontstaan, doet verzoekster niet blijken van het wettelijk vereiste belang om een beroep tot nietigverklaring van de bestreden weigering van vergunning in te stellen.

Afwijkingen van een verkavelingsvergunning

Goulios, nr. 212.820, 28 april 2011

Om toelaatbaar te zijn, moet de afwijking van een reglement specifiek toegestaan zijn door de wetgever of de steller van de regel. Een afwijking die door een individuele rechtshandeling wordt vastgesteld kan er daarenboven niet toe leiden dat aan het plan, het reglement of de verkavelingsvergunning een andere draagwijdte wordt gegeven. Artikel 113 van het WWROSP baken de afwijkingen die het in een welomschreven geval toestaat weliswaar niet nauwkeurig af, maar het stelt voor de aanvaarding van de afwijking wel verscheidene voorwaarden die verbieden dat aan de regels waarvan wordt afgeweken een andere draagwijdte wordt gegeven. Deze decreetsbepaling stelt immers dat de afwijkingen van een verkavelingsvergunning toegestaan bij het afgeven van een stedenbouwkundige vergunning betrekking kunnen hebben op de voorschriften van deze verkavelingsvergunning, maar dat ze moeten stroken met de algemene bestemming van het betrokken gebied, met zijn bouwkundig karakter en met de planologische beleidslijn.

De wetgever schrijft in artikel 114 van het WWROSP voor dat de afwijkingen slechts uitzonderlijk mogen worden toegestaan. Daaronder wordt in dit artikel bedoeld dat een afwijking noodzakelijk moet zijn voor de optimale verwezenlijking van een welbepaald project op een welbepaalde plaats. In de beslissing waarbij de afwijking wordt toegestaan, moeten de toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de afwijking en de verantwoording van het uitzonderlijke karakter ervan naar de vorm behoorlijk worden gemotiveerd.

Inzonderheid dient dus verantwoord te worden dat de afwijking die toelaatbaar is ten aanzien van de criteria van artikel 113 van het WWROSP en die geen andere draagwijdte geeft aan de verkavelingsvergunning, niet uit gemakzucht doch met mate wordt verleend, nadat de mogelijkheid bestudeerd is om de regel principieel toe te passen en nadat besloten is dat de afwijking

noodzakelijk is voor de optimale verwezenlijking van een welbepaald project op een welbepaalde plaats. Deze noodzaak is gemakkelijker aan te tonen wanneer het bestuur kan teruggrijpen naar een strikt objectieve, uit technisch oogpunt dwingende omstandigheid, zoals bijvoorbeeld de noodzaak om een zuiveringsstation op een bepaalde plaats te vestigen. De wetgever sluit de economische of sociale dwang, die subjectiever zijn, echter niet uit, voor zover het bestuur te kennen geeft waaruit die dwang bestaat en de noodzaak verduidelijkt om hem te aanvaarden. Een dergelijke beslissing behoort tot de discretionaire bevoegdheid en kan door de Raad van State slechts worden vernietigd indien het bestuur een duidelijke beoordelingsfout begaat.

Aangelegenheden inzake straataanleg

Mores, nr. 209.110, 23 november 2010

Wanneer vergunde werken de aanleg van een trottoir inhouden, door artikel 128 van het WWROSP omschreven als wegnutrusting en als een element dat de verbreding van dat trottoir meebrengt, zijn een openbaar onderzoek en een gemeenteraadsbesluit vereist voordat het gemeentecollege een beslissing neemt aangaande de aanvraag die het heeft ontvangen.

Het middel betreffende het feit dat de gemeenteraad niet is geraadpleegd over de aangelegenheden inzake straataanleg, zoals de verbreding van een trottoir, is van openbare orde en kan ambtshalve worden opgeworpen door de auditeur-rapporteur, in zoverre het betrekking heeft op de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Milieu-effectonderzoek - toepassing van het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waals Gewest

vzw Grez-Doiceau urbanisme et environnement e.a., nr. 208.572, 28 oktober 2010

Het decreet van 11 september 1985 houdende organisatie van de milieu-effectbeoordeling in het Waals Gewest, gewijzigd bij het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning en bij het decreet van 4 juli 2002 houdende wijziging van het voornoemde decreet van 11 maart 1999, is toepasselijk op de procedure van afgifte van de bestreden enige vergunning, aangezien de aanvraag dateert van 7 april 2003. De arresten van het Arbitragehof nrs. 11/2005 en 83/2005 met betrekking tot het decreet van 15 mei 2003, die door de verwerende partij en de tussenkommende partijen worden aangevoerd, zijn *in casu* derhalve niet relevant. De regeling van de

"gesloten lijst" waarin het voornoemde decreet van 11 september 1985 voorziet in de versie ervan die gold op het tijdstip waarop de vergunning is aangevraagd, is immers gedurende de hele administratieve procedure toegepast: aangezien het project niet voorkwam op de lijst van projecten waarvoor een milieueffectonderzoek vereist was, heeft de overheid niet nagegaan of het project aanzienlijke milieueffecten kon hebben.

Dit in acht genomen wensen de verzoekers dat twee prejudiciële vragen worden gesteld, te weten één aan het Grondwettelijk Hof en één aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen blijkt dat de verwerende partij de artikelen 2.1. en 4.2. van richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten kennelijk heeft geschonden, doordat ze heeft nagelaten *in casu* na te gaan of het omstreden project aanzienlijke milieueffecten kon hebben. Daaruit volgt dat met toepassing van artikel 26, § 4, tweede lid, 3°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof kan worden afgeweken van de verplichting om dat Hof een prejudiciële vraag te stellen.

In zijn arrest nr. C-283/81 van 6 oktober 1982 (CILFIT) wijst het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen er voorts op dat de nationale rechterlijke instanties waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep vrijgesteld zijn van de verplichting tot prejudiciële verwijzing, verwoord in artikel 177, derde alinea, van het EG-Verdrag (huidig artikel 267, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie), met name wanneer de opgeworpen vraag zakelijk gelijk is aan een vraag welke reeds in een gelijksoortig geval voorwerp van een prejudiciële beslissing is geweest. Gelet op de duidelijke rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zoals hierboven aangehaald, kan worden aanvaard dat artikel 8, §§ 2 en 3, van het decreet van 11 september 1985, gewijzigd bij de decreten van 11 maart 1999 en 4 juli 2002, strijdig is met de artikelen 2.1. en 4.2. van de voornoemde richtlijn 85/337/EEG, zonder dat het nodig is het Hof een prejudiciële vraag te stellen.

Ontginning van groeven

Focant-Buon Viso e.a., nr. 214.814, 16 augustus 2011

Volgens de verzoekers is de akteverlening van 23 mei 1902 waarbij de ontginning van de betreffende steengroeve wordt vergund voor een onbeperkte tijd, nietig geworden omdat de ontgin-

ning gedurende een continue periode van twee jaren is onderbroken, en kan de akteverlening dus niet meer gelden als "ontginningsvergunning" zoals bedoeld in het decreet van 27 oktober 1988 op de groeven.

Krachtens artikel 180, derde lid, van het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning, zoals het is vervangen bij artikel 15 van het decreet van 4 juli 2002 ⁽⁶⁰⁾, blijven de vergunningen die zijn afgegeven vóór de inwerkingtreding van het decreet geldig voor de in de vergunning vastgestelde termijn. Onder "vergunning" dient krachtens artikel 180, eerste lid, van hetzelfde decreet te worden verstaan "elke vergunning, machtiging, registratie of toelating die vóór de inwerkingtreding van dit decreet verleend moest worden voor de exploitatie van een inrichting". *In casu* geldt het bewijs van kennisgeving dat op 23 mei 1902 voor een onbeperkte tijd is afgegeven als de vereiste vergunning voor de ontginning van een groeve, aangezien het immers past in de definitie die het decreet aan het woord "vergunning" geeft.

Opdat de overgangsbepaling van artikel 19, eerste lid, van het voornoemde decreet van 4 juli 2002 toepasselijk zou zijn, moet enerzijds een "vergunning voor de ontginning van een groeve" zijn afgegeven, en anderzijds een bouwvergunning indien die vereist is.

Het is kenmerkend voor de ontginning van een groeve dat betekenisvolle wijzigingen worden aangebracht aan het reliëf van de bodem. Vóór de inwerkingtreding van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw was geen enkele vergunning nodig om het reliëf van de bodem te wijzigen, behalve in welbepaalde gevallen waarin was voorzien door de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw, die echter niet slaan op dit bijzondere geval. De persoon die op het tijdstip van de inwerkingtreding van de voornoemde wet van 29 maart 1962 een groeve ontgon die in bedrijf was, hoefde na de inwerkingtreding van diezelfde wet geen bouwvergunning aan te vragen om verder wijzigingen aan te brengen aan het reliëf van de bodem. Dit betekent dat de vergunning waarvan de betrokkene houder was voordat de bouwvergunning vereist was, de enige vereiste bestuurs-handeling is voor de ontginning van een groeve.

⁽⁶⁰⁾ Decreet van 4 juli 2002 op de groeven en houdende wijziging van sommige bepalingen van het decreet van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Erkenning als beschermd roerend goed

Stoclet e.a., nr. 210.958, 2 februari 2011

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is bevoegd om wetten te maken inzake de bescherming van het onroerend patrimonium.

Luidens artikel 206, 1°, a, van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening kan de bescherming als monument gelden voor roerende goederen en voorwerpen die door hun aard en ontwerp zodanig verbonden zijn met een monument waarvan ze mede de artistieke waarde bepalen dat de bescherming als monument slechts volledig kan zijn indien ze ook betrekking heeft op deze voorwerpen, alhoewel deze niet onroerend zijn door hun bestemming, in de zin van het Burgerlijk Wetboek.

Milieuvergunning - begrip gemengd project

Delatte en Muljaki, nr. 209.463, 2 december 2010

De vergunning waarbij de exploitatie toegestaan wordt van een opslagplaats voor afval waarvan de definitie grotendeels overeenkomt doch niet volledig samenvalt met die van het afval dat toelaatbaar was krachtens een eerdere milieuvergunning, houdt geen bestemmingwijziging in. Dat het terrein waarop die opslagplaats moet komen vroeger toegankelijk was voor het publiek, terwijl voortaan alleen de gemeentediensten daar toegang toe hebben, doet niets af aan deze conclusie.

Om te kunnen vaststellen of een project een wijziging van gebruik meebrengt, behoort te worden nagegaan of de uitrusting van collectief belang of van de nieuwe openbare dienst van een andere aard is dan de vorige. *In casu* behoort erop te worden gewezen dat het perceel in kwestie, dat sedert 1995 dienst deed als containerpark, dat wil zeggen als een inrichting bestemd voor de opslag van afval, die bestemming behoudt, met alleen dat verschil dat het afval op een andere manier wordt opgehaald en er ook bouwmaterialen worden opgeslagen in afwachting dat de gemeentediensten die gebruiken bij verschillende werken. Hoewel de uiteindelijke bestemming van

de opgeslagen goederen inderdaad verschillend is (hergebruik of verwijdering wat het afval betreft, aanwending wat de materialen betreft), kan daaruit evenwel niet worden afgeleid dat de inrichting van een andere aard is, aangezien het nog altijd gaat om de opslag van materialen die zich gedurende een bepaalde tijd op het terrein bevinden voor ze daar worden weggehaald met het oog op een andere bestemming.

De vraag of een project een gemengd project is, moet beoordeeld worden bij de indiening van de aanvraag. Als de exploitatievoorwaarden die door de bevoegde overheid opgelegd worden naderhand structurele aanpassingen impliceren waarvoor eveneens een stedenbouwkundige vergunning vereist is, wordt het project waarvoor een milieuvergunning aangevraagd is daarom nog geen gemengd project.

1.15. Statuut

Indienstneming van vrijwillige brandweerlieden in vast verband of op contractuele basis

Fatzaun, nr. 208.256, 20 oktober 2010

De declinatoire exceptie naar luid waarvan de juridische betrekkingen tussen verzoeker, vrijwillige brandweerman, en de gemeenteoverheid van contractuele aard zijn, kan niet worden aangenomen. Het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten is uitgevaardigd ter uitvoering van artikel 13, § 1, van de wet van 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming, dat de Koning de bevoegdheid verleent om een model vast te stellen voor de reglementen betreffende de organisatie van de openbare brandweerdiensten. Artikel 9, § 1, van dezelfde wet verleent de Koning de bevoegdheid om de algemene regels van de organisatie van de openbare brandweerdiensten vast te stellen en om de algemene bepalingen vast te stellen binnen de perken waarvan de personeelsformatie, de bezoldigingsregeling en het administratief statuut, de weddeschalen, de vergoedingen, de toelagen en met name de haard- en standplaatstoelage, het vakantiegeld en het gezinsvakantiegeld worden vastgesteld, alsook de voorwaarden van werving, benoeming en bevordering voor het personeel van de openbare brandweerdiensten. Doordat zowel de vrijwillige brandweerlieden als de beroepsbrandweerlieden overeenkomstig artikel 15 van die wet beschouwd worden als "personeelslid" van de openbare brandweerdiensten, kan men niet anders dan oordelen dat de betrekkingen tussen de vrijwillige brandweerlieden en de overheidspersoon waaronder zij ressorteren wel degelijk van rechtspositionele aard zijn. Bijgevolg is de Raad van State bevoegd om van het beroep kennis te nemen.

Brassine, nr. 211.332, 17 februari 2011

De overheid heeft de essentiële elementen bepaald van de voorwaarden waaronder de vrijwillige brandweerlieden hun functie uitoefenen. Ze heeft deze elementen eenzijdig geregeld zonder ook maar ergens te verwijzen naar de wetgeving op de arbeidsovereenkomsten, en ze is van vele bepalingen van die wetgeving afgeweken. Het reglement van orde dat door de verwerende partij, als werkgever, is goedgekeurd, is een aanvulling van die regels, die geen onderdeel zijn van de arbeidswetgeving, maar van de wetgeving die inzonderheid de materie van de civiele bescherming regelt. Die kenmerken wijzen erop dat er een statutaire arbeidsverhouding bestaat, ook al is ze tijdelijk van aard.

Hoewel bepaalde gegevens afwijken van het statutaire model, waaronder het ondertekenen van een aanwervingsformulier en de mogelijkheid voor het personeelslid om met naleving van een opzeggingstermijn ontslag te nemen, volstaan die gegevens niet als bewijs dat de betrokken arbeidsverhouding niet wezenlijk eenzijdig van aard zou zijn.

Neutraliteit

X., nr. 210.000, 21 december 2010 (algemene vergadering)

In een democratische rechtsstaat dient de overheid neutraal te zijn, omdat zij de overheid is van en voor alle burgers en omdat zij hen in beginsel gelijk dient te behandelen zonder te discrimineren op grond van hun religie, hun levensbeschouwing of hun voorkeur voor een gemeenschap of partij. Om die reden mag dan ook van het overheidspersoneel worden verwacht dat ook zij zich in de uitoefening van hun functie ten aanzien van de burgers strikt houden aan de beginselen van neutraliteit en van benuttingsgelijkheid. Neutraliteit in het onderwijs is ook bedoeld om de grondrechten van de leerlingen en van hun ouders veilig te stellen. Die rechten strekken op de eerste plaats ertoe de rechten van de mens te beschermen tegen machtsmisbruik vanwege overheidsinstellingen. Het kan niet toegestaan worden dat een ambtenaar van de openbare diensten, *in casu* een leerkracht in het officieel onderwijs, een grondrecht aanvoert om schending van de grondrechten van de burgers, *in casu* van de leerlingen en hun ouders, te rechtvaardigen.

Hoedanigheid van magistraat

Mertens, nr. 209.286, 29 november 2010

Bij het beantwoorden van de vraag naar het behoud van de hoedanigheid van magistraat na de inruststelling, sluit de Raad van State zich aan bij het standpunt van het Hof van Cassatie dat, verwijzend naar de grondwettelijke regel dat rechters voor het leven worden benoemd, heeft geoordeeld dat de magistraat van de rechterlijke orde die in ruste wordt gesteld omdat hij de daartoe bij de wet bepaalde leeftijd heeft bereikt, bekleed blijft met zijn ambt, hoewel hij het niet langer uitoefent.

Hieruit volgt dat magistraten die vóór het bereiken van de leeftijdsgrens in ruste worden gesteld, hetgeen onder meer het geval is indien zij wegens gezondheidsredenen hun ambt niet meer kunnen vervullen of omdat zij dat zelf aanvragen in de gevallen waarin de wet hen die mogelijkheid biedt, niet langer met hun ambt bekleed zijn. De omstandigheid dat de magistraat die vóór het bereiken van de wettelijke leeftijdsgrens in ruste is gesteld, gemachtigd wordt om de eretitel van zijn ambt te voeren, doet hieraan geen afbreuk.

Schorsing van de tenuitvoerlegging van de impliciete weigering om een kandidaat te benoemen

Seys, nr. 208.570, 28 oktober 2010

Wanneer blijkt dat het bestuur, in weerwil van drie schorsingsarresten waarin het werd aange- maand om in het kader van een benoemingsprocedure meer duidelijkheid te verschaffen over de situatie van de verzoeker en om in alle transparantie de kandidaturen te vergelijken, zijn opstel- ling niet corrigeert en veeleer alle mogelijkheden te baat lijkt te nemen om een nuttige rangschik- king van de verzoeker te vermijden, dan ziet de Raad van State zich genoodzaakt vast te stellen dat het bestuur de hem toegekende discretionaire bevoegdheid oneigenlijk gebruikt. Dergelijke negatieve houding, die volledig in het nadeel van de verzoeker uitvalt, kan enkel worden door- broken door de schorsing te bevelen van de impliciete weigering om de verzoeker te benoemen.

Tucht - redelijke termijn - onrechtmatig verkregen informatie

Aubry, nr. 211.378, 18 februari 2011

Bij de beoordeling van de redelijke termijn in tuchtzaken mag geen rekening gehouden worden met het feit dat de burgemeester kennisgenomen heeft van een proces-verbaal van het verhoor dat van verzoeker is afgenomen door een officier van gerechtelijke politie, in het kader van een opsporingsonderzoek. Zulk een kennis is verworven met schending van het beroepsgeheim waardoor de officieren van gerechtelijke politie gebonden zijn krachtens de artikelen 28quinquies en 57, § 1, van het Wetboek van Strafvordering, zodat de tuchtrechtelijke overheid daarop niet rechtmatig kan steunen.

De bekentenis van verzoeker met betrekking tot één van de feiten die hem strafrechtelijk ten laste zijn gelegd, geeft geen volledige duidelijkheid omtrent die feiten. De verwerende partij kan derhalve niet verweten worden dat ze gewacht heeft totdat ze daadwerkelijk kennis had van het hele strafdossier alvorens een tuchtprocedure te starten.

Tucht - bewijswaarde van processen-verbaal

Dehaen, nr. 210.087, 23 december 2010

De Raad van State wijst erop dat er geen reden bestaat om de bewijswaarde van een proces-verbaal dat werd opgemaakt in het kader van een bepaalde strafrechtelijke vervolging, anders te beoordelen wanneer dat proces-verbaal wordt gebruikt voor het bewijs van dezelfde feiten in het kader van een tuchtrechtelijke vervolging.

Uit artikel 154, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering vloeit het onderscheid voort tussen, enerzijds, het proces-verbaal waaraan de wet geen bijzondere bewijswaarde verleent, dat de waarde heeft van een inlichting en waarvan de rechter bij de beoordeling van de zaak de in dit proces-verbaal opgenomen vermeldingen moet afwegen aan de andere bewijselementen die in het debat worden betrokken en, anderzijds, het proces-verbaal dat geldt tot bewijs van het tegendeel, waarbij de rechter verplicht is om de vermeldingen die daarin voorkomen voor waar aan te nemen, behoudens een tegenbewijs, waarvan hij de waarde moet beoordelen.

Wanneer geen bijzondere bepaling bestaat die laat besluiten dat aan een proces-verbaal een bewijswaarde wordt toegekend die geldt tot bewijs van het tegendeel, heeft het betrokken proces-verbaal de waarde van een inlichting.

Tucht - geheim van het opsporingsonderzoek

De Vos, nr. 211.836, 7 maart 2011

Waar de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling der luchtvaart de verbaliserende ambtenaren van de luchtvaartinspectie verplicht om een kopie van hun proces-verbaal over te maken aan "de hoofdinspecteur", kadert dit volledig in de politionele opdrachten van de directeur-generaal -alsdan hoofdinspecteur- en betreft het een verrichting die evenzeer gedekt wordt door het geheim van het strafrechtelijk opsporingsonderzoek.

Er bestaat te dezen geen wettelijke bepaling die de ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven uit de genoemde wet, toelaat de bevindingen die zij in die hoedanigheid hebben gedaan, door te spelen aan hun administratieve overheid, met name aan de directeur-generaal. Het aanwenden door deze overheid *motu proprio* van dergelijke gegevens, zonder daarvoor over de geëigende toelating van de bevoegde overheid -met name de toelating van het openbaar ministerie dat de strafrechtspleging beheert- te beschikken, gebeurt met miskenning van artikel 28quinquies van het Wetboek van Strafvordering.

Ambtsneerlegging - pensionering wegens lichamelijke ongeschiktheid

Palm, nr. 209.040, 19 november 2010

De overheid mag artikel 117, § 3, derde lid, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel enkel toepassen indien ze werkelijk alles in het werk heeft gesteld om de betrokkene binnen de termijn van twaalf maanden gesteld in die bepaling een andere functie aan te bieden die aangepast is aan zijn gezondheidstoestand. Die inspanningen moeten zowel uit het administratief dossier blijken, als uit de uitdrukkelijke motivering van de betwiste beslissing.

Uit de bewoordingen van de genoemde wetsbepaling blijkt dat een personeelslid definitief op pensioen moet worden gesteld wegens lichamelijke ongeschiktheid indien de voorwaarden gesteld in diezelfde bepaling vervuld zijn. De overheid heeft wat dat betreft geen enkele beoordelingsruimte, aangezien in de wet enerzijds de term "ambtshalve" wordt gebruikt, en anderzijds de tegenwoordige tijd van de aantonnende wijs, wat duidelijk wijst op een verplichting. Aangezien de administratieve positie van verzoeker automatisch voortvloeit uit de wet, was de overheid verplicht hem uit zijn ambt te ontslaan zodat hij zijn rechten op zijn pensioen, waarop hij ambtshalve recht had, kon laten gelden.

Noch een statuut, noch een koninklijk besluit mogen in strijd zijn met de wet. De interpretatie van artikel 27 van het statuut "Ongevallen - D.I. 336.4" van de Post en van artikel 32 van het koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk moet in overeenstemming zijn met de wet, zodat die artikelen aldus moeten worden opgevat dat ze niet van toepassing zijn op een personeelslid dat valt onder artikel 117, § 3, derde lid, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel. Die wetsbepaling maakt overigens geen onderscheid naargelang van de vraag of de gezondheidsredenen/de lichamelijke ongeschiktheid hun oorzaak vinden in een ziekte of in een ongeval/arbeidsongeval.

Vrijwillig ontslag

Martens, nr. 213.776, 9 juni 2011

De bepaling, die in tal van personeelsstatuten is ingeschreven, luidens dewelke aan de personeelsleden ontslag van ambtswege kan worden opgelegd, anders dan bij wijze van tuchtmaatregel, indien zij zonder geldige reden meer dan tien werkdagen afwezig blijven, steunt op de idee dat het betrokken personeelslid vrijwillig ontslag neemt, zodat het bestuur enkel tot bedoeld ontslag mag overgaan wanneer, gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, het vermoeden dat de ambtenaar niet langer in dienst wenst te blijven, niet geacht kan worden weerlegd te zijn. Daarbij is van geen belang of het door de betrokkene aangebrachte motief ter weerlegging van dat vermoeden de toets van de wettigheid kan doorstaan, omdat dit motief als louter feitelijk gegeven in aanmerking moet worden genomen.

De intentie van de betrokkene om daadwerkelijk uit dienst te treden, kan niet zonder meer worden afgeleid uit zijn passieve houding om nieuwe taken te verkrijgen, hoe laakbaar die houding ook moge zijn.

1.16. Taalgebruik in bestuurszaken

Caullet e.a., nr. 209.127, 24 november 2010 en De Moffarts e.a., nr. 209.128, 24 november 2010

Onder meer de parlementaire voorbereidende werken van de bestuurstaalwet ⁽⁶¹⁾ maken duidelijk dat de schoolinstanties die specifiek gezag uitoefenen over de leerlingen en verantwoordelijkheid dragen in de administratieve organisatie van de onderwijsinrichting van een vrije gesubsidieerde school, onder het begrip "schooloverheid" vallen, zoals bedoeld in artikel 1, § 1, 4°, van de bestuurstaalwet. Uit de desbetreffende teksten blijkt evenwel geenszins de bedoeling van de wetgever om individuele onderwijzers die enkel onderwijsopdrachten hebben in de klas, te beschouwen als schooloverheden die handelingen van bestuurlijke aard stellen, welke onder het toepassingsgebied van de bestuurstaalwet vallen. Een dergelijke onderwijzer, personeelslid van een door privépersonen opgerichte vereniging zonder winstoogmerk die een vrije gesubsidieerde school inricht, valt derhalve niet onder de toepassing van artikel 27 van de bestuurstaalwet, dat onder meer bepaalt dat in de plaatselijke diensten van de randgemeenten niemand tot een ambt of betrekking benoemd of bevorderd kan worden indien hij de Nederlandse taal niet kent.

Wanneer de voormelde private rechtspersoon een handeling stelt van bestuurlijke aard, en bijgevolg optreedt als schooloverheid in de zin van de bestuurstaalwet, dan heeft dit implicaties voor de taal die moet worden gebruikt voor het benoemingsbesluit, maar niet voor de taal van de benoemde.

Door te weigeren om de vaste benoeming van een onderwijzer in een vrije gesubsidieerde school in een randgemeente uitwerking te laten hebben jegens haar, wegens het niet voldoen aan artikel 27 van de bestuurstaalwet, schendt de Vlaamse Gemeenschap de artikelen 1 en 27 van de bestuurstaalwet.

Hecker e.a., nr. 211.131, 9 februari 2011

Het bestreden besluit, dat uitgevaardigd is door een Waals minister, verleent een enige vergunning onder een aantal voorwaarden, waarvan sommige verwijzen naar voorwaarden genoemd in

⁽⁶¹⁾ Gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken

adviezen die gaan als bijlage, maar die niet vertaald zijn in het Duits en waarvan niet in het Duits kennis is gegeven, terwijl de voorwaarden gesteld in die adviezen nageleefd moeten worden door degene aan wie de vergunning wordt verleend, en bijgevolg deel uitmaken van het dispositief van het bestreden besluit. Dat besluit schendt aldus artikel 36, § 2, van de gewone wet tot hervorming der instellingen van 9 augustus 1980 voor zover dat artikel verwijst naar artikel 12, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Aangezien de omstreden bijlagen onontbeerlijk zijn om de exacte strekking van het bestreden besluit te vatten, tast de vastgestelde onregelmatigheid de regelmatigheid van dat besluit in zijn geheel aan.

De omstandigheid dat de bewuste bijlagen vervolgens ter kennis zijn gebracht van verzoeker doet niets af aan die conclusie. Artikel 58 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, dat krachtens artikel 42 van de voornoemde wet van 9 augustus 1980 ook van toepassing is op de diensten van het Waals Gewest, bepaalt immers dat tegenstrijdigheid met de bepalingen van de taalwetten de nietigheid van de handelingen en verordeningen in kwestie met zich meebrengt. Aangezien die nietigheid geldt voor het bestreden besluit in zijn geheel, zijn een loutere vertaling en een loutere kennisgeving van de bijlagen niet voldoende om dat besluit te regulariseren.

1.17. Ziekenhuizen

Beroepsvereniging Verbond der Belgische beroepsverenigingen van geneesheren-specialisten e.a., nr. 208.232, 19 oktober 2010

Artikel 97, § 1, van de wet op de ziekenhuizen, gecoördineerd op 7 augustus 1987 (hierna de ‘ziekenhuiswet’ genoemd) verleent de Koning de bevoegdheid om de voorwaarden en de regelen te bepalen voor de vaststelling van het budget van financiële middelen en van de onderscheiden bestanddelen, en onder meer de criteria en de modaliteiten van berekening. Bij het uitoefenen van die bevoegdheid beschikt de Koning over een ruime beoordelingsbevoegdheid. Luidens de bestreden bepalingen heeft een ziekenhuis waarin een arts honorariumtoeslagen aanrekent aan patiënten die opgenomen zijn in een kamer voor twee of meer personen geen recht op sommige schijven voor de financiering van een aantal delen van het budget bestemd voor de herfinanciering van ziekenhuisinrichtingen. Zulke bepalingen stellen criteria en voorwaarden vast voor het toekennen van sommige schijven van de openbare financiering van de ziekenhuizen aan die ziekenhuizen en maken dus deel uit van de bepalingen die de Koning kan uitvaardigen krachtens artikel 97, § 1, tweede lid, c), van de ziekenhuiswet. Door het criterium te hanteren van het al dan niet aanrekenen van honorariumtoeslagen, heeft de Koning er ook naar kunnen

streven het aanrekenen van zulke toeslagen te ontmoedigen. Artikel 95 van de ziekenhuiswet bepaalt weliswaar dat de honoraria van de artsen geen deel uitmaken van het budget van de financiële middelen, maar zulks betekent niet dat de Koning, wanneer Hij dat budget vaststelt, geen rekening kan houden met de wijze waarop die toeslagen berekend worden.

Aangezien de omstreden bepalingen er niet toe strekken de aangelegenheden te regelen die genoemd worden in titel IV van de ziekenhuiswet, hoefden ze niet voor advies te worden voorgelegd aan de nationale paritaire commissie geneesheren-ziekenhuizen.

Daar geen enkele wets- of verordeningsbepaling voorschrijft dat het advies van de afdeling Financiering van de Nationale raad voor ziekenhuisvoorzieningen ingewonnen moest worden, hoefde niet naar dat advies te worden verwezen in de aanhef van het bestreden besluit, aangezien de verwerende partij immers niet verplicht was uit te leggen waarom ze op sommige punten van één van die adviezen is afgeweken.

De omstreden bepalingen strekken er ook niet toe de voorwaarden vast te stellen waaronder een geneesheer zijn honoraria bepaalt wanneer er geen akkoord geneesheren-ziekenfondsen van kracht is, maar hebben alleen betrekking op het maximumbedrag van de honoraria die het ziekenhuis in zulk een geval mag aanrekenen indien het een deel van het budget van de financiële middelen wil krijgen.

Artikel 50 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, bepaalt dat de akkoorden geneesheren-ziekenfondsen onder meer de betrekkingen tussen de geneesheren en hun patiënten regelen, alsook de wijze waarop de eerstgenoemden zich laten vergoeden voor hun prestaties. Dat artikel verbiedt de overheid niet, wanneer ze maatregelen neemt op andere domeinen, rekening te houden met de wijze waarop die vergoedingen worden vastgesteld. De omstreden bepalingen beletten de geneesheren echter niet hogere honoraria te vragen dan die waarin de akkoorden geneesheren-ziekenfondsen voorzien, daar ze enkel bepalen dat de ziekenhuizen die hen tewerkstellen in dat geval geen recht hebben op de uitgetrokken subsidies.

Artikel 138, § 3, van de ziekenhuiswet bepaalt dat een ziekenhuis moet voorzien in de mogelijkheid dat iemand verzorgd kan worden tegen de tarieven bepaald in het akkoord geneesheren-ziekenfondsen. Artikel 138, § 4, van diezelfde wet stelt zijnerzijds de regels vast die gelden voor het aanrekenen van de honoraria van de geneesheren wanneer geen akkoord geneesheren-ziekenfondsen van kracht is. Aangezien de omstreden bepalingen betrekking hebben op de financiering van de ziekenhuizen, en niet op de honoraria die de artsen aanrekenen aan de patiënten, hebben ze niet hetzelfde onderwerp als de twee wetsbepalingen en zijn ze daarmee ook geenszins in strijd.

1.18. Maatschappelijke dienstverlening

Minderjarig Belgisch kind van wie een ouder illegaal in het land verblijft - tenlasteneming door de Staat

O.C.M.W. van Elsene, nr. 211.964, 14 maart 2011

Overeenkomstig arrest nr. 32/2006 van het Grondwettelijk Hof van 1 maart 2006 heeft een Belgisch kind van wie een ouder illegaal in het land verblijft recht op maatschappelijke dienstverlening. Het bedrag daarvan moet onder het toezicht van de arbeidsrechtbanken worden vastgesteld door het O.C.M.W. naargelang van de situatie van het kind en van de situatie van zijn ouders. In dit geval wordt deze dienstverlening toegekend aan een minderjarig kind van Belgische nationaliteit van wie de moeder gekend is en voor de opvoeding zorgt en dat erkend is door zijn Belgische vader. Een dergelijke dienstverlening valt onder geen enkele van de categorieën die omschreven worden in artikel 5 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, daar dat artikel immers slechts bepaalde soorten hulp ten laste brengt van de Staat. De eis van het O.C.M.W. tot terugbetaling van de kosten voor maatschappelijke dienstverlening wordt overeenkomstig verworpen.

1.19. Administratieve geldboetes

Stad Waver, nr. 212.557, 7 april 2011

De Commissie voor de regulering van de elektriciteit en het gas is een onafhankelijke administratieve overheid. Wanneer ze beslist een straf op te leggen, vervult ze een taak die nauw aansluit bij de opdracht van een strafrechtbank en moet ze de regels naleven die gelden voor een dergelijke rechtbank in zoverre de toepasselijke rechtsbepalingen en haar hoedanigheid van onafhankelijke administratieve overheid daar niet aan in de weg staan.

Het is strijdig met de grondregels inzake de werking van een rechterlijke of quasirechterlijke instantie dat twee personen die het voorafgaande verhoor niet hebben bijgewoond deelnemen aan de beslissing.

Een straf kan enkel maar betrekking hebben op een voorbije handelwijze met uitsluiting van een toekomstige handelwijze, die uit de aard der zaak onzeker is. De bepaling die stelt dat de geldboete per kalenderdag niet lager mag zijn dan een bepaald bedrag moet derhalve aldus worden begrepen dat het aantal in aanmerking te nemen "kalenderdagen" het aantal dagen is tussen de dag waarop een strafbaar feit is gepleegd en de dag waarop uitspraak wordt gedaan door de overheid die de straf oplegt.

1.20. Uitlevering

Hakimi, nr. 212.451, 5 april 2011

De uitlevering wordt door de bestreden handeling toegestaan wegens feiten van betrokkenheid bij een criminele organisatie met het oog op het voorbereiden en het plegen van terreurdaden. In deze specifieke omstandigheden kon de verwerende partij de uitlevering niet toestaan zonder in de bestreden handeling formeel en concreet uitleg te verschaffen over het wel of niet voorhanden zijn van ernstige risico's zoals bedoeld in artikel 2bis, tweede lid, van de wet van 15 maart 1874 op de uitlevering, waarin het gaat om flagrante rechtsweigering, foltering of onmenselijke en ontorende behandeling.

Het internationaal arrestatiebevel op basis waarvan om de uitlevering is verzocht, vermeldt geen periode waarin strafbare feiten zijn gepleegd. Toch stelt het bestreden besluit dat dit arrestatiebevel feiten vermeldt die op Marokkaans grondgebied zijn gepleegd tussen februari 2000 en 19 maart 2004. Het is mogelijk dat de verwerende partij zich heeft beroepen op deze onjuiste toedracht om betreffende de feiten die de betrokkene in het voornoemde arrestatiebevel ten laste zijn gelegd te beslissen dat de verjaringstermijn van de strafvordering noch in het Belgische, noch in het Marokkaans recht verstreken was. Daarbij komt nog dat het betrokken arrestatiebevel geen duidelijk feitenrelaas bevat, inzonderheid aangaande de datum waarop de feiten zouden zijn gepleegd en evenmin betreffende de beschrijving van de feiten, die een vergelijking van de kwalificaties en zodoende een controle op de dubbele strafbaarstelling mogelijk zou maken. Het middel is dan ook gegrond.

2. Cassatierechtspraak en vreemdelingenrecht

2.1. Studievoortgangsbepalingen

Substitutie van motieven

Universiteit Gent, nr. 210.195, 30 december 2010

De Raad van State vermag de redengeving van de bestreden beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, die door een aangevoerd middel wordt bekritiseerd, te vervangen door een juridische grondslag die het dispositief van deze beslissing naar recht verantwoordt.

Ofschoon het middel gegrond is, kan het aldus niet tot cassatie leiden en is het derhalve niet ontvankelijk bij gebrek aan belang.

2.2. Vreemdelingen

Bevoegdheid Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

X., nr. 214.681, 18 juli 2011

De aanvankelijk bestreden beslissing van het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers, die tot het bestreden arrest heeft geleid, dateert van 27 juli 2009. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen was derhalve in principe bevoegd om kennis te nemen van een beroep tot nietigverklaring tegen die beslissing.

Het feit dat die beslissing was genomen met verwijzing naar artikel 54, § 1, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: Vreemdelingenwet) en dat die bepaling sedert 1 juni 2007 was opgeheven, doet daaraan geen afbreuk. Ook al is de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen pas op 1 juni 2007 bevoegd geworden om kennis te nemen van beroepen tegen individuele beslissingen genomen met toepassing van de wetten betreffende de toegang tot het

grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, dit betekent geenszins dat hij onbevoegd zou zijn om kennis te nemen van dergelijk beroep tegen een latere beslissing, enkel omdat in die beslissing - al dan niet terecht - naar een reeds op 1 juni 2007 opgeheven bepaling wordt verwezen.

Procedure Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

X., nr. 211.845, 8 maart 2011

Het schriftelijke karakter van de procedure voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen verbiedt dat nieuwe middelen ter terechtzitting worden aangevoerd, maar kan de partijen niet beletten ter terechtzitting mondeling te antwoorden op de argumenten in feite en in rechte die voor de eerste keer in de laatste proceduregeschriften zouden zijn aangevoerd. Dat geldt des te meer wanneer zij elk slechts beschikken over één enkel proceduregeschrift en de terechtzitting bijgevolg het enige ogenblik is waarop de verzoeker kan antwoorden op de argumenten die de verwerende partij in haar nota heeft uiteengezet.

X., nr. 212.686, 18 april 2011

De verzoeker beperkt zijn kritiek in wezen tot het verwijzen naar algemene cijfers betreffende het aantal beroepen dat respectievelijk door de Franstalige en de Nederlandstalige kamers van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen gegrond wordt verklaard. Hij stelt dat geen pertinente redenen voor dit verschil blijken. Met deze zeer algemene kritiek gaat de verzoeker voorbij aan de concrete motieven op grond waarvan zijn eigen beroep met het bestreden arrest wordt verworpen. Deze kritiek kan dan ook niet tot de cassatie van het bestreden arrest leiden.

Belgische Staat, nr. 213.120, 10 mei 2011

In geval van verwijzing na cassatie kan de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen alleen nog rekening houden met het arrest van de Raad van State en met de voorgaande processtukken. De regels vervat in artikel 39/60, tweede lid, van de Vreemdelingenwet zijn onverenigbaar met de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek die in het middel worden genoemd. Verzoeker heeft op de terechtzitting de gelegenheid gehad een mondelinge uiteenzetting te geven van de argumenten die hij meende te moeten formuleren wat betreft het verwijzingsarrest, zodat het middel feitelijke grondslag mist in zoverre daarin de schending van de rechten van verdediging wordt aangevoerd.

X., nr. 214.223, 28 juni 2011

De rechten van verdediging zijn niet van toepassing op gewone administratieve beslissingen die in het kader van de Vreemdelingenwet zijn genomen, maar wel op beslissingen van administratieve rechtscolleges zoals het bestreden arrest.

Het eerste middel dat de verzoeker in zijn beroep tot nietigverklaring voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen heeft aangevoerd, wordt door het bestreden arrest verworpen op grond van een ambtshalve middel dat door geen enkele partij is opgeworpen, waarvan ook de feiten die eraan ten grondslag liggen niet als dusdanig door een partij kenbaar zijn gemaakt en waarover geen enkel debat is gevoerd. De verzoeker voert voor de Raad van State dan ook terecht de schending aan van zijn rechten van verdediging.

X., nr. 214.231, 28 juni 2011

Het bestreden arrest gaat niet in op het door de verzoeker overgelegde stuk, maar beperkt zich tot een algemene verwijzing naar het administratief dossier. Evenmin is ingegaan op de argumentatie betreffende het niet-nakomen van de formaliteiten wanneer de geadresseerde afwezig is bij de aanbidding van een aangetekende brief. De verzoeker had nochtans concreet en aan de hand van een stuk uiteengezet waarom hij binnen de gebruikelijke termijn na het versturen van de aangetekende brief geen kennis van de beslissing van de commissaris-generaal had kunnen nemen. Daarom kon in dit geval niet worden volstaan met een algemene verwijzing naar het in artikel 53bis, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde vermoeden. Aldus is niet genoegzaam geantwoord op het middel en is de in artikel 39/65 van de Vreemdelingenwet vastgelegde motiveringsplicht als vormvereiste voor juridictionele beslissingen geschonden.

X., beschikking van niet-toelaatbaarheid, nr. 7.200, 7 juli 2011

Verzoeker is het voordeel van het *pro Deo* ontzegd bij een beschikking van de Kamervoorzitter van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Hij betwist om verschillende redenen de grondwettigheid van artikel 39/68-1, § 3, derde lid, van de Vreemdelingenwet, naar luid waarvan uitspraken over het rolrecht niet vatbaar zijn voor enig beroep. Hij verzoekt de Raad van State bijgevolg om in dat verband drie prejudiciële vragen te stellen aan het Grondwettelijk Hof.

Gesteld dat, zoals verzoeker beweert, tegen de bestreden beschikking cassatieberoep kan worden ingesteld, waardoor de voorgestelde prejudiciële vragen doelloos zouden worden, kan zulk een maatregel, die niet definitief is, net als een beslissing alvorens recht te doen, pas aan de Raad van State worden voorgelegd na het definitieve arrest. De grieven die de bestreden beschikking meebrengt, vloeien niet voort uit die maatregel, maar zijn de rechtsgevolgen die de wet onlosmakelijk verbindt, enerzijds aan de ontstentenis van een geldige regularisatie van het verzoekschrift, namelijk het vermoeden dat wordt afgezien van het verzoek tot *pro Deo*, en anderzijds aan de niet-betaling van het rolrecht binnen de voorgeschreven termijn.

Ambtshalve middel

X., nr. 213.049, 9 mei 2011, en X., nr. 213.050, 9 mei 2011

De kritiek in het enige middel is uitsluitend gericht tegen de oorspronkelijk voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bestreden beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen. Iedere verwijzing naar een mogelijke onwettigheid in het bestreden arrest zelf ontbreekt. Het enige middel is daarom niet ontvankelijk zodat, precies bij gebrek aan een ontvankelijk middel, het cassatieberoep zelf niet ontvankelijk is. Bij gebrek aan een ontvankelijk cassatieberoep kan de Raad van State ook niet onderzoeken of er eventueel ambtshalve een middel valt op te werpen.

Begrip "gemeentebestuur"

stad Antwerpen, nr. 210.921, 1 februari 2011

Het begrip gemeentebestuur is een algemeen begrip dat alle organen van de gemeente omvat en dat derhalve telkens slaat op het orgaan dat, hetzij op grond van een bijzondere bepaling, hetzij

op grond van een algemene bepaling, bevoegd is. Het gebruik van het woord "gemeentebestuur" in artikel 52 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen betekent dus niet dat een ambtenaar van de gemeente bevoegd is om de in die bepaling bedoelde beslissingen te nemen.

Verblijfsrecht - familielid van een burger van de Unie

Belgische Staat, nr. 208.587, 29 oktober 2010

Bij de omzetting naar het interne recht van Europese richtlijn 2004/38 van het Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, kon het niet de bedoeling geweest zijn van de Belgische wetgever om aan een beginsel van het gemeenschapsrecht een specifieke betekenis in het Belgische recht te verlenen die verschilt van de betekenis die gangbaar is binnen het Europese recht. Daaruit vloeit voort dat het verblijfsrecht van een persoon "als familielid van een burger van de Unie" die deze begeleidt of die zich bij hem voegt, en, in geval van aanwezigheid op het Belgische grondgebied, het verblijf zelf in die hoedanigheid, reeds bestonden vóór de afgifte van de verblijfsvergunning waarin deze vastgesteld werden.

Door te stellen dat het verblijf als bedoeld in artikel 42quater, eerste lid, van de Vreemdelingenwet, en dus ook de in deze bepaling gestelde termijn van twee jaar, een aanvang nemen op de datum van de indiening van de aanvraag van een verblijfskaart als familielid van een burger van de Unie, heeft de rechter geen enkele van de in het middel genoemde bepalingen geschonden.

X., nr. 211.399, 21 februari 2011

Wanneer de familieband van het huwelijk, waarvan het bewijs door de burger geleverd moet worden, in het buitenland is ontstaan, wordt het "inreisrecht" dat richtlijn 2004/38 van het Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, toekent aan het familielid van de burger van de Unie die door dat familielid wordt begeleidt of bij wie dat familielid zich heeft gevoegd, afhankelijk gesteld van de erkenning, door de overheid van het gastland, van de geldigheid van de buitenlandse authentieke akte en van de vaststellingen die door de buitenlandse overheid gedaan zijn, overeenkomstig de bepalingen van het internationaal privaatrecht die ter zake van toepassing zijn. Door onder meer te oordelen dat de verwerende partij

redelijkerwijs van de verzoekende partij kon eisen dat deze haar de volmacht voor een huwelijk in Marokko, opgesteld door een onderdaan van Nederland, zou doen toekomen om de geldigheid na te gaan van het huwelijk waarop deze zich beroept om haar verblijfsaanvraag in te dienen, voegt de rechter geen bijkomende verplichting toe aan die welke reeds bepaald zijn in de voornoemde richtlijn.

Visumcode - inreisvoorwaarden

Belgische Staat, nr. 213.373, 20 mei 2011

Het bestreden arrest vernietigt de beslissing waarbij de verwerende partij vastgesteld heeft dat de visumaanvrager niet voldoet aan de voorwaarden voor binnenkomst op het Schengen-gebied, zoals deze bepaald zijn in de artikelen 21 en 32 van de visumcode ⁽⁶²⁾, zonder dat daarin, zelfs niet op impliciete wijze, geantwoord wordt op de rechtvaardigingsgrond voor de visumaanvraag, waarin gewag werd gemaakt van de noodzaak voor de aanvrager om persoonlijk te verschijnen op een hoorzitting van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het feit dat geen bewijs geleverd wordt van voldoende middelen van bestaan, noch aangetoond wordt dat deze middelen op wettige wijze verworven kunnen worden, is op zich voldoende om een weigeringsbeslissing te rechtvaardigen. Uit de overwegingen van het bestreden arrest blijkt niet dat de rechter inzake machtoverschrijding geoordeeld zou hebben dat de motieven van de bestreden handeling, die op zich volstaan, in juridisch opzicht onregelmatig zijn en in feitelijk opzicht onjuist, noch dat de bestuurshandeling genomen zou zijn met schending van artikel 25, § 1, punt a), i), van de visumcode, dat een lidstaat de mogelijkheid biedt om in bepaalde gevallen af te wijken van het beginsel dat dient te worden voldaan aan de inreisvoorwaarden.

⁽⁶²⁾ Verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode (visumcode).

Regularisatie

X., nr. 214.894, 30 augustus 2011

De vraag of artikel 9ter van de Vreemdelingenwet het gelijkheidsbeginsel en de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, is te dezen niet relevant omdat de beslissing waarop het bestreden arrest betrekking heeft, genomen is op grond van artikel 9bis van die wet.

Om die reden kan de verzoeker niet dienstig verwijzen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 193/2009 van 26 november 2009. Artikel 9ter van de Vreemdelingenwet heeft immers betrekking op diegene "die op zodanige wijze lijdt aan een ziekte dat deze ziekte een reëel risico inhoudt voor zijn leven of fysieke integriteit of een reëel risico inhoudt op een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer er geen adequate behandeling is in zijn land van herkomst of het land waar hij verblijft" en kadert aldus in het subsidiaire beschermingsstatuut, zodat de aanvrager ervan niet aan strengere voorwaarden kan worden onderworpen dan de aanvrager van subsidiaire bescherming via de asielprocedure.

Artikel 9bis van de Vreemdelingenwet kadert daar niet in, zodat een vergelijking met artikel 48/4 van de Vreemdelingenwet niet dienstig is. De verzoeker bevindt zich in objectief verschillende omstandigheden, zodat een eventuele schending van het gelijkheidsbeginsel door een verschil tussen de beide procedures niet kan worden ingeroepen.

Subsidiaire bescherming

X., nr. 214.686, 18 juli 2011

De kritiek van de verzoeker dat hij in het land van herkomst door onveilige gebieden zou moeten reizen om zijn "veilig" gebied te bereiken, wordt in het bestreden arrest niet onderzocht. Dienaangaande oordeelt de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen "dat hij, gelet op zijn declaratieve opdracht, enkel bevoegd is uitspraak te doen bij wijze van arresten over de beroepen die zijn ingesteld tegen de beslissingen van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die deze genomen heeft in het kader van artikel 48/3 en 48/4 van de Vreemdelingenwet" en dat "voormelde artikelen [...] uitsluitend betrekking [hebben] op het al dan niet toekennen van de vluchtelingenstatus en/of de subsidiaire beschermingsstatus en niet op enige terugleidingsmaatregel".

Deze motivering vormt geen antwoord op het middelonderdeel van de verzoeker betreffende de toestand in het land van herkomst, waarbij hij meer bepaald aanvoerde dat hij bij een terugkeer in het land van herkomst een reëel risico op ernstige schade zou lopen omdat hij in dat land door bepaalde volgens het UNHCR onveilige gebieden zou moeten trekken. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen vermocht met de stelling dat hij geen uitspraak over een terugleidingsmaatregel doet, niet voorbij te gaan aan de uiteenzetting van de verzoeker betreffende een reëel risico op ernstige schade bij het doorkruisen van bepaalde gebieden in het land van herkomst. In die mate is niet voldaan aan de motiveringsplicht als vormvereiste voor juridictionele beslissingen wat de subsidiaire bescherming betreft.

Substitutie van motieven

stad Antwerpen, nr. 210.921, 1 februari 2011

Een beslissing tot weigering van verblijf heeft betrekking op de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van een vreemdeling. Aangezien een dergelijke beslissing tot op zekere hoogte onder de bestuurlijke politie ressorteert moet de bevoegdheid van de steller ervan aan artikel 133 van de Nieuwe Gemeentewet worden getoetst. Hoewel in het bestreden arrest niet naar de Nieuwe Gemeentewet maar naar het Gemeentedecreet wordt verwezen, komt het tot hetzelfde besluit als hetgeen uit de toepassing van artikel 133 van de Nieuwe Gemeentewet zou blijken, met name de onmogelijkheid van delegatie aan een ambtenaar en derhalve de onwettigheid van de beslissing van die ambtenaar. Het uitsluitend toetsen aan artikel 64 van het Gemeentedecreet en niet aan artikel 133 van de Nieuwe Gemeentewet kan derhalve niet tot cassatie van het bestreden arrest leiden.

Bewijskracht van de akten - ministerieel besluit houdende bevel om het grondgebied van het Rijk te verlaten

Belgische Staat, nr. 213.233, 12 mei 2011

Het ministerieel besluit dat voor de rechter is gebracht, heeft niet tot gevolg dat de betrokkene teruggestuurd wordt naar zijn land van herkomst, maar bepaalt alleen dat de betrokkene aangemaand wordt om het grondgebied van het Rijk te verlaten, met het verbod om er gedurende 10 jaar terug te keren.

Door te bepalen dat de Belgische Staat "tekortgeschoten is in zijn plicht van zorgvuldigheid en in de verplichtingen die hem opgelegd worden door artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, door te beslissen verzoeker terug te sturen naar zijn land van herkomst, zonder na te gaan of deze gevaar liep onderworpen te worden aan foltering en aan onmenselijke of vernederende behandelingen, ondanks het feit dat hij klaarblijkelijk op de hoogte was van het politieke profiel van verzoeker", schendt het arrest bijgevolg de bewijskracht van de akten, alsook de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek.

Vestigingsvergunning - impliciete intrekking door een bevel om het grondgebied te verlaten

Belgische Staat, nr. 213.120, 10 mei 2011

De regels betreffende de intrekking van bestuurshandelingen zijn van openbare orde.

De intrekking van een handeling die rechten in het leven roept, zoals een machtiging tot vestiging in het Rijk, is steeds toegestaan, inzonderheid wanneer deze handeling voortvloeit uit bedrieglijke praktijken door de betrokkene, of wanneer een bepaling daarin uitdrukkelijk voorziet. Dat is het geval met artikel 18, § 2, van de Vreemdelingenwet. Het bevel om het grondgebied te verlaten dat genomen is krachtens deze wetsbepaling, houdt immers een impliciete maar duidelijke intrekking in van de machtiging tot vestiging. Door een bijkomende uitdrukkelijke intrekking te eisen, gaat de rechter in bestuurszaken verder dan wat de wet voorschrijft.

C. OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN HET HOF VAN CASSATIE MET BETREKKING TOT DE BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE

1. Rechtspraak van het Grondwettelijk Hof

Arrestnr.	Datum	Onderwerp
36/2011	10 maart 2011	ontstentenis van beroepsmogelijkheid voor de leden van het auditoraat van de Raad van State tegen een beslissing waarbij een orgaan van de Raad van State een maatregel van orde oplegt die een verhulde tuchtsanctie zou kunnen zijn
123/2011	7 juli 2011	voordrachtbevoegdheid en rechtsprekende bevoegdheid van de Raad van State met betrekking tot de benoeming van een staatsraad

2. Rechtspraak van het Hof van Cassatie

Arrestnr.	Datum	Onderwerp
C. 10.0168 N	30 mei 2011	bevoegdheid inzake beslissingen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
C.10.0508 N	30 mei 2011	bevoegdheid inzake beslissingen van de vzw 'Vlaams Doping Tribunaal'
C.10.0509 N	30 mei 2011	bevoegdheid inzake beslissingen van de vzw 'Vlaams Doping Tribunaal'
C.10.0625 F	30 mei 2011	bevoegdheid inzake beslissingen van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

Hoofdstuk IV: Auditoraat

A. BESTUURSGESCHILLEN

1. Hangende zaken
2. Ingekomen verzoekschriften
3. Ingediende verslagen
4. Toewijzing van middelen

B. WETGEVING

1. Ingekomen adviesaanvragen en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat in de loop van het gerechtelijk jaar 2010-2011
2. Ontwikkeling van het zaakaanbod sedert het gerechtelijk jaar 2004-2005
3. Analyse
4. Toewijzing van middelen

A. BESTUURSGESCHILLEN**1. Hangende zaken**

Voorafgaande opmerking: met "hangende zaken" bij het auditoraat worden alle dossiers bedoeld die op de rol ingeschreven zijn en waarvoor nog op zijn minst een verslag opgemaakt moet worden of een van de meldingen genoemd in de artikelen 15bis tot 15quater van de procedureregeling betreffende het administratief kort geding en in artikel 14bis van de algemene procedureregeling moet worden gedaan.

1.1. Ontwikkeling bestuursrechtspraak in het algemeen

	FR	NL	Totaal
01/09/2008	2.646	2.057	4.703
01/09/2009	2.420	1.947	4.367
01/09/2010	1.938	1.482	3.420
01/09/2011	1.711	1.104	2.815

1.2. Ontwikkeling vreemdelingenzaken (oude procedure)

	FR	NL	Totaal
01/09/2008	7.335	4.449	11.784
01/09/2009	5.153	1.822	6.975
01/09/2010	1.947	24	1.971
01/09/2011	221	0	221

1.3. Ontwikkeling cassatiegeschillen

	FR		NL		Totaal
	Bestuurs- rechtspraak in het algemeen	Vreemde- lingenzaken	Bestuurs- rechtspraak in het algemeen	Vreemde- lingenzaken	
01/09/2008	2	105	7	13	127
01/09/2009	11	58	2	81	152
01/09/2010	0	33	6	57	96
01/09/2011	11	87	5	77	180

1.4. Stand van zaken op 1 september 2011

	FR	NL	Totaal
Bestuursrechtspraak in het algemeen	1.711	1.104	2.815
Vreemdelingenzaken (oude procedure)	221	0	221
Cassatiegeschillen	98	82	180
Totaal	2.030	1.186	3.216

2. Ingekomen verzoekschriften

Voorafgaande opmerking: het aantal verzoekschriften stemt overeen met het aantal nieuwe rolnummers die tijdens het gerechtelijk referentiejaar zijn ingeschreven. Wat de administratieve casusatie betreft, stemt dit aantal overeen met het aantal verzoekschriften die in de loop van dezelfde periode toelaatbaar zijn bevonden: alleen die verzoekschriften worden immers door een lid van het auditoraat onderzocht.

2.1. Ontwikkeling bestuursrechtspraak in het algemeen

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal
2007-2008	1.218	1.173	2.391
2008-2009	1.339	1.429	2.768
2009-2010	1.283	1.272	2.555
2010-2011	1.311	1.288	2.599

2.2. Ontwikkeling vreemdelingenzaken (oude procedure)

Gerechtelijk jaar	FR	NL	Totaal
2007-2008	26	16	42
2008-2009	3	1	4
2009-2010	2	4	6
2010-2011	3	0	3

2.3. Ontwikkeling cassatiegeschillen

Gerechtelijk jaar	FR		NL		Totaal
	Bestuurs- rechtspraak in het algemeen	Vreemdelin- genzaken	Bestuursrecht- spraak in het algemeen	Vreemdelin- genzaken	
2007-2008	3	163	11	187	364
2008-2009	16	126	0	146	288
2009-2010	9	80	16	109	214
2010-2011	17	122	17	153	309

2.4. Analyse

Wat de bestuursrechtspraak in het algemeen betreft, is het aantal nieuwe verzoekschriften gestegen met 44 zaken.

Op het stuk van de administratieve cassatie is het aantal beroepen "niet-vreemdelingenzaken" nog steeds laag (34) te noemen. Wat de vreemdelingenzaken betreft, is er een stijging vast te stellen van het aantal te behandelen beroepen, met name 275 tijdens het voorbije gerechtelijk jaar tegenover 189 tijdens het gerechtelijk jaar 2009-2010.

3. Ingediende verslagen

Voorafgaande opmerking: onder de noemer "ingediende verslagen" vallen de adviezen verstrekt bij uiterst dringende noodzakelijkheid, de verslagen in kort geding en de verslagen ten gronde, de meldingen genoemd in de artikelen 15bis tot 15quater van de procedureregeling in kort geding en in artikel 14bis van de algemene procedureregeling.

3.1. Franstalige afdelingen

3.1.1. Ontwikkeling bestuursrechtspraak in het algemeen

Gerechtigd jaar	FR
2007-2008	1.939
2008-2009	2.026
2009-2010	2.143
2010-2011	2.091

3.1.2. Ontwikkeling vreemdelingenzaken (oude procedure)

Gerechtigd jaar	FR
2007-2008	2.457
2008-2009	2.308
2009-2010	3.160
2010-2011	1.765

3.1.3. Ontwikkeling cassatiegeschillen

Gerechtigd jaar	FR		Totaal
	Bestuursrechtspraak in het algemeen	Vreemdelingenzaken	
2007-2008	6	73	79
2008-2009	6	213	219
2009-2010	14	112	126
2010-2011	10	79	89

3.1.4. Analyse

Op het gebied van de bestuursrechtspraak in het algemeen is het aantal ingediende verslagen afgenomen met 52 stuks (3%) ten opzichte van het jaar 2009-2010. De procedure korte debatten is 341 keer toegepast, wat 16% vertegenwoordigt van het totale aantal verslagen ten gronde. Het percentage heropening van de debatten is aanzienlijk toegenomen (14% in plaats van 7% in 2009-2010).

Bij de vreemdelingenzaken "oude procedure" is het aantal ingediende verslagen afgenomen met 1.395 stuks ten opzichte van het jaar 2009-2010. Het aantal nog te behandelen zaken is evenwel gedaald van 1.970 dossiers (2009-2010) tot 221 dossiers op 1 september 2011. Deze dossiers zijn dus nagenoeg volledig afgehandeld.

Op het stuk van de administratieve cassatie is het aantal ingediende verslagen "vreemdelingenzaken" afgenomen met 33 stuks (29%) ten opzichte van het jaar 2010-2011. In de administratieve cassatie "niet-vreemdelingenzaken" blijft het aantal ingediende verslagen marginaal.

Wat de bestuursrechtspraak in het algemeen betreft, overtreft het aantal ingediende verslagen ten gronde (1.518) het aantal nieuwe zaken (1.311). Voor de geschillen op het stuk van de administratieve cassatie zijn in totaal 89 verslagen ingediend terwijl 139 verzoekschriften toelaatbaar bevonden zijn.

3.2. Nederlandstalige afdelingen

3.2.1. Ontwikkeling bestuursrechtspraak in het algemeen

Gerechtigd jaar	NL
2007-2008	2.195
2008-2009	2.082
2009-2010	2.234
2010-2011	2.131

3.2.2. Ontwikkeling vreemdelingenzaken (oude procedure)

Gerechtelijk jaar	NL
2007-2008	2.591
2008-2009	2.771
2009-2010	1.635
2010-2011	26

3.2.3.. Ontwikkeling cassatiegeschillen

Gerechtelijk jaar	NL		Totaal
	Bestuursrechtspraak in het algemeen	Vreemdelingenzaken	
2007-2008	9	154	163
2008-2009	5	133	138
2009-2010	14	126	140
2010-2011	19	132	151

3.2.4. Analyse

In de bestuursrechtspraak in het algemeen is het aantal ingediende verslagen afgenomen met 103 ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2009-2010. In 182 zaken is de procedure van de korte debatten voorgesteld, dat is in 11 % van de ingediende verslagen ten gronde. In 2009-2010 was dat het geval voor 14% van de zaken. Slechts in 6 zaken werd dit voorstel niet gevolgd in 2010-2011.

In de bestuursrechtspraak in het algemeen ligt het aantal ingediende verslagen ten gronde (1.689), hoger dan het aantal nieuwe zaken (1.288). Voor de administratieve cassatie in haar geheel ligt het aantal ingediende verslagen (151) iets lager dan het aantal toelaatbaar bevonden cassatieberoepen (170).

4. Toewijzing van middelen

Op 31 augustus 2011 telden de Franstalige afdelingen van het auditoraat belast met de bestuursrechtspraak, **32 leden**, die het voorbije jaar als volgt verdeeld waren:

- afdeling II (algemene zaken): 6
- afdeling III (ruimtelijke ordening en milieu):
- afdeling IV (lokale besturen): 6
- afdeling V (ambtenarenzaken): 5
- afdeling VI (vreemdelingenzaken en diverse aangelegenheden): 6

Op 31 augustus 2011 waren de **16 Franstalige bestuurlijk attachés** die aan het auditoraat toegewezen zijn, als volgt verdeeld:

- bestuursrechtspraak in het algemeen en documentatiecel:
 - * afdeling II (algemene zaken): 2
 - * afdeling III (ruimtelijke ordening en milieu): 2
 - * afdeling IV (lokale besturen): 2
 - * afdeling V (ambtenarenzaken): 3
- vreemdelingenzaken: 6
- coördinator van de documentatiecel: 1

De Nederlandstalige afdelingen van het auditoraat belast met bestuursrechtspraak telden op 31 augustus 2011 **33 leden**, die als volgt verdeeld waren:

- afdeling II (onderwijszaken en lokale besturen): 8
- afdeling III (vreemdelingenzaken, leefmilieu *sensu lato*): 7
- afdeling IV (statuutzaken): 4
- afdeling V (ruimtelijke ordening, monumenten en landschappen): 5
- afdeling VI (diverse aangelegenheden): 9

De voornoemde samenstelling van de afdelingen is tot stand gekomen na verschuivingen tussen de afdelingen tijdens het voorbije gerechtelijk jaar.

Op 31 augustus 2011 waren **9 bestuurlijk attachés** toegewezen aan de onderscheiden afdelingen, verdeeld als volgt:

- afdeling II (onderwijszaken en lokale besturen): 2
- afdeling III (vreemdelingenzaken, leefmilieu *sensu lato*): 3
- afdeling IV (statuutzaken): 2
- afdeling V (ruimtelijke ordening, monumenten en landschappen): 1
- afdeling VI (diverse aangelegenheden): 1

Het aantal bestuurlijk attachés is verminderd tegenover het gerechtelijk jaar 2009-2010. Eind 2010 werd de arbeidsovereenkomst beëindigd van zes bestuurlijk attachés. Drie bestuurlijk attachés die werkzaam waren bij de Kamers van de Raad van State werden gemuteerd naar het auditorsaat. In het voorjaar van 2011 heeft één ervan haar ontslag ingediend.

Één bestuurlijk attaché coördineert de documentatieverwerking binnen de documentatiecel.

B. WETGEVING

1. Ingekomen adviesaanvragen en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat tijdens het gerechtelijk jaar 2010-2011

Voorafgaande opmerking: de cijfers betreffende het aantal "ingekomen adviesaanvragen" geven het aantal aanvragen weer die werkelijk op het secretariaat van het auditoraat zijn binnengekomen. Dat brengt met zich dat die cijfers kunnen afwijken van de cijfers van de griffie Wetgeving, waarin rekening wordt gehouden met de datum waarop de adviesaanvragen bij de griffie binnenkomen.

Ingekomen adviesaanvragen				
	5 dagen	1 maand	zonder termijn	Totaal
FR	68	720	33	821
NL	72	700	5	777
Totaal	140	1.420	38	1.598

Ingediende verslagen	
FR	818
NL	860
Totaal	1.678

2. Ontwikkeling van het zaakaanbod sedert het gerechtelijk jaar 2004-2005

Gerechtelijk jaar	Ingekomen adviesaanvragen	Ingediende verslagen
2004-2005	1.574	1.531
2005-2006	2.367	2.338
2006-2007	2.458	2.574
2007-2008	1.682	1.698
2008-2009	2.075	2.222
2009-2010	1.630	1.760
2010-2011	1.598	1.678

3. Analyse

Voor het jaar 2010-2011 ligt het aantal ingediende verslagen hoger dan het aantal ingediende adviesaanvragen. Deze situatie doet zich systematisch voor sedert het jaar 2006-2007. Wat de wetgeving betreft, is er dus geen achterstand.

In vergelijking met het gerechtelijk jaar 2009-2010 is het aantal adviesaanvragen gedaald en bijgevolg ook het aantal ingediende verslagen.

4. Toewijzing van middelen

Overeenkomstig artikel 76, § 1, zevende lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State tellen de afdelingen van het auditoraat die voor de wetgeving werken 25 leden, onder wie 12 Nederlandstaligen en 13 Franstaligen. Zij worden bijgestaan door 8 documentalistes van niveau 2+ (4N + 4F).

Op 31 augustus 2011 werd de Nederlandstalige afdeling van het auditoraat belast met de wetgeving ondersteund door 3 bestuurlijk attachés.

Op 31 augustus 2011 werden de Franstalige afdelingen van het auditoraat belast met de wetgeving ondersteund door 1 bestuurlijk attaché.

Hoofdstuk V: Coördinatiebureau

A. BIJHOUDEN VAN DE STAND VAN DE WETGEVING

De stand van de wetgeving wordt dagelijks bijgewerkt, rekening houdend met de in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakte rechtsnormen en met de door het Grondwettelijk Hof en de Raad van State uitgesproken arresten.

De verzamelde gegevens worden opgenomen in databanken die onderling verbonden zijn, wat het niet alleen mogelijk maakt de stand te kennen van een rechtsnorm op een bepaald tijdstip, maar ook te surfen naar de handelingen en arresten die een weerslag hebben op die rechtsnorm. Uit technisch oogpunt is: Bucobu een databank met referentiegegevens betreffende wetgeving, die wordt beheerd met het programma "FileMaker Pro" en die een centrale databank bevat, "Chrono" genaamd, waarin een ruime selectie in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakte normatieve teksten is opgenomen en geanalyseerd; rond deze spil zijn perifere databanken opgebouwd: "Parlement", "Rol", "Grondwettelijk Hof", "Beroep RVS", "Verdragen", "Europa" en "Benelux". Alle Bucobu-gegevens worden op Internet geplaatst in een spiegeldatabank, "refLex" genaamd.

Regelmatig worden initiatieven genomen om de presentatie van de gegevens en de eventuele toelichting erbij te verbeteren. Zie hier drie voorbeelden:

1) In de gegevensbank "Chrono" is het beheer van de vermelding van de verschillende bekendmakingen in het Belgisch Staatsblad (bekendmaking, tweede bekendmaking, rechtzetting, Duitse vertaling ...) van de internrechtelijke akten volledig herzien. Al deze vermeldingen, die over drie velden verspreid waren, zijn samengebracht in een enkel veld en worden voortaan gerangschikt in de chronologische volgorde van hun bekendmaking; ze geven toegang tot het overeenstemmende PDF-document, wanneer er een elektronische versie beschikbaar is. Door deze veranderingen kunnen de opeenvolgende bekendmakingen van één akte duidelijk en op een gestructureerde wijze zichtbaar worden voorgesteld.

2) Met de eventuele vermelding "Vernietigde akte" of "Ingetrokken akte", die automatisch kan verschijnen in plaats van de algemene vermelding "Niet meer van kracht", zijn de gegevens van het veld "Inwerkingtreding/Uitwerking" herzien om elke overlapping van deze nieuwe informatie te voorkomen.

3) De regels op basis waarvan een verband kan worden gelegd tussen een internrechtelijke akte en een akte van de Europese Unie (richtlijn, verordening, aanbeveling) zijn verduidelijkt om op een uniforme wijze de gegevens van het dispositief of van de aanhef van de internrechtelijke akten die in de gegevensbank "Chrono" opgenomen zijn te verduidelijken.

B. TER BESCHIKKING STELLEN VAN DE DOCUMENTATIE BETREFFENDE DE STAND VAN DE WETGEVING

De door het coördinatiebureau beheerde documentatie wordt ter beschikking gesteld van het personeel (via de gegevensbanken "Bucobu" en "refLex") en van het publiek (via de gegevensbank "refLex" die voor de belangstellenden beschikbaar is op de internetsite van de Raad van State: <http://www.raadvanstate.be/>). De omvang van de ter beschikking gestelde gegevens is identiek, met uitzondering van de gegevens inzake de aan de afdeling Wetgeving gerichte adviesaanvragen, die uitsluitend voor het personeel van de Raad van State zijn bestemd.

Er is verder gewerkt aan de digitalisering van de dossiers van de aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State gerichte adviesaanvragen om de toegang ertoe voor de personeelsleden te vergemakkelijken via het "elektronisch wetgevingsdossier" in "Bucobu" en "refLex".

C. COÖRDINATIE, CODIFICATIE EN VEREENVOUDIGING VAN DE WETGEVING

Het coördinatiebureau heeft een aanvraag om coördinatie van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen ontvangen, met het oog op de harmonisering van de opeenvolgende wijzigingen die in dit besluit aangebracht zijn en die het lezen en begrijpen ervan zeer zwaar hebben gemaakt.

D. BEHEER VAN DE ARCHIEVEN

Het archiveren van de wetgevingsdossiers en van de proceduredossiers van de griffie Bestuursrechtspraak is voortgezet volgens de richtlijnen bepaald door het Algemeen Rijksarchief. Het personeel van de griffie Bestuursrechtspraak en van de griffie van de afdeling Wetgeving, de archiefmedewerkers en de jobstudenten hebben aan dit werk deelgenomen.

Hoofdstuk VI: Griffie van de afdeling Bestuursrechtspraak

1. Tijdens het gerechtelijk jaar 2010-2011 hebben de hoofdgriffier en de hoofden van de griffie deelgenomen aan de werkzaamheden van de procedurecommissie waaraan verschillende vragen waren voorgelegd, onder meer betreffende de kennisgevingen en de berekening van de beroepstermijn, de aangetekende zendingen en bepaalde bijzondere procedures, zoals de vervallenverklaring van de lokale mandaten.

2. De Griffie heeft haar werkwijze aangepast teneinde rekening te houden met de inwerkingtreding van nieuwe bepalingen met betrekking tot inzonderheid de berekening van de termijnen, de vertrouwelijkheid van de stukken, de bekendmaking van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State en de invoering van versnelde procedures voor beroepen die ofwel gericht zijn tegen bepaalde beslissingen genomen door de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, ofwel tegen bepaalde beslissingen genomen door de Nationale Bank van België.

Wat die nieuwe bepalingen en de inwerkingtreding ervan betreft, wordt verwezen naar de opmerkingen die in dat verband geformuleerd zijn in hoofdstuk I van dit verslag.

3. Wat betreft de archivering van de dossiers van de griffie behoort teruggegrepen te worden naar de commentaar onder punt D van hoofdstuk V van dit verslag.

4. Sedert vorig jaar maakt de griffie gebruik van een programma dat uitgewerkt is door de ICT-dienst en dat verband houdt met het systeem van direct mail voor het beheer van de door de griffie verzonden brieven. Dit nieuwe en tevens zeer nuttige werkinstrument is gaandeweg ook toegepast voor brieven die nog niet in het systeem waren opgenomen. Het biedt een waarborg voor de kwaliteit van de brieven. De briefwisseling op zich wordt evenwel nog steeds gecontroleerd door de leidinggevende ambtenaren van de griffie.

5. Steeds in samenwerking met de ICT-dienst heeft de griffie de digitalisering van de nieuwe verzoekschriften en de bijlagen ervan voortgezet. Elk ingediend verzoekschrift wordt samen met de bijlagen ervan zo snel mogelijk door de griffie gescand en kan dan ook onmiddellijk geraadpleegd worden binnen de Raad van State. Deze werkwijze is zeer doeltreffend gebleken en biedt een betere toegankelijkheid tot de stukken. Van zodra een beroep wordt ingediend onder aanvoering van de uiterst dringende noodzakelijkheid, kunnen magistraten en griffiers op een zeer snelle en doeltreffende manier inzage nemen van het verzoekschrift.

6. Ten slotte heeft de griffie nog steeds actief deelgenomen aan het project inzake de uitwisseling van processtukken langs elektronische weg. Dat project wordt opgevolgd binnen de Raad van State door een werkgroep die samengesteld is uit magistraten, leden van de griffie, informatici en advocaten die gespecialiseerd zijn op het vlak van bestuursrechtspraak. Het project bevindt zich thans in een testfase waarbij gebruik gemaakt wordt van reële dossiers. Er behoort evenwel te worden benadrukt dat tegelijkertijd met dit project ook de klassieke procedure gevolgd wordt en dat de verplichting om de stukken per post te versturen onverminderd blijft gelden. De ICT-dienst werkt ondertussen voort aan de verbetering van het uitwisselingsplatform.

Hoofdstuk VII: De Dienst Overeenstemming der teksten

De dienst Overeenstemming der Teksten zorgt voor de vertaling van adviezen, arresten, ontwerparresten, verslagen van het auditoraat en varia. De teksten worden vertaald in een van de drie landstalen (Nederlands, Frans of Duits) en sommige stukken soms in het Engels. Alle vertaalde teksten worden gerevideerd, dat wil zeggen nagelezen en gecorrigeerd door revisoren.

A. ADVIEZEN

Voor het jaar 2010-2011 wordt een lichte daling van het aantal vertaalde adviezen vastgesteld: 947 tegen 1.199 in 2009-2010.

Ondanks die daling, gelden voor de dienst dezelfde regels als voor de kamers Wetgeving in die zin dat hij nog steeds slechts over weinig ruimte beschikt om de kwaliteit van de ontwerpen op taalkundig en redactioneel vlak te onderzoeken. In dat verband moet nogmaals worden vastgesteld dat de ontwerpteksten taalkundig heel wat gebreken vertonen. Opmerkingen om de leesbaarheid en de taalkundige juistheid te verbeteren, hoe beknopt ook, blijven belangrijk.

Tevens dient erop gewezen te worden dat sommige adviezen verstrekt in verband met eentalige ontwerpen vertaald moeten worden wegens het belang ervan voor de jurisprudentie.

B. ARRESTEN

Ook het aantal vertaalde arresten is gedaald. Onder "vertaalde arresten" moet het gehele proces van de totstandkoming van de vertaling worden verstaan, te weten het vertalen zelf, de revisie, het typen en het collationeren.

De arresten zijn weliswaar minder talrijk, maar vaak vrij lang en ingewikkeld. Dat geldt vooral voor de arresten gewezen in de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak en die verband houden met vrij delicate onderwerpen.

Er wordt tot slot ook gewezen op het bestaan van het koninklijk besluit van 5 april 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de vertaling van de arresten van de Raad van State, dat in werking getreden is op 16 mei 2011.

Wat het onderwerp van dat wijzigingsbesluit betreft, wordt verwezen naar de toelichting daarbij in hoofdstuk I van dit verslag.

C. VARIA

Voor het jaar 2010-2011 wordt in deze rubriek een stijging opgetekend van het aantal vertaalde teksten. Onder de varia vallen onder meer:

- voorbereidende teksten betreffende de wijziging van de wetgeving op de Raad van State;
- talrijke notulen van commissies en werkgroepen binnen de Raad van State;
- het jaarverslag van de Raad van State;
- de teksten voor de rubriek "Nieuws" van de website van de Raad van State;
- de processtukken bedoeld in artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen;
- teksten voor verscheidene colloquia en conferenties;
- diverse nota's.

Naast de vertaling van de voornoemde documenten verstrekt de dienst eveneens, op verzoek, informatie wat betreft het correct taalgebruik; in dat verband formuleert de dienst aanbevelingen of geeft hij advies op het stuk van de grammatica en het woordgebruik. Die informatie wordt meestal telefonisch of per e-mail verstrekt. Naast die bijzondere informatieopdracht met betrekking tot welomschreven kwesties, zet de dienst bovendien zijn initiatief voort om regelmatig naar de hele Raad van State een e-mail te sturen met aanbevelingen voor een correct gebruik van het Nederlands en het Frans.

De dienst wordt tot slot eveneens gevraagd om simultaanvertaling aan te bieden tijdens vergaderingen en colloquia.

D. STATISTIEKEN

	Vertaalde adviezen	Ter vertaling ingekomen arresten	Vertaalde arresten ⁽⁶⁴⁾	Ontwerp-arresten	Verslagen	Varia
2006-2007	1.703	115	391	49	47	312
2007-2008	769	74	682	65	58	395
2008-2009	1.224	124	589	58	35	375
2009-2010	1.199	88	104	52	31	426
2010-2011	947	48	136	56	13	465

⁽⁶³⁾ Het gaat om arresten die in de bewuste periode geweest zijn.

⁽⁶⁴⁾ Het gaat om de vertaling van arresten die in de bewuste periode geweest zijn en om oudere arresten.

Hoofdstuk VIII: Informatica

A. MIDDELEN DIE AAN HET INFORMATICA-APPARAAT WORDEN BESTEED

1. Opdracht van de dienst Informatica
2. Begrotingsmiddelen voor de informatisering
3. Overzicht van de informaticamiddelen van de Raad van State

B. OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJINGEN TIJDENS DE PERIODE 2010-2011 EN TOEKOMSTIGE PROJECTEN

1. Aankoop en installatie van nieuwe apparatuur
2. Aanpassing van PrintArrest aan Word
3. Ontwikkeling van nieuwe modules voor statistieken
4. Website
5. Ontwikkeling van Documap en Infomap

A. MIDDELEN DIE AAN HET INFORMATICA-APPARAAT WORDEN BESTEED

1. Opdracht van de dienst Informatica

De dienst Informatica voert de taken uit die noodzakelijk zijn voor de goede werking van de informaticamiddelen, namelijk in de eerste plaats de aankoop en het beheer van de apparatuur, met inbegrip van de servers en van het computernetwerk, en vervolgens de aankoop of de ontwikkeling en het updaten van de toepassingen die de gegevensverwerking in alle diensten van de instelling mogelijk maken. De dienst Informatica stelt de middelen en de ondersteuning ter beschikking die nodig zijn om de leden van het auditoraat in staat te stellen de taak te vervullen die hun bij artikel 76, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is toevertrouwd, en te zorgen voor het onderhoud van ProAdmin en de ontwikkeling van het eProAdmin-project.

2. Begrotingsmiddelen voor de informatisering

Deze middelen zijn uitgetrokken op de begroting onder twee basisallocaties die losstaan van de overige werkings- of investeringskredieten van de Raad van State, respectievelijk basisallocatie 13 59 02 12.00.04 (allerhande werkingsuitgaven met betrekking tot de informatisering van de Raad van State) en basisallocatie 13 59 02 74.00.04 (allerhande uitgaven voor de aankoop van computerapparatuur). In dat verband wordt verwezen naar hoofdstuk IX van dit verslag, dat een overzicht bevat van de begrotingskredieten van deze periode en van de vorige jaren.

3. Overzicht van de informaticamiddelen van de Raad van State

3.1. Beschrijving van het netwerk

Het interne netwerk van de Raad van State verbindt zes gebouwen die op de computerzaal aangesloten zijn met optische kabels van 1 Gbit/s. In de computerzaal zijn de servers rechtstreeks op de *switch* aangesloten met een verbinding van 1 Gbit/s. Alle computers zijn in principe aangesloten met een UTP-kabel (100 Mbit/s) en in stervorm verbonden via één *gigahub* per gebouw.

3.2. Servers

Het serverpark van de Raad van State, dat veertien gecentraliseerde servers omvat, ziet er thans als volgt uit: een bestandenserver, een printserver, een server "Oracle", een server "FileMakerPro", een intranetserver, een bewaarserver, een mailserver, een webserver, een server voor webtoepassingen, een server bestemd voor de personeelsdienst, een server die de toegangsbadges beheert en drie servers voor de magistraten die telewerken. Die laatste drie servers zijn vervangen door een *blade-systeem* waarin ze als virtuele server zijn opgenomen.

3.3. Computerpark

Samengevat bestaat het computerpark uit:

- a) wat de computers betreft: 544 toestellen ⁽⁶⁵⁾, te weten 98 draagbare modellen en 446 desktops,
- b) wat de printers betreft: 437 toestellen ⁽⁶⁶⁾, te weten 4 inkjetprinters, 423 laserprinters en 10 *all-in-onemodellen*.

B. OVERZICHT VAN DE VERWEZENLIJKINGEN TIJDENS DE PERIODE 2010-2011 EN TOEKOMSTIGE PROJECTEN

De hierna volgende lijst is verre van exhaustief. Hoewel het opschrift van dit onderdeel iets anders doet vermoeden, komen hierin ook lopende projecten aan bod, en nieuwe projecten die aansluiten bij verwezenlijkingen van recente of minder recente datum.

1. Aankoop en installatie van nieuwe apparatuur

De hardware wordt regelmatig vernieuwd naargelang van de toegekende kredieten. Zo zijn 170 desktops, 48 draagbare computers en 50 persoonlijke laserprinters aangekocht en geïnstalleerd. Deze computers zijn uitgerust met processoren die beantwoorden aan de aard en de vereisten van het kantoorwerk of het onderzoekswerk op de netwerken.

⁽⁶⁵⁾ 67 % van de computers is minder dan drie jaar oud.

⁽⁶⁶⁾ 87% van de printers is minder dan drie jaar oud.

2. Aanpassing van PrintArrest aan Word

De toepassing PrintArrest, een hulpmiddel om in de eindfase, wanneer de arresten worden uitgesproken, te zorgen voor een perfecte overeenstemming tussen de arresten die ter kennis worden gebracht en de arresten die in digitaal formaat opgeslagen worden op informaticadragers van de Raad van State, is aangepast aan de tekstverwerker Word.

3. Ontwikkeling van nieuwe modules voor statistieken

Met behulp van verscheidene modules die het mogelijk maken statistische en gegevensverwerkende tabellen te maken, is een programma ontwikkeld waarmee op basis van gegevens ingevoerd in ProAdmin een reeks tabellen kunnen worden gegenereerd.

4. Website

De informaticadienst zorgt voor de bijwerking van de website ⁽⁶⁷⁾. Zo bijvoorbeeld zijn de arresten die door de kamers van de afdeling Bestuursrechtspraak worden uitgesproken binnen een termijn van maximaal twee weken na de kennisgeving ervan beschikbaar op de website. Internetgebruikers kunnen ze gemakkelijk, samen met de eventuele vertaling ervan, raadplegen met behulp van een krachtige zoekmotor. Ook de zittingsbladen worden bekendgemaakt op de website. Onder de rubriek "Nieuws" vindt de internetgebruiker persartikelen over de rechtspraak van de afdeling Wetgeving en de afdeling Bestuursrechtspraak. Ook de samenstelling van de kamers van de Raad en de samenstelling van het auditoraat en van het coördinatiebureau zijn terug te vinden op de website, net als talrijke documenten, zoals alle jaarverslagen, de handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten, de gecoördineerde wetten en de verschillende koninklijk besluiten die de procedures bij de afdeling Bestuursrechtspraak regelen.

⁽⁶⁷⁾ De Raad van State gebruikt de volgende domeinnamen: www.raadvst-consetat.be; www.raadvanstate.be; www.conseildetat.be; www.conseil-etat.be; www.staatsrat.be; www.councilofstate.be; www.supremeadministrativecourt.be.

5. Ontwikkeling van Documap en Infomap

Documap is een gebruiksvriendelijke toepassing die de elektronische documentatie van de Raad van State op een gestructureerde wijze groepeerd. Deze toepassing is sedert 14 juni 2011 geïnstalleerd bij alle computergebruikers van de Raad van State en is tevens beschikbaar op het platform voor thuiswerkende magistraten.

Infomap is de nieuwe versie van het intranet van de Raad van State, waarvan de ontwikkeling in een eindfase verkeert.

Hoofdstuk IX: Begroting

De begroting van de Raad van State vormt afdeling 59 van de begroting van de federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken.

De bijgaande overzichtstabel geeft de ordonnanceringskredieten weer van de begrotingsjaren die overeenstemmen met de periode waarop het voorliggende verslag betrekking heeft, namelijk de kredieten toegekend door de begroting van het begrotingsjaar 2010 en door de begroting 2011.

Ter wille van de transparantie worden de kredieten van het begrotingsjaar 2009 gegeven.

Met betrekking tot het begrotingsjaar 2010 dienen geen bijzondere opmerkingen te worden geformuleerd. Er wordt wat dat betreft verwezen naar het vorige jaarverslag.

Net als de begrotingsjaren 2008 en 2009, is het begrotingsjaar 2011 begonnen onder de gelding van een financiewet ⁽⁶⁸⁾ en van voorlopige kredieten ⁽⁶⁹⁾.

De voorlopige kredieten, die in mindering moeten worden gebracht van de algemene uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2011, zijn uitgetrokken voor de maanden januari, februari en maart 2011 ten belope van de bedragen in de tabel die bij de financiewet van 22 december 2010 is gevoegd ⁽⁷⁰⁾. Die bedragen worden hier niet vermeld, gelet op het bijzondere karakter van het stelsel van voorlopige kredieten. Het gedeelte personeelskredieten ingeschreven onder de basisallocaties 1-11.00.03 en 1-11.00.04, bedraagt vier twaalfden van de kredieten ingeschreven op de aangepaste begroting van het begrotingsjaar 2010 ⁽⁷¹⁾ en het gedeelte alle andere kredieten (de

⁽⁶⁸⁾ In verband met de "financiewet", zie de informatie in het jaarverslag 2007-2008, punt 51 en voetnoot 63.

⁽⁶⁹⁾ Voor de bijzonderheden van het stelsel "voorlopige kredieten" wordt verwezen naar de informatie in hetzelfde jaarverslag 2007-2008, punt 51 en voetnoot 64. Voor de bijzonderheden van het begrotingsjaar 2009 wordt verwezen naar het jaarverslag 2008-2009, blz. 144 en de voetnoten 137 en 138.

⁽⁷⁰⁾ Zie de financiewet voor het begrotingsjaar 2011 van 22 december 2010, *B.S.* van 28 december 2010, eerste editie, blz. 82.232 e.v.

⁽⁷¹⁾ Dat komt doordat de maand december 2010 aangerekend wordt op de kredieten van 2011 met toepassing van artikel 8 van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 tot vaststelling van de regels van aanrekening van de budgettaire ontvangsten en uitgaven van de diensten van algemeen bestuur van de Staat, waardoor er vier termijnen zijn tot 30 maart 2011.

"massa") is vastgesteld op drie twaalfde van diezelfde aangepaste begroting ⁽⁷²⁾. Voor de kredieten betreffende de Raad van State is op generlei wijze afgeweken van de regel van de twaalfden.

Aangezien het niet zeker was dat de algemene uitgavenbegroting voor 31 maart 2011 aangenomen zou worden, heeft de regering aan de Kamer van volksvertegenwoordigers een wetsontwerp tot opening van voorlopige twaalfden voor de maanden april, mei en juni 2011 voorgelegd om de werking van de openbare diensten te verzekeren ⁽⁷³⁾.

Voor de commissie voor de Financiën en de Begroting van de Kamer heeft de vice-eerste minister en minister van begroting in zijn inleidende uiteenzetting inzonderheid het volgende verklaard:

"In voorliggend wetsontwerp worden de voorlopige kredieten berekend op basis van de aangepaste kredieten van 2010, na het derde bijblad, terwijl de voorlopige kredieten die door de financiewet van 22 december 2010 werden geopend, berekend werden op basis van het bijblad ingevolge de begrotingscontrole 2010.

Voor de periode april-juni 2011 worden drie twaalfden gevraagd, met uitzondering evenwel van de basisallocaties betreffende de bezoldigingen, waarvoor in vier twaalfden is voorzien. Er wordt rekening gehouden met een bijkomend twaalfde om de betaling van het vakantiegeld in de maand mei en de dekking van de inflatie mogelijk te maken.

Het spreekt vanzelf dat de FOD's/departementen de in de financiewet uitgetrokken kredieten van de eerste schijf mogen aanwenden." ⁽⁷⁴⁾

In artikel 2, § 2, van de wet van 11 april 2011 tot opening van voorlopige kredieten voor de maanden april, mei en juni 2011 wordt bepaald dat "de uitgaven ten laste van de variabele kredieten van de organieke fondsen (...) voor de eerste zes maanden van het begrotingsjaar 2011 geraamd (worden) op de bedragen vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel". Deze bepaling heeft inzonderheid betrekking op het fonds voor het beheer van de dwangsommen dat ten behoeve van de Raad van State is opgericht ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁷²⁾ Zie de memorie van toelichting van het ontwerp van financiewet voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-555/1, inzonderheid 1, 3 en 10).

⁽⁷³⁾ Memorie van toelichting van het wetsontwerp tot opening van voorlopige twaalfden voor de maanden april, mei en juni 2011 (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1280/1, 5).

⁽⁷⁴⁾ *Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1280/2, 4.

⁽⁷⁵⁾ Zie de bijgevoegde tabel.

Op 15 en 18 april 2011 heeft de regering bij de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van de algemene uitgavenbegroting en het ontwerp van de middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 ingediend ⁽⁷⁶⁾.

In de verantwoording van de Algemene Uitgavenbegroting ⁽⁷⁷⁾ voor het begrotingsjaar 2011 van de FOD Binnenlandse Zaken wordt in verband met de berekening van de kredieten, de volgende uitleg gegeven:

"De kredieten van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 werden berekend op basis van een extrapolatie van de voorlopige kredieten van de eerste twee schijven van het jaar 2011.

Overeenkomstig de artikelen 55 tot 57 van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat (stelsel van voorlopige kredieten) vormde de aangepaste begroting 2010 het vertrekpunt voor het vaststellen van die voorlopige kredieten van de eerste twee schijven van het jaar 2011.

De enige wijzigingen betreffen de toepassing van de index op de wedden en het volume-effect voor bepaalde uitgaven.

Enkel de afwijkingen, die in het raam van de voorlopige kredieten werden toegekend, zijn het voorwerp van een omstandige verantwoording" ⁽⁷⁸⁾.

Geen van die afwijkingen heeft evenwel betrekking op de kredieten die uitgetrokken zijn voor de Raad van State. Zodoende wordt, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, voor de organisatieafdeling - *in casu* afdeling 59 - in de gedrukte stukken geen gedetailleerde opgave gegeven van de toegewezen opdrachten en, per programma - *in casu* gaat het om slechts één programma - van de nagestreefde doelstellingen, alsook van de aan te wenden middelen om deze te bereiken; de geïnteresseerde lezer wordt wat dat betreft dan ook verwezen naar de verslagen van de voorgaande jaren, aangezien die gegevens in de tussentijd nagenoeg onveranderd zijn gebleven.

⁽⁷⁶⁾ Ontwerp van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1348/1); wetsontwerp houdende de middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1347/1); zie eveneens de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2011, algemene toelichting, (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1346/1, 5).

⁽⁷⁷⁾ Zie artikel 50 van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat.

⁽⁷⁸⁾ Verantwoording van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011, *13 FOD Binnenlandse Zaken, (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1349/8, 3).

In tegenstelling tot de voorgaande jaren worden in de begrotingsdocumenten geen "Algemene Beleidslijnen" opgenomen⁽⁷⁹⁾.

Door het goedkeuren van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011, is men teruggekeerd tot de gewone werkwijze⁽⁸⁰⁾.

In de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2011⁽⁸¹⁾, voorgeschreven bij artikel 13 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, wordt dit jaar geen enkele inlichting verstrekt wat de Raad van State betreft.

⁽⁷⁹⁾ Zie de Begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2011, algemene toelichting, (*Parl.St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1346/1, 7). Zie artikel 10bis van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991 (Dat artikel is ingevoegd bij de wet van 3 juli 2005. De voornoemde wet van 23 mei 2003 bevat geen artikel dat met die bepaling overeenstemt). Overigens wordt in de voornoemde algemene toelichting het volgende bepaald: "De regering in lopende zaken werd ermee belast de begroting 2011 voor te bereiden. (...) Gezien de bijzondere omstandigheden beperkt deze Algemene Toelichting zich in hoofdzaak tot het geven van informatie over de uitgaven en ontvangsten van de federale overheid en de sociale zekerheid en de bepaling van het vorderingensaldo. Bepaalde beleidsaspecten, die normaal aan bod komen, worden deze keer niet behandeld" (*Ibid.* blz. 6).

⁽⁸⁰⁾ Zie artikel 27 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, de wet van 30 mei 2011 houdende de Middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 (*B.S.* van 15 juni 2011, blz. 34596 en volgende) en van 30 mei 2011 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 (*B.S.*, 16 juni 2011, eerste editie, blz. 34822 en volgende).

⁽⁸¹⁾ Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010, *13 FOD Binnenlandse Zaken (*Parl.St.* Kamer, 2010-2011, nr. 53-1349/8).

Begrotingscijfers

Afdeling 59 RAAD VAN STATE (Vereffeningskredieten) ⁽⁸²⁾	Begroting 2009 Verwezenlijkingen ⁽⁸³⁾	Begroting 2010 Verwezenlijkingen ⁽⁸⁴⁾	Oorspronkelijke begroting 2011 ⁽⁸⁵⁾
Bezoldigingen statutair personeel	29.981	30.264	31.917
Bezoldigingen ander dan statutair personeel	6.853	6.528	5.410
Uitgaven voor sociaal dienstbetoon	39	47	50
Bestendige uitgaven werkingskosten	2.033	1.692	1.888
Lopende uitgaven voor informatisering	149	135	177
Uitzonderlijke aankopen	5	0	0
Duurzame roerende goederen (behalve informatica)	63	150	357
Aankoop informatica-apparatuur	358	188	404
Administratieve rechtspraak ⁽⁸⁶⁾	0	0	6
Werkingskosten van het secretariaat-generaal van de "Association des Conseils d'État et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne"	0	0	1
Toelage van de "Association des Conseils d'État et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union euro- péenne"	2	2	3
TOTALEN voor het programma 13.59.0 en de organisatieafde- ling 13-59	39.483	39.006	40.213

⁽⁸²⁾ Bedragen in duizenden euro's.

⁽⁸³⁾ Wet van 31 mei 2009 houdende eerste aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2009, (B.S., 30 juni 2009, blz. 44.531 e.v.) De oorspronkelijke kredieten zijn toegekend bij de voormelde wet van 13 januari 2009 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2009. Geen van de drie latere bladen met begrotingsaanpassingen hadden betrekking op de kredieten ter beschikking gesteld van de Raad van State.

⁽⁸⁴⁾ Wet van 23 december 2009 houdende de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2010 (B.S., 3 februari 2010, blz. 4866 e.v.).

⁽⁸⁵⁾ *Parl. St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1348/1, 306 tot 309 en de wet van 30 mei 2011 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011.

⁽⁸⁶⁾ De bewoordingen luiden als volgt: "uitgaven met betrekking tot de modernisering van de organisatie van de administratieve rechtspraak"; die uitgaven worden aangerekend op het "Fonds voor het beheer van de dwangsommen". (*Parl. St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1348/1, 306 tot 309).

Hoofdstuk X: Documentatieverwerking van de Raad van State

A. WEBSITE - PUBLICATIE VAN DE ARRESTEN

Sedert 1997 publiceert de Raad van State zijn uitspraken in digitaal formaat op zijn website. Deze website werd de voorbije jaren volledig vernieuwd <http://www.raadvst-consetat.be>. De publicatie gebeurt op basis van het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State, gewijzigd door het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State.

Het koninklijk besluit van 24 mei 2011 ⁽⁸⁷⁾ brengt belangrijke wijzigingen aan in dat besluit, zowel wat betreft de wijze waarop de rechtspraak wordt gepubliceerd als wat betreft de verzoeken tot weglating van de namen van natuurlijke personen.

In dit verband wordt verwezen naar hoofdstuk I, punt 5, van dit verslag.

B. INTRANET - "DOCUMAP" EN "INFOMAP"

Binnen de Raad van State is een werkgroep opgericht ter verbetering van de toegang tot de documentatie van de Raad van State. Deze werkgroep bestaat uit drie magistraten en vier documentaristen.

Het voorbije jaar heeft deze werkgroep zich vooral geconcentreerd op de verdere uitbouw van een documentair portaal om de beschikbare digitale documentatie, die thans her en der verspreid is, op een gecentraliseerde en gebruiksvriendelijke manier te ontsluiten. Hiervoor werd een applicatie ontwikkeld door de informaticadienst. Deze toepassing verleent de gebruiker thans een directe toegang tot de elektronische bronnen, zonder extra navigatie en zonder invoer van wachtwoorden. Bij elke documentaire bron binnen het portaal hoort een fiche met relevante informatie over o.a. de inhoud van de bron. De bronnen zijn ingedeeld in categorieën. Gebruikers kunnen gebruik maken van deze categorieën om doorheen het portaal te navigeren. Het

⁽⁸⁷⁾ Koninklijk besluit van 24 mei 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten en de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van de Raad van State, *B.S.* 15 juni 2011.

portaal kan ook doorzocht worden. Elke bron werd tevens voorzien van sleutelwoorden om de vindbaarheid te verhogen. Er zijn ook een handleiding voor de gebruikers en een opleidings-schema opgesteld.

Op 28 april 2011 werd het documentair portaal "Documap" gelanceerd. In de loop van de maand mei werd tevens met de gebruikersopleidingen voor "Documap" gestart. Deze opleidingen vormden een onderdeel van een geheel van opleidingen die onder meer ook het gebruik van "Strada", "Jura" en "Acrobat 9" betroffen.

Het documentair portaal maakt deel uit van het intranet van de Raad van State, dat tweeledig is: het bestaat uit een documentair gedeelte "Documap" en een informatief gedeelte "Infomap". "Infomap" is het informatiekanaal voor de personeelsleden van de Raad van State. Via "Infomap" worden het personeelsstatuut, reglementen, dienstnota's, berichten, aanvraagformulieren, wachtdiensten, en dergelijke meer ter beschikking gesteld. Ook voor het uitwerken van dit tweede gedeelte werden een stuurgroep en een werkgroep opgericht. De structuur van "Infomap" werd verder uitgebreid waarbij de inhoud werd gecontroleerd en voorgelegd aan een testgroep van gebruikers.

C. DATABANKEN

De databank "Arresten-NI", die in de loop van het eerste trimester van 2000 door het auditoraat is aangemaakt in "FileMaker Pro", werd het voorbije jaar verder uitgebreid. Deze databank, waarin systematisch de samenvattingen zijn opgenomen van de Nederlandstalige arresten van de Raad van State vanaf 1 januari 2000, is opgebouwd rond een trefwoordenlijst in een boomstructuur.

Met de databank "Jurisprudence - Fr", die eveneens in "FileMaker Pro" is aangemaakt door het auditoraat, wordt de Franstalige documentatie betreffende de arresten van de Raad van State beheerd en toegankelijk gemaakt. Deze databank, die sedert juni 2004 operationeel is en die opgebouwd is rond een trefwoordenlijst in boomstructuur, werd eveneens verder uitgebreid.

De tweetalige precedentendatabank "Capita Selecta", die uittreksels uit adviezen van de afdeling Wetgeving ontsluit, werd het voorbije jaar verder uitgewerkt en aangevuld.

Een "Nieuwsbrief Wetgeving" wordt maandelijks intern verspreid. Deze nieuwsbrief bevat onder meer bijdragen van de betrokken auditeurs en beoogt tevens een overzicht te geven van recente wijzigingen.

In navolging van de "Nieuwsbrief Wetgeving" is sinds januari 2011 ook de "Nieuwsbrief Bestuursrechtspraak" van start gegaan. Iedere maand worden relevante arresten, gewezen door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het Hof van Justitie van de Europese Unie, het Grondwettelijk Hof, het Hof van Cassatie en de Raad van State, geselecteerd, waarvan vervolgens samenvattingen worden gepubliceerd in de Nieuwsbrief.

In maart 2011 werd tevens gestart met de wekelijkse verspreiding van de recente, in de databank opgenomen, rechtspraak in de vorm van elektronische samenvattingen. Deze samenvattingen van rechtspunten worden met hun trefwoord per arrestnummer gegroepeerd. Zij worden verstuurd aan de geïnteresseerden binnen de Raad van State. In een eerste fase gaat het om de Franstalige rechtspraak.

Sedert 2008 neemt het lid van het auditoraat belast met het coördineren van de verwerking van de documentatie van de Raad van State ook actief deel aan de werkzaamheden van de "Task Group on access to national case-law" binnen de "Council Working Party on Legal Data Processing" van de Europese Unie, waarbij onder meer aandacht wordt besteed aan het probleem van de vertaling en de ontsluiting van de nationale rechtspraak van de lidstaten en aan het gebruik van metadata en identifiers bij de publicatie van de rechtspraak. In het publicatieblad van de Europese Unie werden op 29 april 2011 de aanbevelingen gepubliceerd ⁽⁸⁸⁾.

De kruispuntbank van de wetgeving is sinds 8 maart 2005 online: www.belgielex.be, www.belgiquelex.be, www.belgienlex.be en www.belgiumlex.be. Het voorbije jaar is de werkgroep Kruispuntbank van de wetgeving niet meer samengekomen. Intussen wordt het project wel voortgezet op basis van de contacten tussen de verschillende deelnemers en worden de *links* in het systeem onderhouden.

De databank met wetgevingsreferenties "RefLex" van de Raad van State, die de basisbijdrage vormt van onze instelling aan het project "Kruispuntbank van de wetgeving", werd verder uitgebouwd. Wat deze databank betreft wordt verwezen naar hoofdstuk V, punten 1 en 2, van dit verslag.

⁽⁸⁸⁾ Raadsconclusies waarin de invoering wordt aanbevolen van een Europese identificatiecode voor jurisprudentie (ECLI), en van een minimumaantal uniforme metagegevens betreffende jurisprudentie (2011/C 127/01), *Pb. C.* 29 april 2011.

D. ELEKTRONISCHE DOSSIERS

Wat het elektronisch wetgevingsdossier betreft wordt verwezen naar hoofdstuk V, punt 2, van dit verslag.

Op het auditoraat worden alle verslagen van de afdeling Bestuursrechtspraak systematisch gearchiveerd in digitaal formaat. Zo kan deze documentatie beter en sneller geraadpleegd en ontsloten worden.

E. COMMISSIE DOCUMENTATIE

De commissie Documentatie, waarin de diverse geledingen van de Raad van State vertegenwoordigd zijn, heeft het voorbije jaar vijf keer vergaderd. Deze commissie heeft onder meer tot taak de ontwikkeling van de projecten te evalueren en juridische documentatie zoals cd-roms, boeken, en dergelijke meer te selecteren en zo nodig aan te kopen. Het budget van de bibliotheek bleef gehandhaafd op 290.000 euro. Gedurende de periode september 2010 - augustus 2011 verwierf de bibliotheek 284 boeken. Het aantal abonnementen op tijdschriften bedraagt 130. Het aantal abonnementen op cd-roms bedroeg op het einde van het gerechtelijk jaar 6. Het aantal abonnementen op de Larcier-wetboeken werd drastisch beperkt. In de plaats daarvan krijgen de magistraten voortaan de wetboeken van Die Keure. De vrijgekomen middelen werden geïnvesteerd in de abonnementen op de juridische databanken "Strada", "Jura" en "Jurisquare".

Hoofdstuk XI: Externe activiteiten

A. BETREKKINGEN MET DE BELGISCHE OVERHEDEN EN INSTELLINGEN EN MET DE PERS

1. Betrekkingen met de Belgische overheden en instellingen

2. Betrekkingen met de pers

B. BETREKKINGEN MET BUITENLANDSE OVERHEDEN OF INSTELLINGEN

1. Ontvangst van buitenlandse delegaties of bezoekers

2. Deelname aan de activiteiten van de Vereniging van de Raden van State en van de Hoge Administratieve Rechtscolleges van de Lid-Staten van de Europese Unie IVZW (ACA-Europe)

3. Andere activiteiten in het buitenland

4. Bezoeken van personeelsleden op proef van de FOD Binnenlandse Zaken

5. Stages en bezoeken van groepen studenten

Onder externe activiteiten van de Raad van State en van de magistraten van de Raad wordt verstaan: officiële betrekkingen met Belgische en buitenlandse overheden of instellingen en met de pers; deelname aan congressen, aan colloquia of aan de werkzaamheden van internationale verenigingen; officiële delegaties of afvaardigingen van magistraten van de Raad van State; verwelkoming van stagiairs, en dergelijke meer.

Net als in de vorige jaarverslagen moet gewezen worden op de gestage groei van de internationale contacten, inzonderheid van de verzoeken tot juridische samenwerking vanwege landen die hun systeem van bestuursrechtspraak hervormen. De Raad van State hecht daar een zeer groot belang aan, omdat zulke bijeenkomsten het voordeel bieden dat contacten met buitenlandse collega's worden bevorderd, alsook de uitwisseling van nuttige informatie, en zulks tevens de uitstraling van onze instelling ten goede komt.

A. BETREKKINGEN MET DE BELGISCHE OVERHEDEN EN INSTELLINGEN EN MET DE PERS

1. Betrekkingen met de Belgische overheden en instellingen

De Raad van State heeft vanzelfsprekend geregelde contacten met de minister van Binnenlandse Zaken, onder wiens departement hij administratief en budgettair ressorteert, onder meer met het oog op de voordracht van kandidaten en de benoeming tot verscheidene ambten, en om de rechtspositie en het statuut van de personeelsleden te regelen. Hij heeft ook contacten met andere ministers, inzonderheid met de minister belast met de rijksgebouwen. De eerste voorzitter van de Raad van State, de voorzitter van de Raad van State, de auditeur-generaal, de adjunct-auditeur-generaal, de hoofdgriffier en de beheerder worden daarbij betrokken.

De eerste voorzitter, die aan het hoofd staat van de afdeling Wetgeving, heeft contacten met verscheidene federale, gemeenschaps- en gewestoverheden, voor het gereedmaken van de dossiers, de voortgang van de adviesprocedures en het doorsturen van de adviezen van de afdeling Wetgeving.

De eerste voorzitter en de auditeur-generaal of de voorzitter of de adjunct-auditeur-generaal hebben de Raad van State vertegenwoordigd op verscheidene officiële plechtigheden of gebeurtenissen; daarnaast hebben delegaties van de Raad van State verscheidene traditionele plechtigheden en gebeurtenissen bijgewoond.

De eerste voorzitter heeft op 18 en 19 oktober 2010 het Forum van Milieurechters van de Europese Unie bijgewoond; dit forum was georganiseerd in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie en had als thema "De nationale toepassing van het Europees biodiversiteitsrecht".

Hij heeft zich bovendien op 22 en 23 november 2010 laten vertegenwoordigen op de Conferentie over de omzetting van Europese richtlijnen, die eveneens was georganiseerd in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

Kamervoorzitter M. LEROY heeft deelgenomen aan het colloquium dat op 17 juni 2011 door de commissie Publiek Recht van de Franstalige orde van advocaten van de balie te Brussel is georganiseerd over de volgende kwestie: "De verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten bij de Raad van State". Hij heeft na afloop van dat colloquium uit de verschillende toespraken de conclusies opgesteld en deze voorgedragen.

2. Betrekkingen met de pers

De pers brengt zeer vaak verslag uit over adviezen of arresten van de Raad van State.

Op de internetsite van de Raad van State bevindt zich een rubriek "Nieuws", waarin informatie wordt verstrekt die van belang kan zijn voor de pers en het publiek in het algemeen (belangrijke schorsings- en vernietigingsarresten, benoemingen, sterfgevallen, ...).

De korpschefs hebben interviews gegeven aan journalisten van de algemene of gespecialiseerde pers.

De relaties tussen de Raad van State en de pers (dag- en weekbladpers, radio en televisie) verlopen doorgaans via de persmagistraat. Op 21 december 2004 heeft de algemene vergadering de heer L. HELLIN, kamervoorzitter, aangewezen als persmagistraat.

De bedoeling ervan is voornamelijk een juiste informatie van de pers. Die informatie geschiedt voornamelijk op verzoek van de journalisten zelf, waarbij zij het initiatief nemen om de persmagistraat te contacteren en bij hem inlichtingen in te winnen.

De informatieverstrekking heeft vooral betrekking op het resultaat van procedures die voor de afdeling Bestuursrechtspraak gevoerd worden.

Voor het geval reeds een uitspraak bestaat, wordt, met opgave van het arrestnummer, verwezen naar de website van de Raad van State voor zover het arrest daarop reeds geraadpleegd kan worden. Indien zulks nog niet het geval is, wordt van zodra de partijen in het geding zelf in kennis zijn gesteld van het arrest, via elektronische weg een kopie verzonden naar de betrokken journalist.

De persmagistraat verstrekt geen inhoudelijk commentaar bij een arrest, maar geeft wel enige toelichtingen over het verloop van een procedure (annulatie en/of schorsing).

De persmagistraat wordt soms ook om informatie verzocht over adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. In dat geval wordt verwezen naar de adviesaanvragende overheid, zonder evenwel het advies over te zenden of commentaar erbij te verstrekken.

In enkele zeldzame gevallen is de persmagistraat genoodzaakt geweest om, op verzoek van en in nauw overleg met de korpschefs, te reageren op persberichten die ofwel onvolledig waren ofwel onjuiste feitelijke gegevens bevatten. In één geval werd het initiatief genomen om vanwege de Raad van State een officiële mededeling te doen. Dergelijke initiatieven zijn evenwel veeleer beperkt omdat de rubriek "Nieuws" op de website van de Raad van State die rol in een zekere mate vervult.

Ten slotte heeft de persmagistraat ook meegewerkt aan de organisatie van interviews met de korpschefs.

B. BETREKKINGEN MET BUITENLANDSE OVERHEDEN OF INSTELLINGEN

1. Ontvangst van buitenlandse delegaties of bezoekers

In het kader van de Algemene overeenkomst voor ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek, die op 3 oktober 2004 is ondertekend te Algiers en die betrekking heeft op het project van institutionele steun aan de Algerijnse Raad van State, heeft een delegatie van magistraten van de Algerijnse Raad van State van 24 november tot 1 december 2010 een stage gevolgd.

Op 16 februari 2011 heeft de ambassadeur van de Islamitische Republiek Mauritanië, de heer MOHAMED MAHMOUD OULD BRAHIM KHIL, de Raad van State bezocht.

Van 23 tot 25 februari 2011 heeft een delegatie van magistraten van de Libanese Raad van State de Raad van State bezocht. Tijdens haar bezoek heeft die delegatie inzonderheid belangstelling getoond voor de verschillende aspecten van de geschillenberechting in tuchtzaken bij het openbaar ambt.

Op 24 maart 2011 heeft een delegatie van het Administratief Hooggerechtshof van Thailand, onder leiding van de heer NOPADOL HENGFAREON, rechter, de Raad van State bezocht.

Ten slotte hebben op 4 mei 2011 magistraten van het Hof van Cassatie van Burkina Faso de Raad van State bezocht.

2. Deelname aan de activiteiten van de Vereniging van de Raden van State en van de Hoge Administratieve Rechtscolleges van de Lid-Staten van de Europese Unie (IVZW) (ACA-Europe)

Het secretariaat-generaal van de vereniging is gevestigd bij de Raad van State van België.

De website van de vereniging is: www.aca-europe.eu. Die is ook toegankelijk via de website van de Raad van State, www.raadvst-consetat.be, en is opgezet met de medewerking van enkele leden van de Raad.

2.1. Deelname aan de gegevensbank JURIFAST en aan het forum van de vereniging

De gegevensbank JURIFAST (toegankelijk via de internetsite www.aca-europe.eu) dient om snel de belangrijke arresten gewezen door de Raden van State en de hoge administratieve rechtscolleges van de Europese Unie op het gebied van het gemeenschapsrecht bekend te maken. Via het forum kunnen magistraten rechtstreeks informatie uitwisselen met collega's van de Raden van State en de hoge administratieve rechtscolleges van de andere lidstaten.

De Raad van State van België werkt actief mee aan beide initiatieven.

2.2. Jaarlijkse conferentie over de Europese regelgeving inzake immigratie 2010 (Malta, 28 en 29 oktober 2010)

ERA (Académie de droit européen) en ACA-Europe hebben die conferentie georganiseerd, tijdens welke de volgende thema's zijn behandeld:

- Nationale en Europese rechtspraak inzake kwalificatie;
- Actuele problemen betreffende het systeem van Dublin;
- De rol van de jurist in de wettelijke procedures inzake vluchtelingen;
- De toegang van vluchtelingen tot de rechtsbedeling;
- De voorstellen tot hervorming van de bestaande Europese instrumenten (kwalificatie, procedures en ontvankelijkheidsvoorwaarden).

De Raad van State van België was, zoals voor alle activiteiten van de vereniging, vertegenwoordigd door kamervoorzitter Y. KREINS, secretaris-generaal van ACA-Europe, en door staatsraad M. BAGUET, adjunct-secretaris-generaal. Kamervoorzitter Y. KREINS heeft de beginselen uiteengezet van het gebruik van de zoekprogramma's voor nationale en Europese rechtspraak die de databanken Dec Nat en JURIFAST bieden.

2.3. Raad van bestuur van ACA-Europe (Brussel, 22 november 2010)

De Raad van State was vertegenwoordigd door kamervoorzitter Y. KREINS en staatsraad M. BAGUET.

2.4. Seminarie "Le juge national du contentieux des étrangers entre normes nationales et européennes" (Brussel, 17 december 2010)

Drie thema's zijn tijdens dat seminarie aan bod gekomen:

- Bewijsrecht bij de nationale rechtscolleges die bevoegd zijn voor geschillenbeslechting inzake vreemdelingen;

- Bevoegdheden van de nationale rechter om ambtshalve op te treden in de Europese context;
- De nationale rechter en de Europese instrumenten.

De Raad van State van België was vertegenwoordigd door eerste voorzitter R. ANDERSEN, auditeur-generaal PH. BOUVIER, kamervoorzitter Y. KREINS, staatsraden J. VANHAEVERBEEK en M. BAGUET en eerste auditeur-afdelingshoofd S. SAINT-VITEUX.

2.5. Raad van bestuur en algemene vergadering van ACA-Europe (Madrid, 8 en 9 mei 2011)

De Raad van State van België was vertegenwoordigd door kamervoorzitter Y. KREINS en staatsraad M. BAGUET.

2.6. Conferentie "Le nouveau système juridictionnel administratif croate dans la perspective de l'adhésion à l'Union européenne: échange d'expériences européennes" (Dubrovnik, 26 mei 2011)

Vier thema's zijn tijdens die conferentie aan bod gekomen:

- "Controle de légalité des actes administratifs à caractère réglementaire par la Haute Cour administrative de Croatie - conditions de recevabilité et effets de l'annulation";
- "Appel des décisions des tribunaux administratifs de première instance (Cours administratives) devant la Haute Cour administrative de Croatie - modalités du filtre";
- "Compétence matérielle exclusive de la Haute Cour administrative de Croatie - définition des matières";
- "Organisation des tribunaux administratifs de première instance (Cours administratives) de Croatie - définition des objectifs et évaluation des juges".

De Raad van State van België was vertegenwoordigd door kamervoorzitter Y. KREINS, alsmede door de staatsraden M. BAGUET en M. PÂQUES.

De algemene verslagen en de nationale verslagen van die seminars en colloquia kunnen geraadpleegd worden op de website www.aca-europe.eu (rubriek "Colloques", "Séminaires").

2.7. Uitwisseling van rechters georganiseerd door ACA-Europe

In het kader van de uitwisseling van rechters die georganiseerd wordt door de raad van bestuur van ACA-Europe heeft mevrouw A.-M. GINTHOR, juridische assistente van de heer C. JABLONER, Voorzitter van het Administratief Hof van Oostenrijk, een stage gevolgd bij de Raad van State van België van 18 tot 29 oktober 2010.

3. Andere activiteiten in het buitenland

Staatsraad P. VANDERNOOT en auditeur F. VANNESTE hebben op 6 en 7 september 2010 een dienstreis gemaakt naar Cartagena in Colombia, tijdens de "Journées internationales de la fonction consultative", georganiseerd door de Raad van State van Colombia. Die dienstreis paste in het kader van het project voor de oprichting van een "Annuaire international de la fonction consultative".

Eerste auditeur E. LANCKSWERDT heeft van 20 september tot 1 oktober 2010 een stage gevolgd bij de Raad van State van Nederland, in het kader van de uitwisseling van rechters die georganiseerd wordt door de raad van bestuur van ACA-Europe.

De eerste voorzitter, R. ANDERSEN, heeft deelgenomen aan het colloquium dat op 1 oktober 2010 plaatsgevonden heeft in Luxemburg, naar aanleiding van de vijfde verjaardag van het Gerecht voor Ambtenarenzaken van de Europese Unie.

Een delegatie samengesteld uit de heer R. ANDERSEN, eerste voorzitter, mevrouw M.-R. BRACKE, voorzitter, de heer PH. BOUVIER, auditeur-generaal, de heer P. DEWOLF, adjunct-auditeur-generaal en de heer G. JACOBS, eerste auditeur-afdelingshoofd, heeft van 4 tot 11 oktober 2010 een bezoek gebracht aan de Algerijnse Raad van State.

De heer R. ANDERSEN, eerste voorzitter, heeft op 22 en 23 oktober 2010 aan de universiteit van Nîmes deelgenomen aan de "Table ronde européenne en droit et science administratifs comparés", waarvan het thema luidde: "Les problèmes de l'eau en Europe".

De heer B. JADOT, eerste auditeur-afdelingshoofd, heeft op 22 december 2010 een toespraak gehouden tijdens een conferentie die door de Franse Raad van State in Parijs was georganiseerd met als thema "Les sources de la démocratie environnementale". Zijn toespraak had als onderwerp "Le droit européen de l'environnement et la participation du public, entre Bruxelles et Aarhus".

De heer M. LEROY, kamervoorzitter, heeft op 3 juni 2011 deelgenomen aan de dertiende rondetafelconferentie die in Iasi (Roemenië) georganiseerd is door de Universiteit Muhail Kogalniceanu (centre francophone de droit constitutionnel) en waarvan het thema luidde: "Droit constitutionnel - droit international, frontières et interférences". Hij heeft er een uiteenzetting gehouden over "Le concours d'irrégularités d'un acte législatif".

4. Bezoeken van personeelsleden op proef van de FOD Binnenlandse Zaken

Zoals vorig jaar hebben groepen personeelsleden op proef van niveau A en B van de FOD Binnenlandse Zaken die werkzaam zijn op het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, de Dienst Vreemdelingenzaken en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, een bezoek gebracht aan de Raad van State om de rol van de instelling beter te leren kennen.

5. Stages en bezoeken van groepen studenten

De Raad van State is opnieuw aangesproken voor stages van studenten, alsook voor bezoeken van groepen studenten, zowel in verband met de werkzaamheden en bevoegdheden van de Raad, als aangaande de geschiedenis van de gebouwen.

BIJLAGEN

[

]

Bijlage I: Korpsoversten, Hoofdgriffier en Administratief beheer

Korpschefs

Dhr. R. ANDERSEN, Eerste Voorzitter

Mevr. M.-R. BRACKE, Voorzitter

Dhr. P. BOUVIER, Auditeur-Generaal

Dhr. P. DE WOLF, Adjunct Auditeur-Generaal

Hoofdgriffier

Mevr. D. LANGBEEN

Beheerder

Dhr. K. VANHOUTTE

Stafdirecteurs

Dhr. J. BUSSCHOTS, Stafdirecteur Budget & Beheer

Mevr. V. DE CORDT, Stafdirecteur Personeel & Organisatie

Bijlage II: Samenstelling kamers

A. SAMENSTELLING NEDERLANDSTALIGE KAMERS EN TWEETALIGE KAMER**1. afdeling Wetgeving**

	1^e kamer donderdag	3^e kamer dinsdag
Voorzitter	M. VAN DAMME	P. LEMMENS
Leden	J. BAERT W. VAN VAERENBERGH	J. SMETS B. SEUTIN
Plaatsvervangers	J. SMETS B. SEUTIN	J. BAERT W. VAN VAERENBERGH
Assessoren	J. VELAERS, M. RIGAUX, M. TISON, L. DENYS	
Griffiers	A. BECKERS G. VERBERCKMOES	A.-M. GOOSSENS G. VERBERCKMOES

2. afdeling Bestuursrechtspraak

	5e (tweetalige) kamer dinsdag + donderdag
Voorzitter	R. ANDERSEN of P. LEMMENS
Leden	Y. KREINS R. STEVENS P. LIÉNARDY L. HELLIN J. BOVIN D. MOONS P. VANDERNOOT G. VAN HAEGENDOREN J. JAUMOTTE E. BREWAEYS M. BAGUET J. VAN NIEUWENHOVE S. BODART
Plaatsvervangers	A. BEIRLAEN M. VAN DAMME J. BAERT
Griffiers	M.-CHR. MALCORPS W. GEURTS

	7e kamer donderdag	9e kamer maandag
Voorzitter	L. HELLIN	A. VANDENDRIESSCHE
Leden	E. BREWAEYS P. SOURBRON	D. MOONS B. THYS
Plaatsvervangers	M.-R. BRACKE D. VERBIEST A. BEIRLAEN R. STEVENS A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS J. LUST G. VAN HAEGENDOREN G. ADAMS P. LEFRANC J. CLEMENT J. VAN NIEUWENHOVE ST. DE TAEYE B. THYS P. BARRA	M.-R. BRACKE D. VERBIEST A. BEIRLAEN R. STEVENS L. HELLIN J. BOVIN J. LUST G. VAN HAEGENDOREN E. BREWAEYS C. ADAMS P. LEFRANC J. CLEMENT J. VAN NIEUWENHOVE ST. DE TAEYE P. BARRA P. SOURBRON
Griffiers	E. IMPENS B. TETTELIN	V. WAUTERS W. GEURTS

	10^e kamer vrijdag	12^e kamer dinsdag
Voorzitter	R. STEVENS	D. VERBIEST
Leden	J. BOVIN P. LEFRANC J. CLEMENT J. VAN NIEUWENHOVE	J. LUST G. VAN HAEGENDOREN P. BARRA
Plaatsvervangers	M.-R. BRACKE D. VERBIEST A. BEIRLAEN L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE D. MOONS J. LUST G. VAN HAEGENDOREN E. BREWAEYS C. ADAMS B. THYS P. BARRA P. SOURBRON	M.-R. BRACKE A. BEIRLAEN R. STEVENS L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS E. BREWAEYS C. ADAMS P. LEFRANC J. CLEMENT J. VAN NIEUWENHOVE S. DE TAEYE B. THYS P. SOURBRON
Griffiers	M.-A. TRUYENS S. DE CLERCQ T. TEMMERMAN G. SCHEVENEELS	S. DOMS FR. BONTINCK

	14^e kamer woensdag
Voorzitter	A. BEIRLAEN
Leden	C. ADAMS ST. DE TAEYE
Plaatsvervangers	M.-R. BRACKE D. VERBIEST R. STEVENS L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS J. LUST G. VAN HAEGENDOREN E. BREWAEYS P. LEFRANC J. CLEMENT J. VAN NIEUWENHOVE B. THYS P. BARRA P. SOURBRON
Griffiers	CHR. VERHAERT J. CASNEUF

B. SAMENSTELLING FRANSTALIGE KAMERS, KAMER BELAST MET DE ZAKEN IN DE DUITSE TAAL EN DE TWEETALIGE KAMER

1. afdeling Wetgeving

	2e kamer maandag + woensdag	4e kamer maandag + woensdag
Voorzitter	Y. KREINS	P. LIÉNARDY
Leden	P. VANDERNOOT M. BAGUET	J. JAUMOTTE L. DETROUX
Plaatsvervangers	L. DETROUX	M. BAGUET
Assessoren	A. WEYEMBERGH Y. DE CORDT S. VAN DROOGHENBROECK	
Griffiers	B. VIGNERON A.-C. VAN GEERSDALE	C. GIGOT A.-C. VAN GEERSDAELE

2. afdeling Bestuursrechtspraak

	5e (tweetalige) kamer dinsdag + donderdag	6e kamer woensdag	8e kamer vrijdag
Voorzitter	R. ANDERSEN of P. LEMMENS	O. DAURMONT	J.-C. GEUS
Leden	Y. KREINS R. STEVENS P. LIÉNARDY L. HELLIN J. BOVIN D. MOONS P. VANDERNOOT G. VAN HAEGENDOREN J. JAUMOTTE E. BREWAEYS M. BAGUET J. VAN NIEUWENHOVE S. BODART	P. LEWALLE Y. HOUYET D. DE ROY	P. VANDERNACHT L. CAMBIER D. DEOM
Plaatsvervangers	A. BEIRLAEN M. VAN DAMME J. BAERT	C. DEBROUX L. DETROUX	P. LEWALLE S. GUFFENS
Griffiers	M.-CHR. MALCORPS W. GEURTS	K. LAUVAU C. HUGÉ V. DURIEUX	M.-CL. HONDERMARCQ FL. VAN HOVE B. DRAPIER

	5e kamer bis (Duitstalige Zaken) dinsdag
Voorzitter	M. HANOTIAU
Leden	Y. KREINS J. VAN NIEUWENHOVE
Plaatsvervangers	M. LEROY
Griffier	V. WIAME

	11e kamer (Vreemdelingen) donderdag
Voorzitter	J. MESSINNE
Leden	J. VANHAEVERBEEK C. DEBROUX
Plaatsvervangers	P. QUERTAINMONT I. KOVALOVSKY
Griffiers	V. VANDERPERE N. ROBA X. DUPONT S. DJERBOU T. GAYIBOR

	13^e kamer donderdag
Voorzitter	M. HANOTIAU
Leden	S. GUFFENS S. BODART M. PAQUES
Plaatsvervangers	P. QUERTAINMONT I. KOVALOVSKY
Griffiers	M.-CHR. MALCORPS, V. WIAME, C. MOREL en FR. QUINTIN (toegevoegd)

	15^e kamer (Vreemdelingen) dinsdag
Voorzitter	M. LEROY
Leden	P. QUERTAINMONT I. KOVALOVSKY
Plaatsvervangers	J. VANHAEVERBEEK C. DEBROUX
Griffiers	<u>Griffiers</u> : V. VANDERPERE, N. ROBA, X. DUPONT <u>Plaatsvervangende griffiers</u> : S. DJERBOU, T.GAYIBOR, R. GHODS (toegevoegd)

Bijlage III: Samenstelling van het Auditoraat

A. SAMENSTELLING VAN DE NEDERLANDSTALIGE AFDELINGEN

Adjunct-auditeur-generaal

P. DE WOLF

AFDELING I (Wetgeving)

R. AERTGEERTS	Eerste auditeur-afdelingshoofd
P. DEPUYDT	Eerste auditeur-afdelingshoofd
R. THIELEMANS	Eerste auditeur
W. PAS	Eerste auditeur
K. BAMS	Auditeur
B. STEEN	Auditeur
I. VERHEVEN	Adjunct-auditeur
F. VANNESTE	Adjunct-auditeur
P. T'KINDT	Adjunct-auditeur
N. VAN LEUVEN	Adjunct-auditeur
A. SOMERS	Adjunct-auditeur
T. CORTHAUT	Adjunct-auditeur
G. JACOBS	Eerste auditeur-afdelingshoofd Coördinator documentatie en informatie (gedetacheerd)
D. VAN EECKHOUTTE	Auditeur (gedetacheerd)

AFDELING II

R. VAN DER GUCHT	Eerste auditeur-afdelingshoofd
D. MAREEN	Eerste auditeur
P. DE SOMERE	Eerste auditeur
B. WEEKERS	Auditeur
G. DE BLEECKERE	Auditeur
J. NEUTS	Auditeur

AFDELING III

R. VANDER ELSTRAETEN	Eerste auditeur-afdelingshoofd
E. LANCKSWEERDT	Eerste auditeur
P. PROVOOST	Eerste auditeur
M. STERCK	Auditeur
R. VAN DEN EECKHOUT	Auditeur
D. DECOCK	Adjunct-auditeur

AFDELING IV

M. LEFEVER	Eerste auditeur-afdelingshoofd
M. VAN LIMBERGEN	Auditeur
M. CELIS	Adjunct-auditeur
J. GORIS	Adjunct-auditeur

AFDELING V

F. DE BUEL	Eerste auditeur-afdelingshoofd
A. VAN MINGEROET	Eerste auditeur
T. DE WAELE	Auditeur
A. EYLENBOSCH	Auditeur
G. SCHEPPERS	Auditeur
R. VERCRUYSEN	Auditeur
B. SPEYBROUCK	Auditeur
S. DE DONCKER	Auditeur
A. VAN DEN BROECK	Auditeur
W. DE COCK	Adjunct-auditeur

AFDELING VI

W. VAN NOTEN	Eerste auditeur-afdelingshoofd
J. STEVENS	Eerste auditeur
L. VERMEIRE	Eerste auditeur
W. WEYMEERSCH	Eerste auditeur
I. VOS	Auditeur
A. VAN STEENBERGHE	Auditeur
I. MARTENS	Adjunct-auditeur

B. SAMENSTELLING VAN DE FRANSTALIGE AFDELINGEN

Auditeur generaal

Ph. BOUVIER

Buiten afdeling

P. GILLIAUX

Eerste auditeur-afdelingshoofd
(buiten kader vanaf 1 oktober 2008)

G. JOTTRAND

Eerste auditeur
(wetgeving)

AFDELING I (Wetgeving)

X. DELGRANGE

Eerste auditeur-afdelingshoofd

J.-L. PAQUET

Eerste auditeur

W. VOGEL

Eerste auditeur

A. LEFEBVRE

Eerste auditeur

Y. CHAUFFOUREAUX

Auditeur

Y. DELVAL

Adjunct-auditeur

AFDELING II

B. DEROUAUX

Eerste auditeur-afdelingshoofd

E. THIBAUT

Eerste auditeur

C. AMELYNCK

Eerste auditeur

L. JANS

Auditeur

D. DELVAX

Auditeur

E. WILLEMART

Auditeur

AFDELING III

M. QUINTIN	Eerste auditeur-afdelingshoofd
C. NIKIS	Eerste auditeur
I. LEYSEN	Auditeur
G. MARTOU	Auditeur
V. FRANCK	Auditeur
P. DEBROUX	Auditeur
V. MICHIELS	Auditeur
L. DONNAY	Auditeur

AFDELING IV

J.-F. NEURAY	Eerste auditeur-afdelingshoofd
B. CUVELIER	Eerste auditeur
E. BOSQUET	Auditeur
A.-F. BOLLY	Auditeur
M. JOASSART	Auditeur
N. VAN LAER	Auditeur

AFDELING V

P. HERBIGNAT	Eerste auditeur-afdelingshoofd
P. ERNOTTE	Eerste auditeur
G. BEECKMAN DE CRAYLOO	Eerste auditeur
C. MERTES	Auditeur
E. LANGOHR	Auditeur

AFDELING VI

S. SAINT-VITEUX	Eerste auditeur-afdelingshoofd
G. SCOHY	Auditeur
M. OSWALD	Auditeur
F. PIRET	Auditeur
L. LEJEUNE	Auditeur
R. BORN	Adjunct-auditeur

AFDELING VII (Wetgeving)

B. JADOT	Eerste auditeur-afdelingshoofd
A. VAGMAN	Auditeur
R. WIMMER	Auditeur
P. RONVAUX	Auditeur
L. VANCRAYEBECK	Auditeur
V. SCHMITZ	Adjunct-auditeur

Bijlage IV: Samenstelling van het Coördinatiebureau

K. VERMASSEN, Eerste referendaris - afdelingshoofd

PH. BROUWERS, Eerste referendaris - afdelingshoofd

M. PAUL, Eerste referendaris

L. VAN CALENBERGH, Eerste referendaris

Bijlage V: Administratief kader

Dienstchefs

Documentatiecentrum

N: H. BAECK
F: G. MINNAERT

Griffie Wetgeving

N: G. DE MUNTER
F: M. FAUCONIER

Griffie afdeling Bestuursrechtspraak

N: G. DE SLOOVER
F: CHR. STASSART

Secretariaat kamers

- algemeen contentieux
N: FR. BONTINCK
F: C. BERTIN
- vreemdelingencontentieux
N: C. VERHAERT
F: V. VANDERPERE

Secretariaat Auditoraat

N: V. DE BAERDEMAEKER
F: V. CASTIAU

Dienst Overeenstemming der teksten

F: A.-M. ROOSELEER

Dienst Budget & Beheer

N: J. BUSSCHOTS

Dienst Personeel & Organisatie

N: E. NOTEBAERT

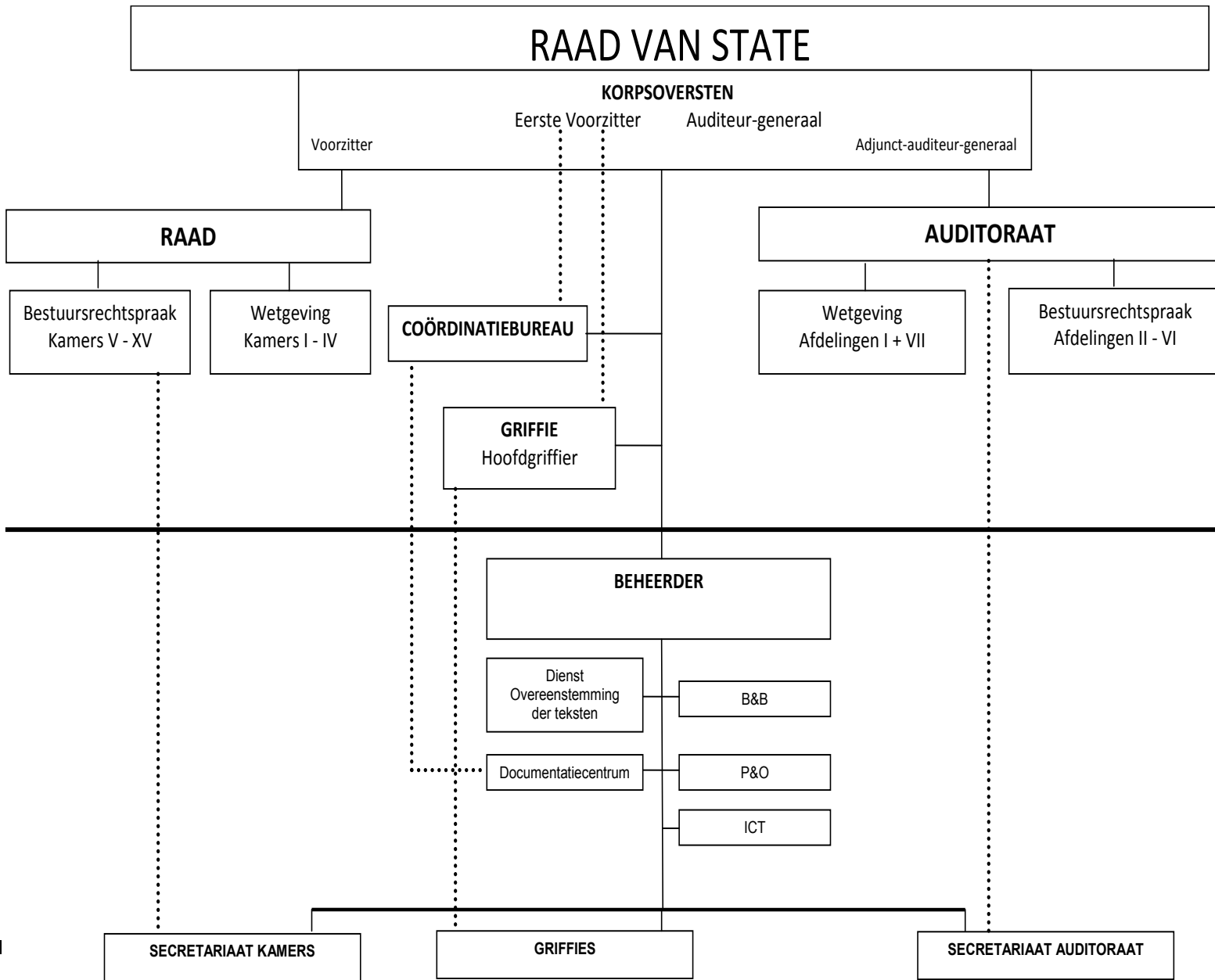
F: M. DE SAINT GEORGES

Dienst Informatica

N: F. MORDIJCK

Bilaga VI : Organigram van de Raad van State

Ordeboek Diensten Administratieve Diensten

Raad van State
Wetenschapsstraat 33
B-1040 Brussel
Tel.: +32 2 234 96 11
Fax: +32 2 231 18 20
e-mail: info@raadvst-consetat.be

U kan het jaarverslag van de Raad van State consulteren of downloaden in de taal naar uw keuze op de website <http://www.raadvst-consetat.be>